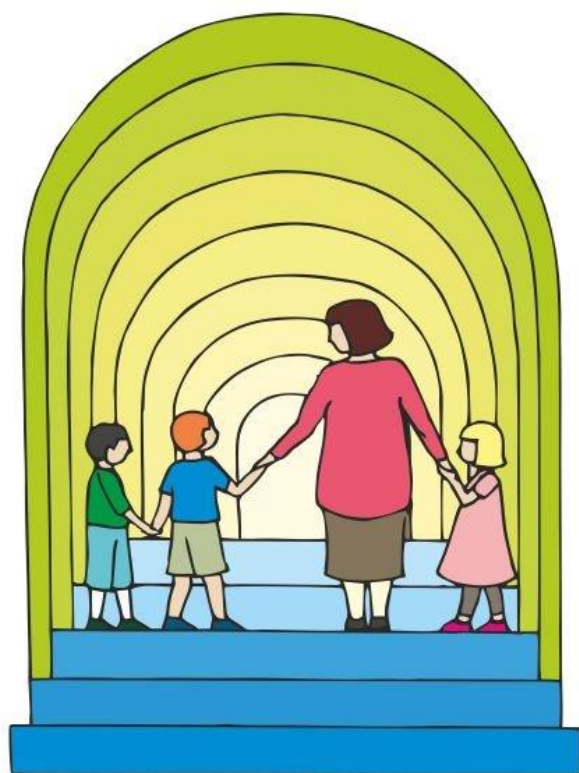

SZAKISKOLAI SZAKMAI PROGRAM

**Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Pápay Endre
Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

2022.

Tartalomjegyzék:

1. Bevezető.....	4
2. Törvényi háttér - hivatkozások.....	4
3. Értékelési elvek és eljárások a szakiskolában.....	4
3.1. Az értékelés célja és feladata.....	5
3.2. Az értékelés alapelvei.....	5
3.3. A tanulói értékelés formái.....	5
3.4. Ellenőrzés.....	6
3.5. Az értékelés módjai.....	7
3.6. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	9
4. A felvétel és az átvétel szabályai.....	10
4.1. Az iskolába lépés törvényi feltételei:.....	10
4.1.1. Tankötelezettség:.....	10
4.1.2. Kötelező tankötelezettség teljesítése.....	10
4.2. Az iskolába lépés feltételei:.....	11
5. A szakiskola magasabb évfolyamára lépésének feltételei.....	12
6. Intézményünk kötelező 9/E előkészítő osztályának helyi tanterve.....	13
6.1. Bevezető.....	13
6.2. Témakörök.....	13
6.3. Célok és feladatok.....	13
6.4. Fejlesztési területek – nevelési célok.....	14
6.5. Kulcskompetenciák.....	17
6.5.1. A tanulás kompetenciái:.....	17
6.5.2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák).....	18
6.5.3. A digitális kompetenciák.....	18
6.5.4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák.....	18
6.5.5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák.....	19
6.5.6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái.....	19
6.5.7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák.....	19
6.6. Egységesség és differenciálás.....	19
6.7. Tantárgyak és óraszámok.....	21
Magyar nyelv és irodalom.....	22
Matematika.....	29
Angol nyelv.....	32
Állampolgári ismeretek.....	37
Természettudomány.....	40
Vizuális kultúra.....	47
Digitális kultúra.....	50
Pályaorientáció.....	52
Testnevelés.....	54
Osztályfőnöki.....	59
Szakmai alapozó ismeretek gyakorlat.....	63
Szakmai alapozó ismeretek elmélet.....	65
Szakmai alapozó ismeretek elmélet - a könnyűipari szakmacsoportban.....	65
Szakmai alapozó ismeretek elmélet - a mezőgazdasági szakmacsoportban.....	66
7. Intézményünk 9.-10. évfolyamának helyi tanterve.....	67
7.1. Bevezető.....	67
7.2. Témakörök.....	67
7.3. Célok és feladatok.....	68
7.4. Fejlesztési területek – nevelési célok.....	68
7.5. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés.....	72
7.5.1. A tanulás kompetenciái:.....	72
7.5.2. A kommunikációs kompetenciák: (anyanyelvi kompetenciák, a két évfolyamos oktatás-képzés idegen nyelvi oktatást nem tartalmaz.).....	73
7.5.3. A digitális kompetenciák:.....	73
7.5.4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák:.....	73
7.5.5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák.....	74
7.5.6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:.....	74
7.5.7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:.....	74
7.6. Egységesség és differenciálás.....	74

7.7.	Tantárgyak és óraszámok.....	76
	Magyar nyelv és irodalom.....	77
	Matematika.....	84
	Digitális kultúra.....	87
	Testnevelés.....	89
	Osztályfőnöki óra.....	94
8.	Lakástextil-készítő képzés 21 542 01.....	98
8.1.	A képzés jogi háttere:.....	98
8.2.	A képzésbe történő belépés feltételei:.....	98
8.3.	A képzés szervezésének feltételei:.....	98
8.4.	A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként szabadsávval együtt	99
8.5.	A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként	100
	A 10113-16 azonosító számú Ruháipari anyagvizsgálatok megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei.....	101
	A 10118-16 azonosító számú Lakástextiliák készítése megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei.....	104
8.6.	Összefüggő szakmai gyakorlat.....	107
8.7.	A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék.....	108
8.8.	A lakástextil-készítő részsakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga:.....	109
9.	Kerti munkás képzés 21 622 01.....	111
9.1.	A képzés jogi háttere:.....	111
9.2.	A képzésbe történő belépés feltételei:.....	111
9.3.	A képzés szervezésének feltételei:.....	111
9.4.	A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként szabadsávval együtt: 112	
	9.4.1. A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként:.....	113
	A 10961-16 azonosító számú Kertészeti alapismeretek megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei:.....	114
	A 10962-16 azonosító számú Kertészeti munkavállalói alapismeretek megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei:.....	126
	A 11024-16 azonosító számú Kerti munkák megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei:.....	130
	9.4.2. Összefüggő szakmai gyakorlat.....	139
9.5.	A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék:.....	141
9.6.	A kerti munkás részsakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga:.....	142

1. Bevezető

Az 1993/94-es tanév szeptemberében kezdte meg működését intézményünkben a speciális szakiskola 19 fővel.

A szakmai alapozó képzés az 1998/99-es tanévtől jelent meg iskolánkban 11 fővel. Ekkortól teremtődött meg az alapja az OKJ-re épülő szakképzésnek.

A 9. előkészítő és a 9-10. évfolyamon az általános műveltséget megalapozó, megszilárdító nevelés-oktatás, továbbá elméleti és gyakorlati ismeretek átadását szolgáló pályaaorientáció, szakmai előkészítő ismeretek és szakmai alapozó ismeretek oktatása folyik. Ennek az általános műveltséget megszilárdító szakasznak a célja elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, pályaaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása.

Intézményünk szakiskolájában sajátos nevelési igényű, tanulásban akadályozott és megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő, a többi tanulóval együtt nevelhető tanulókat képezünk. **A felvételhez a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata szükséges.**

A 2013-2014-es tanévtől kezdődően felmenő rendszerben a 9. előkészítő (9.E), 9-10 évfolyamokon indítunk Kerti munkás és Lakástextil készítő OKJ-s rész-szakképesítést.

Szakmai Programunk a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény **Pedagógiai Programjának** mellékleteként 2020-tól felmenő rendszerben igazodik a törvényi szabályzókhoz.

2. Törvényi háttér - hivatkozások

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzési törvény végrehajtásáról
- Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához

3. Értékelési elvek és eljárások a szakiskolában

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését.

Lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

3.1. Az értékelés célja és feladata

Az értékelés célja: visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységének, együttműködésének reális értékelésére.

Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója. Az értékelésnek rövid és hosszú távú hatása van a tanulási motivációra, sőt az életpálya egészére.

A tanár értékelési stratégiája akkor nevezhető szakszerűnek és differenciáltnak, ha sokféle értékelő módszerrel dolgozik, minden lehetséges alkalmat megragad arra, hogy az egyéni különbségek figyelembevételével megerősítéseket adjon tanítványainak, és időnként olyan strukturált értékelési módszereket is felhasznál (feladatlap), amelyekkel rövid idő alatt minden tanítványának egyszerre sok megerősítést adhat.

Az értékelés funkciója az, hogy érvényes bizonyítékot adjon a tanulmányi eredmények minőségéről, az abban bekövetkezett változásról, és tájékoztassa ezekről a tanulót, tanárokat és a szülőket.

3.2. Az értékelés alapelvei

- Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.
- Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.
- A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.
- Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.
- Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.
- A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Az önbizalomhiánnyal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

3.3. A tanulói értékelés formái

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés.

- Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor például év elején, vagy iskolába kerüléskor.
- A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti

(témazáró, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.

- A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, azok valamennyi szakaszában folyamatosan nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértékelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedelemre, időbeli ütemezésre vonatkozó megfeleléségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

3.4. Ellenőrzés

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei, továbbá a tanuló teljesítménye, magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formája.

Iskolánk egyaránt fontosnak tartja a *bemeneti méréseket*, a *folyamatellenőrzést és kimeneti vizsgáztatást*. Mindegyik más-más haszonnal jár, és egyikük funkciója sem nélkülözhető. Szerves összekapcsolódásuk és rendszerbe foglalásuk, valamint folyamatos működésük megteremtheti a tanulói teljesítmények folyamatos figyelemmel kísérését, a hiányok időbeni észlelését, korrigálását. Lehetővé teszi a tanári teljesítmények eredményességének megítélését, az iskolai munka hatékonyságának a minősítését.

A *bemeneti mérések* azt célt szolgálják, hogy a szakiskolába érkező és tanulmányaikat megkezdő kilencedik előkészítő évfolyamos tanulók iskolakészültségi fokát megállapítsuk. Ez egyrészt jelzi az iskola teendőit, másrészt jelzésül szolgál a tanulók képességeiről és várható teljesítményükről. Arra is lehetőséget ad, hogy az iskola teljesítményéről információt kapjunk. Ha a későbbi teljesítmény a bemenetkor mértnél alacsonyabb, az iskola önvizsgálatra kényszerül, ha a teljesítménycsoportok eredménye magasabb, jelzi, hogy kihoztuk a gyerekekből a képességeiknek megfelelő teljesítményt.

A *folyamatellenőrzés* a minőség-ellenőrzés legfőbb eszköze, és az iskolai munka belső szabályozásának döntő eleme. Eredményeként megállapítható a napi iskolai oktató munka szintje, és megítélhető az aktuális tudásszint.

Módot ad az egyszeri tanulói megmértetésre, hogy hol tar az adott tudás elsajátításában, és milyen teendők állnak még a nevelő előtt a kívánatos – vagy legalább a továbbhaladáshoz elégséges – tanulói teljesítmény eléréséig.

A *kimeneti mérés*, vizsgáztatás lehetőséget teremt az iskola és az egyes tanulók eredményeinek az összevetésére az előző teljesítményeikhez, standardokhoz. Intézményünkben a 10. évfolyam végén szakmai vizsga a kimeneti mérés.

A méréseket a munkaközösség vezetői és az osztályban tanító nevelők, szakoktatók végzik. Az értékelést a munkaközösség vezetői vagy az igazgatóság végzi.

A **mérés formái lehetnek**: dolgozatírás, teszt, online teszt, feladatlap, szóbeli és írásbeli vizsga.

Az értékelést megalapozó ellenőrzés célja:

- a tanulók minősítése,
- visszajelzés a szülőknek, az iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságáról,
- az önértékelés képességének kialakítása,
- a személyiség fejlesztése.

Az ellenőrzés és az azt követő értékelés legyen

- pedagógiailag kifogástalan,
- folyamatos, rendszeres, tervszerű és aktuális,
- kiszámítható, nem kampányszerű,
- sokoldalú, vegye figyelembe a tanuló valamennyi pedagógiai szempontból fontos tevékenységét is,
- módszertanilag változatos,
- konkrét, objektív és igazságos, szükség esetén méltányos,
- lehetőség szerint kollektív: vegye figyelembe az osztályközösség véleményét is,
- természetes kísérje a tanulási folyamatnak, ne kísérje túlzottan feszült légkör.

Az ellenőrzés és értékelés során figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait, a tantárgy jellegét, a tanuló önmagához viszonyított fejlődését. *Az osztályozás nem lehet a fegyelmezés, büntetés eszköze.*

Az ellenőrzés, értékelés formái:

- szóbeli: beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás, stb.
- írásbeli: feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró, stb.
- gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény

Mindezekből kiválasztva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, - ügyelve a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára.

3.5. Az értékelés módjai:

- 5 fokozatú számskálával
- A kilencedik előkészítő év elejétől a tizedik év végéig a hagyományos osztályozás módszerét használjuk minden tantárgynál, kivéve a pályaorientáció tantárgyat 9/E. évfolyamon, ahol **jól megfelelt, megfelelt** vagy **nem megfelelt** minősítést kapnak a tanulók.
- A tanulók teljesítményét félévkor és tanév végén osztályzatok fejezik ki. A félévi és év végi osztályzatok a tanulók tantárgyankénti összteljesítményét tükrözik. Tanév végén az egész éves teljesítményt kell figyelembe venni. Az egyes osztályzatokat gondos pedagógiai mérlegelés, nem gépies művelet útján kell megállapítani. Az érdemjegyek minimális száma havonként legalább egy, heti egy órás tantárgynál pedig félévente három (ezek között írásos és szóbeli beszámoltatások eredményeinek is kell szerepelnie, helyes arányukat a szaktanár dönti el). A félév végén a fejlődési tendencia figyelembevételével

értékeli a tantestület (az osztályban tanító tanárok az osztályozó értekezleten) a tanuló teljesítményét. **Az év végi osztályzat az egész évi teljesítményt értékeli.**

Az értékelésnél használt dokumentumok:

Évfolyam	Félévkor	Tanév végén
9/E, 9-10. évfolyam	Kréta-ellenőrző Kréta-napló	Kréta-napló Elektronikus Bizonyítvány és Törzslap

Az értékelés alapja: a helyi tanterv követelményrendszere:

Az osztályzat (érdemjegy) akkor

- **Jeles (5)** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes.
- **Jó (4)** Ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.
- **Közepes (3)** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.
- **Elégséges (2)** Ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre.
- **Elégtelen (1)** Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a tovább haladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre.

A kiemelkedő teljesítmények elismerése:

A jutalmazás alapja:

- kimagasló tanulmányi eredmény
- jó tanulmányi eredmény, egy, vagy több tantárgyból kimagasló teljesítmény
- közösségért vértett tevékenység
- diákönkormányzatban, művészeti csoportban kiemelkedő színvonalú teljesítmény
- kiemelkedő sportteljesítmény
- minden olyan tevékenység, ami az iskola hírnevét öregbíti

A jutalmazás formái:

- szaktanári, szakoktatói, illetve osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- tantestületi dicséret
- az egész évben végzett kiemelkedő munkáért a bizonyítványba is beírt dicséret
- egyéb egyéni és csoportos jutalmak

Az iskolai írásos beszámoltatások formái, rendje, korlátai, az értékelésben betöltött szerepe, súlya:

Írásos beszámoltatások formái:

- írásbeli felelet, az egész osztályra/csoportra vonatkozóan
- írásbeli felelet egyénre vonatkozóan
- témazáró felmérések, dolgozatok
- tanév végi felmérések

Az írásos beszámoltatások rendje, korlátai

Az előre bejelentett témazárót minden tanulónak kötelessége megírni. Ha a tanuló a témazáró írásának napján hiányzik, akkor a hiányzás megszűnését követő egy héten belül *pótló dolgozatot* köteles írni, (a dolgozat nehézségi foka azonos az osztály által megírt dolgozattal). Egy tanítási napon maximálisan 1 témazáró dolgozat iratható. A szaktanár a témazáró dolgozatok időpontját egy héttel korábban köteles meghatározni.

Az értékelésben betöltött szerepe, súlya:

Az érdemjegyek nem egyenértékűek. A témazárók érdemjegyei a félévi/tanév végi osztályzatok alakításában nagyobb súllyal esnek latba, ezért az osztályozó naplóban meg kell különböztetni őket piros színnel más érdemjegyeiktől.

A tanév végi felmérés értékelése a szaktanár hatáskörébe tartozik.

3.6.A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák rendjét a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 64-72.§ szabályozzák.

Tanulmányok alatti vizsgának minősül:

- osztályozó vizsga (féléves vagy egész éves tananyagból)
- javítóvizsga
- különbözeti vizsga (másik osztályból vagy iskolából történő átvétel esetén, az igazgató elbírálása alapján)
- pótló vizsga
- beszámoltató vizsga (1-2 hónapos tananyagból, engedélyezett, igazolt hiányzás esetén)

Az osztályzatok megállapításához kötelező vizsgát tennie:

- a tantervi követelményeknek egy tanévnél (az előírtnál) - engedéllyel - rövidebb idő alatt eleget tévő tanulónak,
- jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, s emiatt érdemjeggyel nem osztályozható tanulónak, amennyiben azt a nevelőtestület számára engedélyezi; vagy félévkor kötelező módon, ha a hiányzása a meghatározott mértéket már addigra meghaladta, és érdemjeggyel nem osztályozható,
- másik iskolából való átvétel esetén, ha az iskola igazgatója előírja,
- előzetes kérelemre: független vizsgabizottság előtti vizsga esetén.

Az osztályozó vizsgát a következő tanév tantervi anyagából mindig a tanév megkezdését megelőzően kell letenni.

Csoport- vagy iskolaváltás miatt előírt osztályozó vagy különbözeti vizsgát szintén a tanévkezdet előtt kell teljesíteni.

A pozitív elbírálás feltétele, hogy a tanuló minimálisan jó (71%-os) eredményt érjen el a vizsgán.

Tanulmányok alatti vizsgák időpontjai:

- Osztályozó vizsgák:
  - Az első félév zárása előtt: január 2. hete
  - Tanév vége előtt: június 1. hete
- Javítóvizsgák:
  - Augusztus 21. és 31. között
- Különbözeti vizsgák:

- Augusztus 21. és 31. között
- Az első félév zárása előtt: január 2. hete

A tanév rendjébe illesztett vizsgaidőszakok:

Az írásbeli vizsgák időtartama a javító-, pótló, osztályozó és különbözeti vizsgák esetében 60 perc, mivel növendékeink sajátos nevelési igényűek a rendelkezésre álló időt 30 perccel meg kell növelni. A sajátos nevelési igényű tanuló a tanulmányok során alkalmazott segédeszközöket használhatja a vizsga során. Lehetőséget nyújtunk arra, hogy szükség esetén a szóbeli vizsgát írásban, az írásbelit pedig szóban tegye le.

Az osztályozó vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei megegyeznek az iskola Pedagógiai Programjának Helyi Tantervében szereplő, az adott csoportra és évfolyamra előírt tananyagtartalommal.

Az értékelés rendje:

Az osztályozó vizsgák végső osztályzatait az alábbi százalékos sávok szerint állapítjuk meg a komplex szakmai vizsgák értékelési skálájához igazodva.

- 80 - 100%: jeles
- 60 - 79%: jó
- 50 - 59%: közepes
- 40 - 49%: elégséges
- 0 - 39%: elégtelen

Amennyiben a vizsga két részből áll, az értékelés az írásbeli vizsgarész 70%-os és a szóbeli vizsgarész 30%-os arányú beszámításával történik.

4. A felvétel és az átvétel szabályai

4.1. Az iskolába lépés törvényi feltételei:

4.1.1. Tankötelezettség:

- A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása
- Az adott évben tanköteles korba lépő gyermeket a szülő március 1-je és április 30-a között, köteles beíratni a lakóhelye szerint illetékes vagy a választott iskola első évfolyamára.
- Az adott évben tanköteles korba lépő sajátos nevelési igényű gyermeket a szülő a szakértői bizottság véleményében vagy a kormányhivatal jogerős határozatában megjelölt időpontig köteles beíratni a kijelölt iskolába.

4.1.2. Kötelező tankötelezettség teljesítése

- A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.
- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.
- Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé.
- Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

- Az iskolába felvett gyermeket, tanulót – beleértve a magántanulót is – az iskola tartja nyilván. Az iskola a vele tanulói jogviszonyban álló tanulókról külön nyilvántartást vezet. Ha a tanköteles tanuló iskolát változtat, további nyilvántartása az átadó iskola értesítése alapján az átvevő iskola feladata.
- A tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnél a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti.
- A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.

4.2. Az iskolába lépés feltételei:

- A gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézmény, konduktív pedagógiai intézmény a kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekeket, tanulókat ellátó nevelési-oktatási intézmény, amely a szakértői bizottság véleménye alapján vehető igénybe.
- Ha a sajátos nevelési igényű gyermek súlyos és halmozottan fogyatékos, attól az évtől kezdve, amelyben az ötödik életévét betölti, fejlesztő nevelésben, fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt. A fejlesztő nevelést, fejlesztő nevelés-oktatást a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény látja el egyéni vagy csoportos formában:
  - saját intézményében külön erre a célra létrehozott csoportban,
  - otthoni ellátás keretében,
  - abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.
- A súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnél az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét.
- A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanuló annak a tanítási évnél az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnél az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét. A fejlesztő nevelésben, fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulókat a sajátos nevelési igényük, fejlettségük és életkoruk alapján osztják be fejlesztő csoportokba.
- Ha a tanuló – a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – iskolába járással nem tud részt venni a fejlesztő nevelés-oktatásban, a tankötelezettségét a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti. Az egyéni fejlesztés megszervezhető
  - otthoni ellátás keretében,
  - abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.
- Szakiskolai képzésbe alapfokú iskolai végzettséggel és a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői javaslata alapján lehet bekapcsolódni.
- A 9/E előkészítő évfolyamra középfokú iskolai felvételi eljárás keretében lehet jelentkezni.
- Szakképzési 9-10. évfolyamra csak olyan tanuló vehető fel, aki - a választott szakképzésnek megfelelően – a szakmai és vizsgakövetelményben előírt egészségügyi alkalmassági, a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel.
- Ha a tanköteles tanuló iskolát vált, további nyilvántartása az átvevő iskola feladata.

5. A szakiskola magasabb évfolyamára lépésének feltételei

A tanulói jogviszony: a Tanulási Képességet Vizsgáló, Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján felvétellel és átvétellel történik.

A felvételtől vagy átvételtől a tagintézményvezető dönt. A felvett tanulók osztályba sorolásáról és az esetleges különbözeti vizsgák letételéről jogszabályi előírások szerint a tagintézményvezető intézkedik.

Benyújtandó okmányok: iskolai bizonyítvány, születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, lakhelyigazolás, bizonyítvány, szakértői papír.

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tantervi követelményeket sikeresen teljesítette.
- A 9/E évfolyamtól felsőbb évfolyamba léphet az a tanuló, aki az előírt tanulmányi követelményeket legalább elégséges minősítéssel teljesítette.
- A 9. évfolyam végén az összefüggő szakmai gyakorlat teljesítése után léphet 10. évfolyamba a tanuló, ha a tantárgyi követelményeket teljesítette.
- A tanulók évfolyamba sorolására a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményében hoz határozatot. A tapasztalatok alapján, **a szülővel (gondviselővel) egyetértésben a tanuló más csoportba való sorolására az osztályfőnök tesz javaslatot és a nevelőtestület dönt.**
- Abban az esetben, ha a tanuló személyiségfejlődése érdekében az alacsonyabb évfolyamú csoportban jobban biztosított a tanuló fejlesztése, úgy **az osztályfőnök javaslatára a nevelőtestület döntésével, illetve a szülő kérésére a tanuló egyszer, vagy többször megismételheti az évfolyamot.**
- **Az adott évfolyamot meg kell ismételnie annak, aki háromnál több tárgyból elégtelen osztályzatot kapott,** vagy a javítóvizsgán, osztályozóvizsgán is elégtelen minősítést szerzett.
- Nem haladhat tovább az a tanuló sem, aki az osztályozó vizsgán indokolatlanul nem jelent meg. A tovább-haladásról az osztályozó értekezlet dönt.
- A javítóvizsgára, osztályozó vizsgára a Köznevelési törvény és a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet előírása szerint kerül sor.

6. Intézményünk kötelező 9/E előkészítő osztályának helyi tanterve

6.1.Bevezető

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossgal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek.

6.2.Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

6.3.Célok és feladatok

Ebben a szakaszban – az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán – az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása kerül a középpontba.

Megvalósul a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, a szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése.

A pedagógus feladata biztosítani az enyhe értelmi fogyatékos, alapfokú iskolai tanulmányaikat befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezést.

A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részkapességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

A tantárgyi struktúra igazodik az értelmi fogyatékosból adódó nevelhetőség, oktathatóság, képezhetőség sajátosságaihoz. Ennek lényeges eleme, hogy integrált természetismeret tantárgyat tartalmaz; a kompetenciák fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet fordít a személyes, a szociális, a kommunikációs és az életvezetési kompetenciákra; és minden tananyagtartalmat a gyakorlati életben előforduló problémák, helyzetek megoldásához kapcsol.

6.4. Fejlesztési területek – nevelési célok

- Az erkölcsi nevelés területén kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a mindennapi gyakorlatban az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. A folyamat végén az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés. A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek

megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

- Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

- Önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhe értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

- A családi életre nevelés. A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.
- A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget

ad a tanulóknak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik a sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás fontosságára, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgásra, a megjelenésre, a küllemre, az ápoltság összefüggéseire. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlétet, a szakítás felelősségét, kultúráját.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

- A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot.

Az ösztönözi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

- A fenntarthatóságot és környezettudatosságot segíti, ha a pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékosnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló étellel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és életér kialakításának és megővésének igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanuló számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanuló megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

- Pályaorientáció. Az iskolának – a tanuló életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket,

elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

- A gazdasági és pénzügyi nevelés folyamatában kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

- Médiatudatosságra nevelés. Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenységközpontúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

- A tanulás tanítása. A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

6.5. Kulcskompetenciák

A Nat kulcskompetenciái nem tantárgyokhoz kötöttek, hanem tantárgyakon átívelve, horizontálisan jelennek meg a kerettantervben a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő adaptált formában. A Nat kulcskompetenciái az alábbi specifikumokat hordozzák az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

6.5.1. A tanulás kompetenciái:

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját

érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

6.5.2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvi fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra. Törekedni kell a digitális technológia kínált eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

6.5.3. A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

6.5.4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az

egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

6.5.5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szereznük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

6.5.6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

6.5.7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

6.6. Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a *tanulói sajátosságok* – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a *tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák*: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás háttérében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköze gyűttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többelzolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az *egyik* a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A *másik* a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A

társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, mérlegelés, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A mindennapi pedagógiai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

6.7. Tantárgyak és óraszámok

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Angol	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek gyakorlat	4	144
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
Összesen		31	1116
Szabadon tervezhető	Szakmai alapozó elmélet	3	108
Mindösszesen		34	1224

A szabadon tervezhető 3 órában szakmai alapozó ismeretek elméleti tantárgyat építettünk be könnyűipari és mezőgazdasági szakmacsoportban. A szakmai alapozó ismeretek elmélet és gyakorlat óraszámait (3+4 óra), csoportbontásban oktatjuk könnyűipari és mezőgazdasági szakmacsoport szerint összesen 7-7 órában.

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia, a kommunikáció fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető *feladata*, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával hozzájáruljon sikeres kommunikációjukhoz, önkifejezésükhöz.

Célja felkészíteni a tanulót a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra, segíteni a közvetlen környezetében az emberi, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképesség kialakítását, a beszéd formai és tartalmi elemeinek, a tiszta artikulációnak, a kommunikációs biztonságérzetnek a fejlődését.

A tanuló képességeihez mérten sajátítja el az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó szövegalkotást, alakítja a kultúrtechnikák gyakorlásával és használatával az alkalmazást. A pedagógus feladata elérni, hogy bővüljön a tanuló aktív és passzív szókincse a szakképzés, a felnőtt élet, a munkavállalás és munkavégzés, valamint a szakmai munka területén. Legyen képes a tanuló formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Részben önállóan, részben tanári segítséggel tudjon elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket, váljon képessé írásos kifejezésformák befogadására, minél önállóbb értelmezésére. A tantárgy feladata a tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése, a kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek építése, az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a tantárgy tanulása során felkészül a mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használatára, megtanulja a kommunikációs helyzetek során ezek értelmezését, továbbfejlődik véleményalkotási képessége. A tantárgy elsajátítása során kiemelt feladat az önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban, motiválás az irodalomolvasásra és a köznapiság élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása. Fontos az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése, a korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása, fejlesztése.

A tantárgy segíti a szereplési biztonság kialakítását, és támogatja, hogy a tanuló vegyen részt dráma-, szerep és szituációs játékokban. Kiemelt szerepet kap a tanulási-tanítási folyamatban a pedagógus differenciáló munkája, a fejlesztési követelmények igazítása a fejlődés egyéni üteméhez, a gyakorlatorientált óravezetés, a hétköznapi élet elvárásainak megjelenése, a tantárgy tartalmának felnőtt életben betöltött mindennapi szerepének hangsúlyozása.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* terén. Lehetőséget teremt a pozitív és negatív példa felismerésére, napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetésére.

- *A nemzeti azonosságtudatot, hazafias nevelést* segíti hazánk múltja, jelene megismerésének támogatásával írók, költők és más publicisták művein keresztül.
- *Az állampolgárságra, demokráciára* nevelésben fontos szerepet játszik a közéletiség

felismerése az olvasott szövegekben, a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

- A tantárgy az *önismeret és a társas kultúra* területén a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeret fejlesztésére teremt lehetőséget a tanórai teljesítmények értékelése, a tanulói önértékelés jelenléte, a folyamatos visszajelzés gyakorlatának kialakítása. A saját személyiség fejlesztését szolgálják az improvizatív és irányított szerepjátékok, tanórai munkák.
- A *testi és lelki egészségre nevelés* területét a tantárgy az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítésével, ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével, a saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával támogatja.
- A *családi életre nevelést* az írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetésével, közös megfogalmazással, a véleménynyilvánítás gyakorlásával segíti.
- A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területen fontos a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés kialakítása irányított megbeszélés során irodalmi művek kapcsán, gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban.
- A tantárgy a *fenntarthatóság, környezettudatosság* kialakulását különböző környezeti tényezők között a helyes szokásrend következetes alakításával (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.) éri el.
- A *pályaorientációt* a munka világról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicisztikák elemzésével, megbeszélésével, egy-egy cselekvési algoritmus kialakításával, gyakorlásával, folyamatok kipróbálásával segíti.
- *Gazdasági és pénzügyi nevelés* területen fontos az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörében.
- A *médiatudatosságra nevelést* az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlásával segíti. A tanuló a tömegkommunikációs eszközök segítségével tájékozódik a napi eseményekről.
- A *tanulás tanítását* az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása segíti, melyre támaszkodva lehet elérni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével.
- Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztéséhez hozzájárul a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve, az önkifejezés, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésével. Gyakorlási lehetőséget teremt arra, hogy a tanuló kulturáltan tudjon megnyilvánulni.

Témakör	1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése.</p> <p>A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértetése, használatával a szóbeli kifejezőképesség erősítése.</p> <p>A beszélő szándékának megértése.</p> <p>A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás.</p> <p>Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása.</p> <p>A reprodukív beszéd képességének fejlesztése.</p> <p>Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.</p>	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>	
A tanuló egyéni képességeihez igazodóan	
<ul style="list-style-type: none"> – a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, – aktív és passzív szókincs fejlesztése, – társas kapcsolatokba a tanult elemek beépítése. 	
<u>Fejlesztési ismeretek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – Beszédtechnika: <ul style="list-style-type: none"> – a helyes beszédleghzés: levegőbeosztás, szünettartás, – megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, – a pontos artikuláció. – Beszéd(meg)értés: <ul style="list-style-type: none"> – szavak, – mondatok, – szöveg szintjén. – Beszédképesség <ul style="list-style-type: none"> – kifejezőképesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. 	
<u>Tanulói tevékenység</u>	
A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása szövegolvasás, szabad beszéd közben.	
A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása.	
Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szövégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatos szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.	
A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.	
Analogiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.	
Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).	
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőképesség formai és tartalmi elemei, – percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. – vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet (rövid és hosszú távú). 	
Fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédleghzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.

Témakör	2. A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása. 		
<u>Fejlesztési ismeretek:</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. 		

- Tanulást segítő eljárások gyakorlása. Szövegfeldolgozás. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.

Tanulói tevékenység

Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés.

Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján.

Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása.

Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

Motiváció, összefüggéslátás, összefüggések felismerése, önállóság.

Fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.
-----------------	--

Témakör	3. Anyanyelvi ismeretek	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A kommunikációs készség fejlesztése. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Betűrendbe rendezés.
- Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.
- Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.
- Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása.
- Környezetében meglévő jelzések, képi információk megértése.
- A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.

Fejlesztési ismeretek

- Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése:
  - *hangok, betűk* (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása);
  - *szavak, szóelemek* (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői;
  - *mondatokkal* kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító).
- A mondatok szövegben betöltött szerepe.
- Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
- Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).
- Tájékoztató, leírás stíluselemei.
- Az írott beszéd felelőssége. Pontos és szabatos megfogalmazás.
- Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:
  - tulajdonnevek írása,
  - mondatkezdés, mondatvégi írásjelek,
  - szótagolás, szavak elválasztása,
  - rövid- és hosszú magánhangzók,
  - rövid- és hosszú mássalhangzók használata.
- Helyesírási szótár használata.
- Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával.

Tanulói tevékenység

Szavak betűrendbe rendezése, katalógus használata, készítése.

Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk.

Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.

Mondatok alakítása tetszés szerint. Mondatok helyesírása.

Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.

Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, SMS stb.).

Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, önellenőrzés.

<p>Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – akusztikus figyelem, szerialitás, rövid- és hosszú távú emlékezet, egyéni íráskép. 	
Fogalmak	<p>A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó. Helyesírási szótár, helyesírási ellenőrző program.</p>

Témakör	4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>Mondanivaló megfogalmazása összefüggően. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás.Önellenőrzés fejlesztése. Az írás eszközjellegű használatának fejlesztése.</p>	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. – Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat alapján. – Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. – A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). – Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. – Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. – Szöveg alkotása kép alapján. Szöveg alkotása adott témára. – Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. – Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása. Levél írása adott témában barátoknak, idős rokonoknak, hivatalnak, tanárának, levél elolvasása után a stílus alapján annak megállapítása, hogy ki a címzett. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, sms, e-mail, csetelés). Leírás készítése élő személyről (barátom, apám, tanárom), helyről (iskolám, települesem, erdő, szobám). Történetek, filmek, irodalmi művek, események összegzése szóban és írásban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – finommotorika; téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése; – emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén; – tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 		
Fogalmak	<p>Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.</p>	

Témakör	5. Szövegek értő olvasása	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Aktív és passzív szókinccs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.</p>	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. – Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. – Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. 	
<u>Fejlesztési ismeretek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. – Egyszerűbb színdarab-részletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. – Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató). 	
<u>Tanulói tevékenység</u>	
Szövegfelismerés (vers, regényrészlet, használati utasítás, reklámszöveg), a stílusjegyek alapján. Hírek, használati utasítások értelmezése.	
Közösen olvasott alkotás elemzése formai és tartalmi szempontok szerint.	
Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom, és a témával kapcsolatos élmények elmondása.	
Alkalmra előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba), és előadás szűkebb és tágabb közönségnek.	
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>	
– vizuális és auditív észlelés, figyelem, emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.	
Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.

Témakör	6. Kommunikáció – Médiaismeret	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió). Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. A könyv és más média által elért információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján. – Szövegből – adott szempontok alapján – információk kiemelése. – Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása. – A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése. – A médiából szerzett információ, reklámok mérlegelő, fenntartással fogadása. 	
<u>Fejlesztési ismeretek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése. – A kommunikáció formái: -verbális, -nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). – A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források. – Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzésre. – Az információ valóságtartalmának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom). – A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. – A reklámok célja és természete. 	
<u>Tanulói tevékenység</u>	
Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.	
Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban, tájékozási katalógusban.	

Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók cikkeiből, műsorából adott témák szerint keresés, tájékozódás. Információk értékelése, mérlegelése. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken. Kísérlet a valóság és a virtuális valóság szétválasztására.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:

- önálló mérlegelő gondolkodás,
- médiaszövegek értelmezése,
- tolerancia, empátia, nyitottság az információk iránt, személyes adatok védelme,
- vizuális és auditív észlelés, figyelem,
- emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése,
- verbális készség, aktivitás.

Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.
-----------------	--

Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	<p>A tanuló társalgásban részt tud venni.</p> <p>Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.</p> <p>Könyvtárt használ megadott szempontok alapján.</p> <p>Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).</p> <p>Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni.</p> <p>Megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja.</p> <p>Képes az olvasást az információszerzéshez és -átadáshoz felhasználni.</p>
---	--

Matematika

A matematika tantárgy tanításának célja abban támogatni a tanulót, hogy alkalmazza a matematika eszköztárát a mindennapokban felmerülő feladatok, problémák megoldása során, saját élethelyzeteiben, kialakítani nyitottságát a matematika iránt, fejleszteni együttműködési hajlandóságát a sikeres közös munka érdekében társaival. A szükséges alapismeretek gyakorlása mellett, a gyakorlatias tudás megszerzése is előtérbe kerül.

A tantárgy feladata a gondolkodási funkciók fejlesztése, a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak megismerése, megszilárdítása, a mérések és számítások alkalmazása mindennapi élethelyzetekben, az alkalmazásképes matematikai gondolkodás, a gyakorlati élet problémái elvont szintű megoldásának megalapozása. A logikus gondolkodás, a racionális érvelés és az ok-okozati összefüggések eredményeinek felismerése és elfogadása, a logikai, matematikai következtetések megismerése, gyakorlása a pedagógus által megtervezett élethelyzetekhez kötötten történik, a matematikai becslések pontosságának növelése, a mennyiségi, térbeli és időbeli változások felismerése, a hatások következtetése is tanulói tevékenységeken keresztül alakul.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy jelentős szerepet kap a *pályaorientáció* területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmaválasztási döntés előkészítésének támogatására.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság* terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Témakör	1. Gondolkodási műveletek	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u> <ul style="list-style-type: none"> – A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A logikai kifejezések alkalmazása. – Adatok ábrázolása, azok leolvasása. Függvények jellemzése grafikon alapján. – Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése.		
<u>Fejlesztési ismeretek</u> <ul style="list-style-type: none"> – Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, mérlegelő gondolkodás, következtetés, általánosítás, ítéletalkotás. – Nyitott mondatok.		
<u>Tanulói tevékenység</u> <p>Fogalmak értelmezése, rendszerezése. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. Elemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz</p>		

<p>része a másiknak). Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondatlall, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon. <u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelőképesség, irányított, tartós, tudatos figyelem, emlékezet tartóssága, mobilizálása, – problémamegoldó képesség, matematikai összefüggések. 	
Fogalmak	<p>Logikus indoklás, érvelés, magyarázat, elempár, egyenes arányosság. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókinccse.</p>

Témakör	2. Számtan. Műveletek	Javasolt óraszám: 70 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alpműveletek körében. A zsebszámológép használata.</p>	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. – Biztos számfogalom a racionális számkörben. – A négy alpművelet biztonságos használata gyakorlati matematikai probléma megoldásában. – Pontos és gyors számolás. Zsebszámológép használata. – Önmaga és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. – Számfogalom, számköri ismeretek. Műveletek. Szöveges feladatok. <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés: közösleges törtek, tizedes törtek. Negatív számok értelmezése, elhelyezésének gyakorlása. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése. Műveletek végzése természetes számokkal. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Közösleges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közösleges törttel. A százalék fogalma. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alpműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – pontos munkavégzés, szóbeli kifejezőképesség, figyelem terjedelme, pontossága, – emlékezet mobilizálása, szabályalkalmazás, szabálykövetés, összefüggés-felismerés. 		
Fogalmak	<p>A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés), százalék (%).</p>	

Témakör	3. Mérések	Javasolt óraszám: 60 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése. Arányos alaprajz készítése.</p>	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérési rutinok kialakítása. – A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. – Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati 		

példákban.

- Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása.
- Pontos, tiszta szerkesztésre törekvés megvalósítása.

Fejlesztési ismeretek

- Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. Idő mérése.
- Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. Szerkesztési feladatok.

Tanulói tevékenység

Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.

Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.

Mértékegységek ismételése, összefüggések elmélyítése, átváltások. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.

Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.

Speciális négyszögek rendszerezése halmazábra segítségével, részhalmazok közötti kapcsolat bemutatása. A kör és alkotórészei.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:

- vizuális észlelés, figyelem, auditív észlelés, pontosság.

Fogalmak	Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet. Testhálózat (gyakorlati alkalmazásokkal összefüggésben). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak.
Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	A tanuló képes alkalmazni a logikai kifejezéseket. Jártasság az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében. Képes állításokat tagadni, ismeri a tagadás logikai tartalmát. Jártasság sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban. Képes egyenes arányosság ábrázolására. Képes adatokból átlagszámításra. Felismeri a 10-es számrendszer helyi értékeit milliós számkörben. Képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében. Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, olvasható, áttekinthető írásbeli munkát végezni. Zsebszámológépet pontosan használ. Egyszerűbb összefüggéseket biztosan felismer számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeit felismeri.

Angol nyelv

A tantárgy tanítása során az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfejlesztésen van a hangsúly. Az írást és az olvasást a tanuló nem csak a hallás után tanult megerősítésére használja, hanem megismer néhány egyszerű szövegfajtát is (jelentkezési lap, űrlap, rövid e-mail).

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és továbbfejleszhető idegennyelv- tudás elérése a cél, mely személyiségfejlődésüket is előnyösen befolyásolja: megpróbálják megérteni és használni a gyakoribb, mindennapi kifejezéseket és az alapvető fordulatokat, amelyek fontosak a mindennapi szükségletek konkrét kielégítésében.

A tantárgy tanítása során a hangsúly a beszédlátás növelésére, az egyszerű közlések, kérdések angol nyelvű kimondásának természetessé válására és a hallott szövegből az ismert szavak és kifejezések felismerésére, megértésére helyeződik. Fontos, hogy a tanuló merjen megszólalni idegen nyelven és az idegen nyelvű szövegeket próbálja értelmezni ismeretei alapján.

Kötelező előkészítő évfolyam

Idegen nyelvi szempontból ez a fejlesztő szakasz, melynek során a tanulók már rendelkeznek alapvető idegen nyelvi nyelvtani és lexikai ismeretekkel, kialakult bizonyos fokú beszédlátásuk. További feladat, hogy ezeket megerősítve, ezekre alapozva, ezt tovább mélyítsük és a lehetőségekhez mérten bővítsük.

Erősíteniünk kell a tanulóban az idegen nyelv információt adó szerepét, tudatosítanunk kell, hogy nemcsak ismeretei, hanem társas kapcsolatai is bővíthetnek egy idegen nyelv ismerete által, s a nyelvtanulás folyamán egy másik ország népének kultúráját is megismerheti. E szakaszban az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának az alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, mindennapokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátíttatása, praktikus ismeretek nyújtása. Tovább erősödik a tanulók tudatos nyelvtanulása, motivációja, megalapozva ezzel a későbbi önálló nyelvtanulás lehetőségét. Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi, esztétikai érzékük, kötelességtudatuk, együttműködő, kooperáló képességük, magyarságtudatuk. A nyelvtanulás folyamatában nemcsak nyelvtani szabályokat sajátítanak el implicit módon, hanem a társas érintkezés szabályait is. Tovább erősödik és tudatosul a tanulóknál a nyelvtanulás jelentősége későbbi életükre, pályaválasztásukra és esélyegyenlőségük növelésére nézve.

A tantárgy tanítása során támaszkodik a más műveltségi területeken megszerzett ismeretekre, fejleszti a tanulók önismeretét.

A lenti kerettantervi táblázatokban szereplő fejlesztési egységek a Közös európai referenciakeretben szereplő készségekre épülnek, ezek kerültek adaptálásra az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nyelvtanulási igényeire.

A kerettanterv nem nyelv-specifikus. Jelenlegi formájában kizárólag angol nyelvi példákat tartalmaz, az egyéb nyelvekre történő felhasználást is ezek segítik.

Témakör	1. Beszédszándékok – beszédértési készség	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Általános fogalmak, beszédszándék megismertetése utánzásokon keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédészlelés fejlesztése. A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása. Verbális emlékezet fejlesztése. – Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. Sorrendiség fejlesztése. – Erkölcsi tulajdonságok fejlesztése. Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. – A figyelem terjedelmének növelése. Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel. – Önismeret fejlesztése. Önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <p>BESZÉDSZÁNDÉKOK:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatfelvétel – napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt: Good morning. How are you? What’s wrong? – Udvarias kérdés: Can I... Tiltás kifejezése: Don’t... <p>BESZÉDÉRTÉS</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. Nyitott párbeszéd (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése. Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. – Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>Alapvető udvariassági formák alkalmazása. Vélemény megfogalmazása. Kérdésekre egyéni, adaptált válasz adása. A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték). Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, hallási figyelem, rövid- és hosszú távú emlékezet, passzív és aktív szókincs. 		
Fogalmak	Udvariassági formák, kérdés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.	

Témakör	2. Beszédkészség	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Egyre biztosabb beszédkészség kialakítása, beszédbátorság fokozatos növelése a tanulóknál a sikeres kommunikáció elérése érdekében. Olyan beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal, melyek a mindennapi életben is előfordulnak.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédbátorság növelése. Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése. – A mindennapi beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a minél hatékonyabb kommunikáció érdekében. – Koncentráció, emlékezet fejlesztése. Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése. A tanuló motivációjának fenntartása, növelése. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Nonverbális eszközökkel való reagálás a hallott közlésre. – A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása. – A közlésekből a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat. – A tanult témákban a kérdések felismerése, megértése. – Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre. Kérdésalkotások gyakorlása. – Dalok, mondókák tanulása. Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra. – Környezete tárgyainak megnevezése. Cselekvéshez kötött beszédfejlesztés. 		

<p><u>Tanulói tevékenység</u> Próbálkozás az angol nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével. Megfelelő hangerővel, hangleytéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. A beszélő szándékának tükrözése intonációval. Probléma jelzése, segítségkérés. Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyzésére. Javítás elfogadása, és törekvés az önkorrekcióna. Feladattípusok: rövid párbeszéd, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, hallási figyelem, rövid- és hosszú távú emlékezet, passzív és aktív szókincs. 	
Fogalmak	Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkán, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan.

Témakör	3. Fogalomkörök	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A nyelvtani anyag implicit módon való elsajátítása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hallási figyelem, irányított figyelem fejlesztése. Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. – Verbális memória fejlesztése. Térbeli viszonyok fejlesztése. Időbeli viszonyok fejlesztése. – Mennyiségi viszonyok fejlesztése. Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <p>IDŐBELISÉG:</p> <ul style="list-style-type: none"> – folyamatos jelen idő (Present Continuous tense); – egyszerű jelen idő (Present Simple); – jelen idejű gyakoriságot kifejező időhatározók (never, sometimes, usually, often, always); – jelen idejű időhatározók (now, at the moment, today). <p>TÉRBELISÉG:</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyhatározók (next to, behind, over, under, opposite, between); – irányhatározók (up, down, right, left). <p>MENNYISÉGEK KIFEJEZÉSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – anyagnevek (Countable-Uncountable nouns), some, any, many, much, a lot of, – egységek (a bottle of, a packet of, a piece of), – számok százaz számkörben, kitekintés az ezres számkörre (two hundred, three hundred..., a thousand), – főnevek többes száma, rendhagyó főnevek, dátum kifejezése. <p>MODALITÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képesség, udvarias kérés (I can swim. Can I open the window? Can you help me, please?) – néhány múlt idejű kifejezés (It wasn't me.) – mondókákban megjelenő néhány múlt idejű ige (went, saw, did, had) – kérdőszavak: What? Where? When? Who? Which? Why? <p><u>Tanulói tevékenység</u> Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása. Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szóképekkel, csoportosítás, rendezés, párosítás.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, vizuális és auditív észlelés, figyelem, rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs, emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése. 	
Fogalmak	Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariasági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend, sorrend, dátum, (mérték)egységek.

Témakör	4. Témakörök, szókincs	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő ismeretek elmélyítése, automatizálása. Nyelvtani ismeretek megerősítése a kommunikációs témakörökön keresztül.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Lexikai elemek elsajátíttatása. Aktív és passzív szókincs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. – Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása. Egészséges életszemlélet formálása. – Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. Kommunikáció információt adó tulajdonságának erősítése. Mozgásfejlesztés. Térképismeret. Testséma, térbeli tájékozódás, irányok. Időbeliség, sorrendiség fejlesztése. <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – MINDENNAPI ÉLETÜNK AZ ISKOLÁBAN: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei. Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése. – ÉTKEZÉS: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás. – VÁSÁRLÁS: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás. – KÖRNYEZETÜNK: <ul style="list-style-type: none"> – időjárás, természeti jelenségek, – élővilág (a közvetlen környezet állatai, növényei), – tájékozódást segítő feliratok (exit, stop, free, station...). – ÉN ÉS A CSALÁDOM: Bemutatkozás ismétlése, bővítése: What do you collect? I collect stickers. What is your favourite food/sport/TV programme/number? Where do you live? I live at... Lakóhelyem: a tanuló saját városának rövid bemutatása, saját szobájának leírása. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Aktív és passzív szókincs folyamatos bővítése egyéni képességek függvényében. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása (néhány mondatos szöveg alkotása, megtanulása egy-egy témáról). Témakörökkel kapcsolatos dalok, játékok, mondókák, szituációs feladatok.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, vizuális és auditív észlelés, – figyelem, rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs, emlékezet: – olvasottak, látottak, hallottak felidézése. 		
Fogalmak	Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem, vásárlás, gyűjtemény, lakóhely, szoba.	

Témakör	5. Olvasási készség	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Bevezetni a tanulókat az idegen nyelvi írás alapjaiba.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az angol és a magyar ábécé összehasonlítása, hasonlóságok és különbségek felismertetése. – A kiejtés és az írás közötti különbség tudatosítása. – A tanult szavak és kifejezések megerősítése olvasással. – Személyes adatok megerősítése. – Az e-mail formai elemeinek felismerése. 		

<u>Fejlesztési ismeretek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – Az angol ábécé megismertetése. – A tanult szavak, egyszerű mondatok és párbeszédok utánmondása, majd egyéni olvasása. – Bemutakozás leírása. E-mail olvasása (fejléc, e-mail cím, subject, from, to, Dear..., Please write soon). 	
<u>Tanulói tevékenység</u>	
Az angol és a magyar ábécé gyakorlása, szavak sorba rendezése. A kiejtés és írás közötti eltérés, szabályszerűség keresése, az ismeretek rögzítése. Angol nyelvű e-mail küldése egymásnak, hibák javítása, válasz küldése.	
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – motiváció, bátor megszólalás, rövid- és hosszú távú emlékezet, olvasottak, látottak, hallottak felidézése, passzív és aktív szókincs. 	
Fogalmak	Ábécé, kiejtés, szó, mondat, párbeszéd, nagybetű, tulajdonnév, mondatvégi írásjel, dátum, aláírás, személyes adat, fejléc, téma, kitől, kinek, megszólítás, elbúcsúzás.

Témakör	6. Íráskészség	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Bevezetés az angol nyelv írásába, elemi írástudás kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Figyelemkoncentráció fejlesztése. Pontosságra, önellenőrzésre nevelés. – Olvasható íráskép kialakítása. Tájékozódás táblázatokban, űrlapokon, kérdőíveken. Megfelelő válaszok beírása a kérdőívekre. Levélforma/e-mail forma alkalmazása, formai és tartalmi elemek használata. Sorrendiség. – Emlékezet fejlesztése. A magyar és az angol nyelv közötti hasonlóságok és különbségek megfigyeltetése. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló igyekezzon pontosan lemásolni a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat. Saját név leírása angolul (fordított sorrend). – Rövid e-mail írása minta alapján. (Irányított fogalmazás, személyes adatok használata). 		
<u>Tanulói tevékenység</u>		
Rövid írásbeli munkák készítése (feladatlap, képaláírás), különös tekintettel az írásképre, olvashatóságra. Levél, üdvözlőlap, e-mail írása, levélre válasz írása.		
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – motiváció, problémamegoldó képesség, emlékezet tartóssága, mobilizálhatósága, – emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése, pontos munkavégzés. 		
Fogalmak	Ábécé, sor, oszlop, fejléc, hasáb, nyomtatott betű, kisbetű, írott alak, aláírás, megszólítás, bekezdés, sorkihagyás, sor eleje, mondatvégi írásjelek, mondatfajták, rövid levél, e-mail, képeslap, e-mail cím, lakcím.	

Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	Olyan fokú beszédbátorság kialakulása, hogy a tanult szavakat, kifejezéseket a tanuló merje nemcsak önállóan megismételni, hanem szituációkban és a valós élethelyzetekben is alkalmazni. A tanuló felismeri, hogy angolul máshogy írunk, és máshogy ejtjük ki a szavakat; néhány feliratot elolvas, megért. Megpróbál nagyon rövid e-mailt írni. Próbál magáról 5-8 mondatban beszélni. Motiváltság az idegen nyelv tanulására, az önálló ismeretszerzésre. Ismeri a helyes viselkedést a hétköznapi helyzetekben. Ismeri a szavak és a kifejezések kulturális jelentését. Próbálkozik alapfokon elsajátítani a kultúra adott elemeihez tartozó nyelvi elemeket.
---	---

Állampolgári ismeretek

A tantárgy legfontosabb célja a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére. A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi élethez, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait, az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszert, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket. Felismeri a felelősséget közösségi környezetének alakításában. Bővülnek ismeretei a mindennapi életvezetéshez kapcsolódó önérvényesítés lehetőségeiről, a segítségkérés formáiról.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy segítséget nyújt az *erkölcsi nevelés* terén a közösségi életben való aktív részvételre és véleménynyilvánításra ösztönzésben, a társadalmi igazságosság felismertetésében és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer igénybevételének bemutatásában.

Erősíti a *nemzeti azonosságtudatot és a hazafias nevelést* az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismertetésével, a társadalmi tevékenységekben való aktív részvétel támogatásával.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén segíti a közösség aktív tagjává válást, a környezet iránti figyelem fontosságának, a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségének felismerését.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* területén a tanuló felkészül a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére.

Témakör	1. Társadalmi szabályok	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése. A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek:		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u> <ul style="list-style-type: none"> – Jogok és köteleességek a társadalomban – az emberek együtt éléséhez szükséges normák megismertetése. – Mindennapi ügyintézkedések modellezése (a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illetmami szabályok). – Az ügyintézés alapvető faktorainak számbavétele (ügyintézési technikák lépésről-lépésre).		
<u>Fejlesztési ismeretek</u> <ul style="list-style-type: none"> – Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog. A jog szerepe az emberek mindennapjaiban. – Az emberi alapjogok. A gyermekek jogai, diákjogok. Hivatalos ügyeink (ügyintézés). – Ügyintézés a világhálón.		
<u>Tanulói tevékenység</u> <p>Beszélgetés az iskola házirendjéről – a diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó köteleességek.</p> <p>A gyermekek helyzete a világban – beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinenseken élő gyermekek életéről, mindennapjaikról.</p> <p>A mindennapi élethez kötődő ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése (látogatás a megfelelő intézményben).</p> <p>Ügyintézési lehetőségek internetes felületről (egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése).</p>		

<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>	
– erkölcsi érzék, mérlegelő gondolkodás, tolerancia, elfogadás, beleérző képesség.	
Fogalmak	Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog, norma, normasértés, illemszabály, ügyintézés, internet.

Témakör	2. Állampolgári ismeretek	Javasolt óraszám: 14 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek). Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége. Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – A törvényhozó- és végrehajtó hatalom feladatainak feltérképezése. – A tömegtájékoztatás jelentősége és eszközeinek megismerése. – Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Demokratikus alapelvek. Állampolgári jogok és kötelességek. – Magyarország politikai intézményei. – Az állam feladatai (a belső rend, közrend védelme – rendőrség, honvédelem, igazságszolgáltatás – ügyészség, bíróság, művelődésügy, közoktatás, egészségügyi ellátás). – A média és a nyilvánosság szerepe (televízió, rádió, internet). – A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása. 		
<u>Tanulói tevékenység</u>		
Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén (jelölt, választás, pártok szerepe, képviselő).		
Látogatás a Parlamentben, polgármesteri hivatalban.		
Helyi önkormányzat, okmányiroda felkeresése, okmányok igénylésének gyakorlása, okmányok csoportosítása.		
Szituációs játék (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés).		
Híradó megtekintése – beszélgetés a tanulócsoporthoz könnyen érthető hírekről.		
Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása.		
A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól.		
Kérdőívek, kérvények kitöltése.		
Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása.		
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>		
– mérlegelő gondolkodás, kauzális gondolkodás, értékazonosulás, értékválasztás.		
Fogalmak	Államforma, köztársaság, királyság, demokrácia, demokratikus alapelvek, jelölt, jelöltállítás, választás, párt, kormány, törvényszék, Parlament, híradó, média, vélemény, tény, közösségi portál, érzékeny adatok, állampolgári jogok és kötelezettségek, házasság, család, okmány, irat, űrlap, anyakönyv, igazolvány.	

Témakör	3. Pénzügyi és gazdasági kultúra	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése. Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban. – A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tábló készítése. – Különböző fizetési módok modellezése. – A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése. – A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása. 		

Fejlesztési Ismeretek

- Állami bevételek (adók), állami kiadások (az állami intézmények fenntartása).
- A jövedelem szerepe a családban (bevételek és kiadások, megtakarítás, hitel, rezszi, zsebpénz).
- A pénz és formái (érme és bankjegy, virtuális pénz, bankkártya, árfolyam, infláció).
- Pénzintézetek és tevékenységük (bank, biztosító, hitel, kamat, tőke).
- Vállalkozói alapismeretek.

Tanulói tevékenység:

A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül (naplóvezetés).

A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül.

Családi költségvetés készítése, a rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében (statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzése, következtetések levonása).

A magyar fizetőeszközhöz kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek felhasználásával.

A különböző pénzek átváltása – a legegyszerűbb számítások szintjén.

A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről.

Vállalkozói formák számbavétele, a vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témában.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

- mérlegelő gondolkodás,
- életvezetési képesség,
- problémamegoldó gondolkodás.

Fogalmak

Jövedelem, bevétel, kiadás, megtakarítás, rezszi, hitel, zsebpénz, pénz, bankjegy, érme, pénzromlás, biztosító, bank, bankkártya, hitel, részlet, törlesztés, árfolyam, kamat, tőke, vállalkozás.

Összegzett

tanulási

eredmények az
évfolyam végén

A tanuló tájékozódik a hivatalos ügyintézés módjaiban, annak illetékes és korszerű formáiban.

Tud a világháló közösségi portáljain való részvétel lehetőségeiről.

Ismereteket szerez a jövedelem szerepéről az ember életvezetésének tükrében.

Fogalmi képet alkot a pénzről, a pénzintézetekről, azok tevékenységeiről; utóbbiak lehetséges szerepéről az életpálya felépítésének tükrében.

Természettudomány

A természettudomány tanításának a célja fenntartani a tanulók természet iránti érdeklődését; olyan tanulókat nevelni, akik nyitottak a világra, a lehetőségeikhez képest felismerik a problémákat, keresik a jelenségek okait. A korábbi ismeretekre és tapasztalatokra építve fejleszti a természeti jelenségek megfigyelése iránti érdeklődést. Törekszik az elsődlegesen tapasztalati úton szerzett elemi ismeretek beépítésére, a tapasztalható jelenségek, folyamatok elemzésére.

A tantárgy célja hétköznapi példákkal, rávezetéssel, tudatosítással, gyakorlati alkalmazással kialakítani az egészség- és környezetvédelmi ismeretek megerősítését, a környezetvédő magatartást. Az érzelmi intelligencia mozgósításával formálni a természetbarát, ökológikus szemléletet, példák bemutatásán keresztül segíteni az összefüggések feltárását. A gondolkodás rugalmasságának, a mérlegelő, a problémamegoldó gondolkodásnak a fejlesztése sok életszerű példán, gyakorlaton át.

A megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazása segíti a tudományosan megalapozott ismeretek elsajátíttatását az emberi test működéséről, az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében. A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban támogatja, megkönnyíti a felnőtt életben való sikeres helytállást, megteremti a nyitottságot az egészséget veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismeréséhez. A természetismeret tantárgy különösen fontos szerepet játszik a pozitív életvezetési stratégiák kialakításában, elfogadtatásában, az életvezetési készségek fejlesztésében.

A tantárgy érinti az elemi balesetvédelmi és munka-egészségügyi ismereteket, hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetését, az egészséges életmód előnyeinek tudatosítását, a megelőzés jelentőségének felismertetését. Az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályainak elsajátíttatását.

Kiemelten fontos a tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban, a környezetkímélő és -óvó magatartás tudatos vállalására nevelés. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati élet szempontjából fontos ismeretek adása a hang- és a fénytán körében. Az ember életvitele szempontjából elengedhetetlenül fontos fizikai ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (hallás, látás).

A hangtan eredményeit felhasználó – a mindennapi gyakorlatban alkalmazott – eszközök működési elvének és kezelési módjának megismertetése, az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében történik.

A tudományosan megalapozott alapismeretek nyújtása a kémia tárgyköréből az elsajátított környezetvédelmi ismeretek aktivizálását, a környezettudatos magatartás kialakítását segíti. A mindennapi kémiai jellegű problémák támogatják az önálló véleményalkotást, annak tudatosítását, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a gazdaságosságra, a takarékosagra. Kiemelt szerepet kap a baleset-megelőző cselekvési eljárások elsajátíttatása a kémiai anyagok felhasználása során.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a testi és lelki egészségre nevelés területén a környezet biológiai, fizikai, kémiai hatásainak felismerésével, a veszélyek elkerülésének bemutatásával és az anyagok biztonságos felhasználásának megismertetésével. Fontos szerepet tölt be a mindennapi gyakorlatban előforduló tevékenységekhez alkalmazott eljárások természettudományos háttérének megismertetésével, a nem látható és nem érzékelhető veszélyforrásokra történő figyelemfelhívással. Segíti a biztonságos önálló életvitelt, a felelős viselkedést a környezet megismertetésével. A *fenntarthatóság, környezettudatosság* területén a környezetbarát szemlélet alakításával, a természet megővésére és az anyagokkal való takarékosagra neveléssel jelenik meg.

Témakör	1. Környezetvédelem – Élő természet, növény, állat	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele. – Az állattartás és növénygondozás felelősségének átérzése. – A természet szépségének, célszerűségének megélése. – Szöveges és képi információk értelmezése. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élőlények és környezetük. Ökológiai alapismeretek. – A globalizáció és modernizáció hatásai az élő természetre. – Személyes tapasztalatok növényekről, állatokról. – Szűkebb- és tágabb környezet bejárása, felmérése. – Környezetszennyezés. Környezeti ártalmak feltérképezése. – Környezetvédelem – környezetmegővás. – Háztartási hulladék, szerves-, szervesetlen anyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás. – Szennyezőanyagok. Szennyezésmegelőzés. Szennyezésmentesítés. – Vegyi anyagok: talajszennyezés, vízszennyezés, légszennyezés. <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>Gyűjtőmunka, megfigyelés, összehasonlítások. Csoportosítás. Beszámoló.</p> <p>Egyéni és csoportos tananyag-feldolgozás. Tanulmányi kirándulás. Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, önállóság, praktikus készség, passzív- aktív szókincs. 		
Fogalmak	Természetes és mesterséges környezet, civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, evolúció, törzsfajlódás, mutáció, genetika, környezetszennyezés.	

Témakör	2. Egészségvédelem. Élő természet – az ember	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az emberi test működéséről eddig tanult ismeretek bővítése. – A tanuló saját egészségi állapotának reális ismerete. – Saját és a környezete egészségének védelmében szükséges teendők megismerése. – Az egészségügyi dokumentumok, a gyógyszerek megfelelő elhelyezésének, tárolásának fontossága, az ezzel kapcsolatos teendők ismerete. 		

- Az orvosi utasítások betartásának fontossága, teendői egészsége védelmében.
- Önálló életvitelre alkalmas, praktikus készségű fiatal elméleti felkészítése.

Fejlesztési ismeretek

- Az emberi test felépítése. Szervek, érzékszervek funkciója és működése. Egészség – betegség.
- Általános orvosi vizsgálatok: vérnyomásmérés, vércukorszint-mérés, pulzusvizsgálat.
- Kórelőzmény ismerete, számon tartása, dokumentálása, ezek szerepe a gyógyulás sikerességében.
- Egészségvédelem és rehabilitáció. Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban.
- Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiség. Családtervezés, fogamzásgátlás. Nemi betegségek.
- Káros szenvedélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei).

Tanulói tevékenység

Intézménylátogatások (szakorvosi rendelő, laboratórium).

Megfigyelés, önmegfigyelés.

Egyszerűbb vizsgálatok (vérnyomás mérése, vércukor, vizeletvizsgálat, hallásvizsgálat) elvégzése, a kapott eredmény megbeszélése.

Beszélgetés (meghívott előadó, konzulens) közösen választott témáról.

Kutatómunka és csoportos kutatómunka.

Egyéni esetmegbeszélés.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

- motiváció, önállóság, komplex gondolkodás, praktikus ismeretek, verbális készség, empátia,
- önfegyelem.

Fogalmak	Öröklés, anamnézis, oltási könyv, védőoltás, ismétlő oltás, gyógyítható – gyógyíthatatlan betegség, gyógyszerkísérlet, cseppfertőzés, szexuális úton terjedő fertőzés, kábító- és tudatmódosító szer, diszkréció.
-----------------	---

Témakör	3. Egészségtan – Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési követelmények

- Az emberi test és az egészséges környezet jellemzőinek megismerése.

Ismeretek

- Egészségtan. Az egészség megóvása.
- Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei).
- Járóbeteg-ellátás: háziorvosi ellátás, szakrendelések. Szűrővizsgálatok és akut egészségügyi ellátások.
- Bejelentkezés szakrendelésre, beutaló, időpont kérése telefonon, személyesen.
- Munkaalkalmassági vizsgálat. Környezet-egészségtani, munka-egészségtani ismeretek.
- A környezet testi-lelki hatása az egészségre.
- A lakás, az iskola, a munkahely, a szórakozóhelyek és a közlekedési eszközök higiéniéje.
- Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei (gyógyszerek tájékoztatójának elolvasása, megértése), az utasítás betartásának fontossága.
- Fertőzések és járványok. Mentálhigiéne.
- Egészséges életmód fontossága, egészségkárosító hatások. Prevenációs tevékenységek.
- Baleseti sérülések és azok ellátása otthon és a munkahelyen. Elsősegélynyújtás.

Tanulói tevékenység

Intézménylátogatás. Kutatómunka. Egyéni és csoportos témafeldolgozás.

Órai csoportos és egyéni megfigyelések. Család egészségi állapotának feltérképezése.

Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok, mentőláda használata.

Egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek összefoglalása, gyűjtőmunka, tablóképzés.

Egészségvédelmi ismeretek összegyűjtése, tablóképzés a közösségi szinten alkalmazott helyes viselkedésről (köhögés – zsebkendőbe, kézmosás fontossága, fertőzések elkerülése – higiénia). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – motiváció, önállóság, verbális kommunikáció, passzív-aktív szókinccs, komplex gondolkodás, – praktikus készség. 	
Fogalmak	Immunitás, genetika, mentálhigiéné, prevenció, vércsoport, magas vérnyomás, cukorbetegség, recept, betegtájékoztató, járóbeteg-ellátás, szakrendelés, elsősegélynyújtás, vészhivás, prevenció, mentálhigiéné, közösségi szemlélet.

Témakör	4. Kémiai alapismeretek	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Új, alapvető ismeretek beépítése, tantárgyi alapozás. A természetben előforduló fontos anyagok és vegyületek megismertetése. Praktikus ismeretek nyújtása a háztartási és egyszerű munkafolyamatokban használt vegyi anyagokkal kapcsolatosan.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Tudományosan megalapozott ismeretek nyújtása.
- Elemek és vegyületek összekapcsolódása, összefüggései.
- Egészséges veszélyérzet és óvatosság kialakítása a kémiai anyagokkal szemben.
- Tudatosság és megfontoltság a mindennapi tevékenységekben.
- Praktikus helyzetekben az elméleti tudásanyag beazonosítása és adaptációja.
- Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése.

Fejlesztési ismeretek

- A legfontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének megismerése (oxigén, víz, szénvegyületek).
- Anyagszerkezeti ismeretek (az anyag tulajdonságai érzékenyen reagálnak a szerkezeti változásokra).
- Halmazállapot-változások. Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek.
- A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete.
- Háztartásban alkalmazott oldatok hígítási arányai, háztartásban alkalmazott keverékek komponenseinek aránya. Mérgező anyagok.
- Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol.
- Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor.
- Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok.
- Természetes anyagok a háztartásban és a munkakörnyezetben.
- Szerves vegyületek és anyagok fontosságának megértése, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása. Reakciósebesség, reakcióhő.
- Környezeti és háztartási anyagok.
- Építkezésnél használt anyagok: mészkő, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószerek, üveg. Műanyagok, műanyag hulladék-kezelés, újrahasznosítás.

Tanulói tevékenység

Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése. Anyaggyűjtés, rendszerezés, tulajdonságok megfigyelése. Megező ismeretek rendszerezése, csoportosítása.

Gyűjtőmunka, rendszerezés. Összefüggések felfedezése, tapasztalatok megfogalmazása.

A használt anyagok számbavétele, csoportosítása az alkalmazás területei szerint (háztartás, ipar).

A használt anyagok rendszerezése a környezetre gyakorolt hatások alapján (környezetbarát, káros).

A használt anyagok elemzése jellegzetes tulajdonságaik alapján (párolg, erős, jellegzetes szagú, szagtalan, megkeményedik, cseppfolyósodik levegő hatására).

A használt anyagok rendszerezése az egészségre kifejtett hatás alapján (káros az egészségre, életveszélyes!, ártalmatlan).

A természetes anyagok és a mesterségesen előállított anyagok rendszerezése tulajdonságaik, használatuk, hasznosságuk alapján.

<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – irányított, tartós, tudatos figyelem, verbális és vizuális emlékezet, – differenciáló készség, verbális kommunikáció, passzív-aktív szókincs, – matematikai összefüggések, önállóság, precizitás, komplex gondolkodás. 	
Fogalmak	Oldat, oldhatóság, keverék, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).

Témakör	5. Hétköznapok kémiája – kísérletezés	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Összefüggések felfedezése. Tapasztalatok felhasználása a mindennapi életben.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- A kísérletekben realizált elméleti ismeretek és a mindennapi gyakorlat összekapcsolása.

Fejlesztési ismeretek

- Verbális fejlesztés, szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata.
- Vízkeménység, vízkő. Levegő, szén-monoxid, kén-monoxid.
- Savak és lúgok a háztartásban, sav-bázis reakciók. Szóda, szódabikarbóna, szappan, sósav, mosó- és mosogatószerek. Fertőtlenítőszeres. Penész. Rozsdásodás. Alkohokok.
- A konyhai munkák higiénikus és szakszerű elvégzése, a veszélyforrásokra figyelemmel (romlandó, szavatosság, tápérték elvesztése).
- Elővigyázatossági szabályok megismerése a kísérletekkel és a háztartásban előforduló szerekkel kapcsolatosan. Alapvető baleset-megelőzési szabályok ismerete és betartása.
- Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése.
- Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.

Tanulói tevékenység

Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése.

Célirányos megfigyelések, eredmények elemzése (szag, állag, szín megváltozása).

Megfigyelések, mérések csoportmunkában és önállóan.

A tanuló fejlettségi szintjének megfelelően a jelenségek, folyamatok közötti hasonlóság, különbség észrevétele, megfogalmazása szóban és írásban.

Tanulmányi séta üzletekben, a feltüntetett adatok elemzése (összetétel, szavatosság, tárolhatóság).

Konklúziók verbális kifejezése.

Elővigyázatossági szabályok megismerése az élelmiszerek, a háztartási szerek használatánál, tárolásánál, a hulladékkezelésnél. Verbális fejlesztés, szakmai kifejezések használata.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

- motiváció, megfigyelőképesség, elemzés, irányított, tartós, tudatos figyelem,
- összefüggés-felismerés – komplex gondolkodás, kooperációs készség, precizitás,
- motiváció, praktikus készség, kreativitás, óvatosság.

Fogalmak	Oldat, oldhatóság, reakciósebesség, reakcióhő, keverék, képlet, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, veszélyes hulladék, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).
-----------------	---

Témakör	6. Fizikai alapismeretek	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati életben fontos ismeretek átadása a hang- és fénytan körében.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés anyagokról.
- A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése.

Fejlesztési ismeretek

- A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése. Tükrök: sík, domború, homorú. A szemüveg. Az emberi szem és a látás. Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány.
- A hang, mint hullám. Rezonancia. Hangszerek. Visszhang.
- Mágneses hatás megfigyelése. Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése.
- A testek elektromos állapota. Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei.
- Áramforrások: elem, akkumulátor. Az áram mágneses hatása (elektromos motorok).
- Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor). Soros és párhuzamos kapcsolás mindennapi háztartási példákkal.
- Az elektromos feszültség. Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás. Élettani hatások.
- Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem.
- Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia.

Tanulói tevékenység

Megfigyelések. Mérések, méréseredmények leolvasása.

Köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok csoportos és egyéni megoldása. Mérések, becslések.

Egyszerű kísérletek végzése (áramkör, elemek töltése, akkumulátorok működésének megfigyelése).

Kutatás egyénileg és csoportmunkában.

Példák gyűjtése a fizikai jelenségekről (mágnes, sugárzás: röntgen, egészségügyi terápiák, atomhulladék). Mágneses vonzás megfigyelése, próbálgatása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

- megfigyelőképesség, precizitás, vizuális és auditív figyelem,
- verbális memória és praktikus ismeretek kooperálása.

Fogalmak	Fény, fényforrás, természetes és mesterséges fény, tükrök, tükröződés, fényvisszaverődés, elektromos töltés, anód, katód, feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos és mágneses mező, atomenergia, sugárzás, sugárvédelem.
-----------------	--

Témakör	7. Mindennapok fizikája – kísérletezés	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. A napi problémák megoldásához szükséges, a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról.
- A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése. Kísérletek és mérések segítségével tapasztalatszerzés a környezetünkben lezajló kölcsönhatásokról.

Fejlesztési ismeretek

- A fény- és hangtani ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (látás, hallás).
- A hang terjedése, vezető közegek összehasonlítása.
- Elektromosság a mindennapi élethelyzetekben: egyszerű háztartási és munkahelyi berendezések működése.
- Az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használatának érdekében.
- Az égés feltételei, tűzoltás.

- A hullámmozgás, a hullámok terjedése. Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai.
- Sugárzás. Fizikai és vegyi anyagok káros hatásai. Sugárzás elleni védekezés.
- Víz-, szél-, nap- és geotermikus energia.

Tanulói tevékenység

Kísérletek megfigyelése, egyszerű kísérletek önálló végzése.

Mérések, méréseredmények leolvasása.

Megfigyelések, ismeretek a háztartásban meglévő elektromos eszközök használatának, kezelésének, és a fogyasztás nagyságának összefüggéseiről, valamint a takarékos használat módjáról.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

- motiváció, irányított, tartós, tudatos figyelem, kreativitás, megfigyelőképesség,
- praktikus készség.

Fogalmak	Elektromosság, áramerősség, feszültség, munka, terhelés, ellenállás, fénytörés, fénysebesség, hangsebesség, hullám, hullámmozgás, rezonancia, mágneses tér, sugárzás, megújuló energia.
Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	<p>Jó rendszerezőképesség, gyakorlatiasság.</p> <p>Egészségtudatos életszemlélet kialakítása, követése.</p> <p>Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakulása.</p> <p>A tanuló általános és egyéni egészségi állapotát ismeri, azt felelősségteljesen kifejezi és megóvjja.</p> <p>A kémiai jelrendszert elemi szinten ismeri.</p> <p>A mérgező anyagokról ismeretekkel rendelkezik.</p> <p>A mindennapi élet gyakorlati problémáinak megoldásához nyújtott segítséggel az aktív környezetvédő magatartás kialakítását segíti a tantárgy.</p> <p>Baleset-megelőzési szabályokat és eljárásokat alkalmaz a kémiai anyagok felhasználása során.</p> <p>Ismeri a fény egyenes vonalú terjedését, a fény terjedésének jellemzőit.</p> <p>A választott szakma tanulásához elegendő általános fizikai tájékozottság kialakítása.</p> <p>Ismeri az elektromosság fontosságát a gyakorlati életben.</p> <p>Az elektromos áram felhasználásával kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat alkalmazza, ismeri a baleset-megelőzési szabályokat.</p> <p>Megismeri az elektromos jelenségeket és az elektromos áram hatásait a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében.</p> <p>A fizikában tanultak széles körű kiterjesztése az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére.</p>

Vizuális kultúra

A rajzolás a vizuális megismerés és közlés lényegmegragadó alapeszköze. A rajztanítás célja, hogy fejlessze a gyermekek látáskultúráját, finommotorikáját; érzelmeikre és értelmükre hatva hozzájáruljon személyiségük fejlődéséhez. Az ábrázolás célja, hogy megfelelő térszemléletet alakítson ki a tárgyak és azok síkbeli ábrázolásának összekapcsolásával, fokozatosan fejlessze a látvány megfigyelésén alapuló, komoly koncentrációt igénylő rajzolást, festést.

A rajztanítás feladata a vizuális kultúra alapértékeinek közvetítése, a vizuális kulturáltság megszerzéséhez szükséges ábrázoló-alakító, eszközhasználati, technikai képességek fejlesztése, alkotó, cselekvő magatartás és szemléletmód kialakítása.

A tantárgy segít megérteni az arányok jelentőségét, meghatározni a tárgyak formai karakterét. A tanuló megérti és megpróbálja megjeleníteni a téri helyzeteket, képessé válik a vizuális kommunikáció dekódolására, értelmezni próbálja a vizuálisan rögzített közléseket. A rajztanítás során fejlődik a tanuló finommotorikai képessége, a szem-kéz koordináció és a megfigyelő képesség, amely mind megalapozza a szakmai gyakorlatban alkalmazott technikákat.

A tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőségű” intermediális szemléletet is kialakítani. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az őket érő hatalmas mennyiségű vizuális és térbeli információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, mérlegelve feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni.

A tanuló a képek, látványok nézegetése során tapasztalatokat gyűjthet, azokat megfogalmazza, választ témához illő képeket, anyagokat, fejlődik a kreativitása. Felismeri és értelmezi a környezetben, lakásban, öltözékben megjelenő üzenethordozó tárgyak, formák, színek jelentőségét.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és a társas kultúra* területén a vizuálisan megjelenő ismertetőjegyek, megkülönböztető jelzések megismerésével, az önálló ízlésvilág kialakításának segítségével.

A *médiatudatosságra nevelést* a tömegkommunikációs eszközök divatformáló hatásának felismerésével és az irányzatok közötti választás támogatásával alakítja. Segíti az önálló, tudatos stílus kialakítását.

Az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség* kompetenciaterületet fejleszti a kreativitás, az alkotókedv folyamatos fenntartásával, a tevékenységekkel szerzett vizuális tapasztalatokra biztatással, a környezet és az alakító tevékenység eredményeinek megfigyelésével.

Témakör	1. Vizuális kommunikáció – az alkotó és a befogadó tevékenységben	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezése és orientációs felhasználása. Testek látványszerű ábrázolása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe). – Vizuális közlések – szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. – A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Művészi alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák). – Hétköznapi vizuális megjelenési területei, esztétikai hatása (öltözködés, tárgyi kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei). – Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása. <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>A művészi alkotásokról szerzett ismeretek áttekintése (kiállítás, albumok). Anyaggyűjtés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében (üzletek kínálata, saját ruhatár, utcakép, plakát, reklám, szórólap), a gyűjtött anyag elemzése, adott témára anyag készítése (plakát, meghívó, tábló), versenyztetése, és értékelése. Logó tervezése szabadon választott technikával. Reklámok – realitások és marketingfogások elemzése. A használati tárgyak esztétikai értékeinek (használhatóság, szépség) megvitatása. Egyszerűbb tárgyak ábrázolása (szabad rajz, festmény, kollázs, makett). Színhasználattal kapcsolatos tanulmányok készítése (főszín, kiegészítő szín, színekör). <u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – formamegfigyelés képessége, térlátás képessége, színlátás és harmónia, vizuális kommunikációs képesség. 		
Fogalmak	Vázlatrajz, makett, színdinamika, színekör, kiegészítő szín, főszín, logó, harmónia, kollázs, graffiti, prezentáció, marketing.	

Témakör	2. Műszaki rajz készítésének alapjai	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A térlátás alakítása és erősítése. Képzalkotási képesség fejlesztése, testek látványszerű ábrázolása. Műszaki rajz készítése változatos témákban (testek felülete, alaprajz, szabásminta). A célnak megfelelő mérőeszközök, mértékegységek és rajzeszközök megválasztása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése. – A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése. – Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Térhatások, téri elemek. Kísérlet a látvány ábrázolására. – Nézetábrázolás képsík rendszerben. – Szabványok. Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány). – Szerkesztések. <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>Mérések (mérési gyakorlatok, hosszúságmérés, eszköz kiválasztás, mérési pontosság), becslés. Szabványos vonalfajták, szabványírás gyakorlása. Testek axonometrikus ábrázolása (kocka, téglatest, hasáb, gúla, henger), alaprajz, egyszerű szabásminta megszerkesztése (feladatnak megfelelően). Makett, modell készítése változatos anyaghasználattal (méretarányra figyelemmel). <u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p>		

	<ul style="list-style-type: none"> – formaészlelés-formareprodukció, térészlelés és térrendezés képessége, – lényegkiemelés képessége, formamegfigyelés képessége, – térlátás és differenciált térrendezés képessége, tárgytervezés és tárgyalkotás képessége, – környezettudatosság, a természeti és épített környezet védelme.
Fogalmak	Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria, szabványosítás, SI mértékrendszer, axonometria, méretmegadás, méretarány.

Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	<p>Műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelése, tudatos színkeverés temperával, vízfestéssel.</p> <p>Igényesség a személyes tárgyak és környezet esztétikus alakítására.</p> <p>Ismeretek tapasztalati úton a mértani testekről, formaábrázolás (megközelítő hasonlósággal), vázlatszerű ábra készítése, tárgy, egyszerű makett készítése a tanuló által választott technikával.</p> <p>Ismeretek a szabványokkal, szerkesztésekkel kapcsolatban.</p> <p>Mérés, mértékegység és mérőeszköz megválasztásával, a mérési pontosság jelentőségét ismeri a tanuló.</p> <p>Egyszerű szakrajz (alaprajz, szabásminta) értelmezése, elkészítése.</p> <p>Törekvés munkája igényes kivitelezésére.</p>
---	---

Digitális kultúra

Az információs kultúra alapjainak gyakorlatorientált megismerése a tanulókat hozzásegíti a munkájukhoz, az életvitelük alakításához szükséges információk korszerű, gyors megszerzéséhez, feldolgozásához és alkalmazásához. A digitális kultúra tantárgy célja tudatosítani a technológiai eszközök szerepét, fontosságát az élet különböző területein. Az önálló számítástechnikai produktum (pl.: rajz, levél, névjegy stb.) létrehozásának élménye, az alkotás élményének biztosítása motiválja a tanulókat, a gyakorlat során egyre tudatosabban használják a digitális eszközöket.

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. A digitális eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulóknak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló technológiai eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való mérlegelő, biztonságos, etikus alkalmazása.

Az ismeretek elsajátítása során a tanulók megismerik és gyakorolják a digitális eszközök tudatos használatát, rajzos-szöveges dokumentumok létrehozását, átalakítását, formázását. Megismerik a hatékony, céltudatos információszerzést az internetről, információ küldését és fogadását csoportos kommunikációs eszközök segítségével, internetes portálok, szöveges és képi információforrások használatát, tanulmányi feladatokhoz kereső kérdések megfogalmazását. A tanulók képessé válnak adatgyűjtésekre – játék az adatokkal, csoportosítások, rendezések, összehasonlítások.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és társas kultúra fejlesztésében* az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. A *médiatudatosság* területén a digitális eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

Témakör	1. Számítógép alkalmazása	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u> <ul style="list-style-type: none"> – A baleset-megelőzés szabályainak betartása. Számítástechnikai eszközök kezelése. – Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. – A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. – Szövegszerkesztési ismeretek. Hardver eszközök fajtái, jellemzői.		
<u>Fejlesztési ismeretek</u> <ul style="list-style-type: none"> – Dokumentumkészítés. Könyvtárhasználat, dokumentumismeret.		

<ul style="list-style-type: none"> – Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkennер, digitális fényképezőgép, modem, CD, DVD-lejátszó). – A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg és rajzkészítés. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. Keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz, adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). Nyers szöveg formázása: önéletrajz, rövid hivatalos levél elkészítése (nyomtatása). Levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, az udvariassági formulák ismerete és használata. A számítógéphez csatolható eszközök használata. Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékszervi megismerések, térbeli és időbeli tájékozódás, irányított, tartós, tudatos figyelem, emlékezet tartóssága, mobilizálása, problémamegoldó képesség, finommotorika, gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség. 	
Fogalmak	A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (szakkifejezések).

Témakör	2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	<p>A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. A világhálóról szerzett és az általa feltett információt mérlegelve, fenntartással, felelősséggel kezelni.</p>	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Szakszerű eszközhasználat. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek. – A világháló használata a káros oldalak mellőzésével. – Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamában. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása. – Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése. – A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok. – Káros szokások kialakulásának megelőzése. <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>A gép és a perifériák megfelelő használata. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – szóbeli és írásbeli kifejezőképesség, figyelem terjedelme, pontossága, – emlékezet mobilizálása, szabályalkalmazás, szabálykövetés, – összefüggés-felismerés, algoritmikus, problémamegoldó gondolkodás. 		
Fogalmak	A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).	
Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	<p>A tanuló képes a számítógépet biztonságosan, megfelelően működtetni. Képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Értékeli a szövegszerkesztő program előnyeit, érzékeli a szerkesztőprogramok gyakorlati hasznosságát. Képes saját és mások személyiségi, intim szféráját megvédeni. Képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Ismeri és képes használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtár állományait, és egyéb szolgáltatásait. Ismer és tudatosan használ a számítógép káros hatásait csökkentő egyszerű mozgásgyakorlatokat.</p>	

Pályaorientáció

A tantárgy fontos szerepet játszik a tanulók reális önismeretének és önbizalmának kialakításában, a tanulók aktív részvételével a munkavállalói kompetenciák és a munkavégzéssel kapcsolatos motiváció fejlesztésében.

A tantárgy kiemelt célja a sikeres pályaválasztáshoz és életpálya-építéshez szükséges személyes aktivitások megtervezése, a motivációban szerepet játszó egyéni képességek és készségek felismerése, tudatosítása, a tanulásból a munka világába való átmenet előkészítése.

A tantárgy célja, hogy a tanulóban felkeltse az érdeklődésének, fizikai és értelmi képességeinek megfelelő, lakóhelyén reálisan elérhető munkakör és munkavégzés iránti érdeklődést, segítse a választott munkaterülethez szükséges kompetenciák megismerését, igényelje ezek fejlesztését.

A pályaorientáció során a tanuló megismeri a betölthető foglalkozásokat, a tanulható szakmákat és összeegyezteti azokat személyiségével, ambícióival. A pályaorientáció támogatja a tanulót abban, hogy megismerje a betölthető foglalkozásokat, tanulható szakmákat, és megpróbálja azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel. Megismeri és elsajátítja a munkavállalással és munkavégzéssel kapcsolatos ügyintézők, adminisztrációs teendők alapjait, felismeri ezek fontosságát.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *állampolgárságra és demokráciára nevelés* területén a munkahelyi demokrácia és munkavállalói lehetőségek bemutatásával, az *önismeret és társas kultúra* területén az egyéni képességekhez mért pályaválasztás és szakmatanulás lehetőségeinek felismertetésében.

A pályaorientáció feladata a munka világának bemutatása a lehető legszélesebb körben és az egyéni lehetőségek, a választott szakmai képzés megismertetése, megszerettetése. Fontos a munka fontosságának és a megtermelt értékeknek a felismerése, a munkavégzés megbecsülésére nevelés. *Gazdasági és pénzügyi nevelés* területén lényeges a munkavállalás és a munkavégzés szerepének felismerése a megélhetés megalapozásában, a munkahelyi feladatok ellátása és a munkahely megtartásának fontosságára nevelés. A tanulók megismerik a munka világának hazai és európai sajátosságait, jellemzőit, értékeit, a munkaerőpiac lehetőségeit, a különböző kultúrák munkavállalást, egyéni életutat befolyásoló hatását.

Témakör	1. Munkavállalói ismeretek	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel összefüggő ismeretek rendszerezése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
– Munkaerőpiacon való érvényesüléséhez szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők. Munkával kapcsolatos jogok és kötelességek, a munkaerő-piaci szervezetek nyújtotta lehetőségek, támogatási formák, juttatások, szolgáltatások.		
– A munka világának hazai és európai sajátosságai, jellemzői, értékei, a munkaerőpiac lehetőségei. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés.		
– Életpálya tudatos tervezése, az álláskeresési technikák megismertetése, gyakoroltatása, elsajátítása.		
<u>Fejlesztési ismeretek:</u>		
– Munkahely-keresési ismeretek, munkafelvétel, Munkavállalással kapcsolatos ügyintézési ismeretek, Munkaegészségügyi ismeretek, A munkahelyek szerkezete, felépítése,		
– Munkahelyi viselkedés, munkahelyi kapcsolatok, A munkavégzés szervezése.		

<p><u>Tanulói tevékenység</u> Látogatás munkaügyi központba, ismerkedés az ügyintézővel. Munkafelvételi adatlapok kitöltése, hivatalos adatok, iratok, erkölcsi bizonyítvány (TAJ-szám, adószám, bankszámlaszám, képzettség adatai). Önéletrajz készítése, állásinterjú gyakorlása. Munkaegészségügyi vizsgálaton történő részvétel. Munkaruha, védőruha, védőeszközök fontosságának megbeszélése. Munkavállalói jogok és köteleességek megbeszélése. Munkahelyi adminisztráció (jelenléti ív, fizetési jegyzék, munkahelyi igazolás, szabadságkérés, betegállomány igazolása). Munkahelyi kapcsolatok, problémakezelés gyakorlása (munkavezető, munkatársak, beosztottak szerepe). Iskolai időbeosztás és munkahelyi időbeosztás különbözőségének megbeszélése (szabadság, munkaidő, szünet, ebéidő, táppénz, túlóra, helyettesítés). Munkahelyváltással, munkakörváltással kapcsolatos ismeretek megbeszélése (felmondás, munkanélküliség, munkanélküli segély, álláskeresési lehetőségek, közmunka).</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u> – alkalmazkodás, szociabilitás, önállóság, motiváció, szabálykövetés.</p>		
Fogalmak	Munkahely, munkaidő, szabadság, betegállomány, táppénz, segély, munkabér, bérjegyzék, felmondás és más, a munkavállalással kapcsolatos fogalmak, kifejezések.	
Témakörök	2. Pályaorientáció	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A választható szakmák, munkatevékenységek megismerése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u> – Reális önismeret és személyes jellemzők megismerése. Személyes pályaalkalmasság feltárása. – Társas képességek megismerése. Egyéni képesség és érdeklődés összehangolása. – Szakmák rendszerének, sajátosságainak megismerése. – Munkakedv felkeltése a reálisan választható szakmák és a képzési kínálat függvényében.</p> <p><u>Fejlesztési ismeretek</u> – Az egyes szakterületeken dolgozók tevékenységének, a pályák, munkakörök sajátosságainak, a különböző szakmacsoportok tevékenységformáinak megismerése. – Különböző életpálya-lehetőségek bemutatása, pályatükrök megismerése, az egyéni alkalmasság és a munkatevékenység közötti megfelelés bemutatása. Szakmai szerep kiválasztása, megfogalmazása, egyéni életpálya reális megtervezése. Munkahelyi körülmények, munkafeltételek, saját alkalmasság mérlegelésének szempontjai. Munkahelyi egészségvédelem szempontjai.</p> <p><u>Tanulói tevékenység</u> Jól ismert szakmák jellemzőinek gyűjtése, szülők munkájának és a környék munkalehetőségeinek bemutatása. Információk gyűjtése a szakmákról, a munka világáról, hazai és európai sajátosságokról. Egyéni pályaalkalmasságról, fizikai erőnlétről, terhelhetőségről, ügyességről tapasztalatok gyűjtése. Munkaerő-piaci lehetőségek, munkavállalást és egyéni életutat befolyásoló hatások gyűjtése, megbeszélése. Az egészséges munkahelyi környezet kritériumainak gyűjtése. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés érdekében az életpálya tudatos tervezésének, az álláskeresési technikák elsajátításának megismerése, gyakorlása. Elvégzett munka eredményeinek megtekintése, a munka értékének és szépségének felismerése (elkészült eszközök, megművelt kertek stb.).</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u> – esztétikai érzék, önismeret, motiváció, precizitás, önállóság.</p>		
Fogalmak	Szakmák és munkakörök megnevezései, a fizikai és mentális alkalmasság kifejezései.	
Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	A tanuló képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet, motiválttá válik a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnőttkori munkavégzés iránt.	

Testnevelés

A testnevelés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

Az enyhe értelmi fogyatékos fiatalok középfokú nevelésében-oktatásában jellemző a tudatos és rendszeres öntevékenység, önképzési igény valamennyi műveltségi terület, így a testnevelés és sport esetében is. Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egészségtudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a kreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeit is alkalmazni kell.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése. További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, a komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulóknál. A testnevelés és egészségfejlesztés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Fejlesztési tevékenységek</i>		
– Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése.		
– Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.		
– Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.		
<i>Fejlesztési ismeretek</i>		
– A fittség és az edzettség kritériumai. A terhelés élettani és pszichés értelmezése.		
– A nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségi szintre emelése. Gimnasztika.		

<p>– Egyensúlygyakorlatok. Küzdőgyakorlatok. Zenére végzett gyakorlatok. Légzőgyakorlatok.</p> <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel.</p> <p>Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad).</p> <p>Szereken történő célirányos mozgások: függeszkeedések, mászások.</p> <p>Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése.</p> <p>Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.</p> <p>Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.</p> <p>Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus céllal: motoros (Cooper), kardio-respiratorikus, állóképesség, erő, izomerő, állóképesség, testösszetétel.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <p>– döntési képesség, térkihasználási képesség, transzferhatások.</p>	
Fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.

Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemeinek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. – Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. – Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából. – Rendgyakorlatok. Torna. Támaszgyakorlatok. Mászás, vándormászás. Függeszkeedés, lendülés. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. – Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. <ul style="list-style-type: none"> – Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. – Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése. – Úszás. A vízből mentés elemi szabályai. 		
<u>Tanulói tevékenység</u>		
<p>Természetes mozgások végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel).</p> <p>Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal</p> <p>Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben.</p> <p>Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás.</p> <p>Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel.</p> <p>Támaszgyakorlatok, függés- és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon.</p> <p>Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon. Függeszkeedés, lendülés, lengés, hintázás szereken.</p> <p>Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.</p> <p>Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés.</p> <p>Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből.</p> <p>Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében.</p> <p>Táncitanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban.</p> <p>Úszás: gyors, mell, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.</p>		

<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége, imitációs és elemző képesség, – alkalmazkodási képesség, a mozgás örömeinek átélése. 	
Fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.

Témakör	3. Játék	Javasolt óraszám: 52 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<i>Fejlesztési tevékenységek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban. – Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és mérlegelő értelmezés. – Csapatépítés. Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. – Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Játékszabályok által döntésképeség és szabálytudat kialakítása. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata. 	
<i>Fejlesztési ismeretek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – Dobó- és elfogójátékok. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. – Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célba rúgó és célba dobó játékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézlabda. – Küzdősportok (judo) – önvédelmi megközelítéssel. Szabadidős teremjátékok. 	
<i>Tanulói tevékenység</i>	
Dobó és elfogó játékok játszása. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós). Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.	
Küzdősportok (judo) – önvédelmi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások). Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.	
Preventív játékok és tevékenységek vízben. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.	
<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i>	
– szabálytudat, kooperativitás, asszertivitás, kudarc és győzelem sportszerű megélése.	
Fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.

Témakör	4. Versenyzés	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor-és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Fejlesztési tevékenységek</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. 		

- Az olimpia és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből.
- Példakép (választás, a választás megindokolása).

Fejlesztési ismeretek

- Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei.
- Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése.
- Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. Küzdősportok elemei.
- Az olimpiák története – sportolók, paralimpia.

Tanulói tevékenység

Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magasugrás, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel).

Sorversenyek. Váltóversenyek. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka.

Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal.

Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.

Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása.

Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.

Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

- szabálykövetés, szabálytartás, egészséges versenyszellem, kooperáció,
- koordináció, döntési és reagáló képesség.

Fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.
-----------------	---

Témakör	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Fejlesztési tevékenységek</i>		
<ul style="list-style-type: none"> - Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. - Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. - A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. - Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. - Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában. Biztonság és környezettudatosság. - Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása. Önkontroll, önuralom. - Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége –a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). 		

- A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.
- A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásával.

Fejlesztési ismeretek

- Otthon is végezhető testgyakorlatok. Táncok különféle műfajai.
- Testi higiéne tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok.
- Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.
- Természetben űzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).
- Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
- Könnyített testnevelés.

Tanulói tevékenység

Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.

Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna).

Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.

Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémkezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás.

Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.

Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).

Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

- egészségtudatosság, mozgásigény, a körülményekhez való alkalmazkodás,
- a természet szeretete, fenntartható fejlődés.

Fogalmak	Higiéne, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtrening.
Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás. Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni. A szerygyakorlatok teljesítése, önálló végrehajtása a tanuló képessége szerint. Az ugróerő és súlypontemelkedés tudatos szabályozása. A tánc és a közös mozgás élményének élvezete. A tanuló képes: önállóan bemelegíteni; a sportot életritmusába beépíteni; legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni; versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és azoknak megfelelően cselekedni; labdát céltudatosan irányítani; labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni; a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben; higiéne ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében; a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerben alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészség tudatos magatartásformákat.

Osztályfőnöki

Az osztályfőnöki óra sajátos szerepet tölt be a tantárgyak rendszerében. Tartalmi, tevékenységei közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagok értékmozzanatokkal történő felruházására. Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését. Fontos, hogy hozzájáruljon – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.

Feladata erősíteni – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést, biztosítani a szociális attitűd légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül. A tantárgy tudatosítja az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, bemutatja a közvetlen környezet humán értékeit. Az osztályfőnöki óra feladata, hogy kapaszkodókat adjon a serdülőkor testi-lelki változásaihoz – a tanuló számára lehetőséget adjon a saját élmények, vélemények megvitatására.

Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – adjon pontos képet és iránymutatást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről. A tanulók saját tapasztalatokat szereznek – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről. Felkészíti a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására, a tanuló tapasztalatokat gyűjt a munka világáról, a szakmákról.

A tantárgy feladata továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően –, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Kötelező előkészítő évfolyam

- A tantárgy az *erkölcsi nevelés* terén, irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül támogatást nyújt pozitív és negatív példák felismerésére, pozitív mintakövetésre; *nemzeti öntudat, hazafias nevelés* területén hazánk múltjának, jelenének megismerésére az írók, költők szemével.
- *Az állampolgárságra, demokráciára nevelés* terén szerepet játszik az olvasott szövegekben a közéletiség felismerésében, a múlt irodalmában a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követésében.
- *Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése* területen fontos szerepet tölt be a tantárgy, a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeretet fejleszti a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel, segíti a saját személyiség megismerését az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

- A *testi és lelki egészségre nevelésben* az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerésével ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben, ezek felismerésével, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával vesz részt.
- A *családi életre nevelést* az irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása erősíti.
- A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területet támogatja a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán, illetve ezek gyakoroltatása szituációs játékokban, szerepjátékokban.
- A *fenntarthatóság, környezettudatosság* terület egyre tudatosabbá válik a helyes szokásrend következetes alakítása során különböző életterekben (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).
- A *pályaorientáció* területét támogatja a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzésével, megbeszélésével, saját lehetőségek és motivációk összevetésével.
- *Gazdasági és pénzügyi nevelés* területen komplex ismereteket nyújt az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek bemutatásával a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörökben.
- A *médiatudatosságra nevelést* segíti az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek, infokommunikációs eszközök igénybevételének gyakorlásával.
- A *tanulás tanítása* területet támogatja az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárásával, egyénre szabott értékeléssel, az önálló ismeretszerzési képességek fejlesztésével.
- A kulcskompetenciák közül az *anyanyelvi kommunikáció* hangsúlyos, a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve kell szerepet kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukciónak fejlesztésének.
- A *személyes és társas kapcsolati kompetencia* fejlődését, a társadalmi beilleszkedést a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni.

Témakör	1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Reális pályatervezés.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – A szabályok elfogadása. Helyes napirend kialakítása. – Az önálló tanulás egyre nagyobb aránya. Felkészülés a szakmatanulásra. – Érzelmi azonosulás, megértés az elődök tettei iránt. Szolidaritás a rászorulókkal szemben. Aktív részvétel a lakóközösség és iskolaközösség életében. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Tanulói jogok és kötelezettségek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. – Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. – Új tantárgyak megismerése. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság). – Helyismeret. Közvetlen lakóközösségben, iskola szervezésében végezhető önkéntes munka végzése. 		
<u>Tanulói tevékenység</u>		
A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).		
A szabályok megvitatása. Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése.		

<p>Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság). Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. A lehetőségek és képességek felmérése, saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében (tesztek, pályaválasztási tanácsadó). Kutatómunka a közvetlen környezet múltjáról (könyvtári kutatómunka, Helytörténeti Múzeum, kiállítás megtekintése). Tanulmányi kirándulás, intézménylátogatás, kapcsolatfelvétel a rászorulóknak megsegítése érdekében (gyermekintézmény, idős gondozás, állatgondozás, parkgondozás, ünnepi műsor előadása stb.). <u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u> – akusztikus figyelem, szerialitás.</p>	
Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoporthoz, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység, hatékony tanulás, önellenőrzés, rátermettség, viszonzás nélkül, szívesen.

Témakör	2. Önismeret – Testi és lelki egészség	Javasolt óraszám: 14 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Reális önismeret. Sérelmeiről beszél a tanuló. – A mérlegelést kívánt javaslatok befogadása, kiállás a saját vélemény mellett. – Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. – A káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése. – Segítségkérés módjának és helyének megismerése. Segélykérő telefonszámok ismerete. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. – Milyenek látom társaimat, ők hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulása, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. – Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásuk megelőzése. – Dohányzás (aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta). 		
<u>Tanulói tevékenység</u>		
<p>Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső- és belső tulajdonságok), fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önmérlegelés). Javaslatok és tervek készítése a hibajavításra. Jó/rossz, helyes/helytelen, hiba/bűn bemutatása helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása. Saját élmények a felmerülő témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a fenti helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p>		
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>		
- akusztikus figyelem, emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása, emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás, szerialitás.		
Fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, elhárítás, önjellemzés, önmérlegelés, tervek készítése, feszültségoldás, megelőzés, realitás.	

Témakör	3. Aktuális témák	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és lakóhely életében.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Szűkebb és tágabb közösségének ismerete. Aktivitás, együttműködés. <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. – A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. A választott szakma története, hagyományai, alkotásai, eszközei körében tájékozódás. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – akusztikus figyelem, emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása, – emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás, szerialitás. 		
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel kapcsolatos fogalmak köre.	

Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	<p>A tanuló képes iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni.</p> <p>Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.</p> <p>Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével.</p> <p>Képes iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni.</p> <p>Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.</p> <p>Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével.</p> <p>A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben.</p> <p>Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.</p> <p>Képes megismerni az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjteni, dokumentálni.</p>
---	--

Szakmai alapozó ismeretek gyakorlat

A tantárgy célja az egyéni életpálya-elképzelések, az egészségügyi, fizikai és pszichikai tényezők alapján – a pályaválasztási döntés segítése. Megismerteti a választott szakmák munkakörülményeit, a munkahelyek szerkezetét, az álláslehetőségeket, a különböző szakmacsoportokat, foglalkozásokat, tevékenységformákat. A feltételek függvényében egy vagy több szakterületen gyakorlatorientált, általános szakmai ismereteket nyújt.

A szakiskolában a szakmai alapozó oktatás keretében a tanulók az általános szakmai elméleti ismeretek elsajátítása mellett a gyakorlatban is megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket és felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés vagy rész-szakképesítés kiválasztására.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* területén a munkahelyeken, műhelyekben elvárt viselkedés megismertetésével, az *önismeret és társas kapcsolati kultúra* területén a munkatársi kapcsolatokban szokásos együttműködési képességek kialakításával, a munkavezetővel és a kollégákkal történő kapcsolattartás gyakorlásával.

A *testi és lelki egészségre nevelés* területén a munkaképesség és állóképesség fejlesztése és megtartása érdekében a saját személyre vonatkozó ismeretek nyújtásával segíti a tanulókat. Megismerteti az egyes foglalkozások egészségügyi, fizikai és pszichikai kockázatait, ezek elkerülésének lehetőségeit és a sérülések, károsodások megelőzésének fontosságát.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén segíti felismerni a munkavégzéssel összefüggő veszélyek elkerülését segítő technikákat, megalapozza a műhelyekben szükséges, szerszámokkal, tevékenységekkel kapcsolatos óvatosságot, odafigyelést a saját és a munkatársak épségét veszélyeztető tényezők és folyamatok elkerülésére.

Témakör	1. Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A munkahelyek és műhelyek használata rendjének és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvó előírások megismerése, fontosságuk felismertetése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u> <ul style="list-style-type: none"> – Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése. – Alapvető óvatosság kialakulása. Műhelyben elvárt viselkedés szabályozása. – Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.		
<u>Fejlesztési ismeretek</u> <ul style="list-style-type: none"> – Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek. Veszélyes alapanyagok, energiaforrások. – Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök. – Elsősegélynyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye a műhelyben, tartalma. – Egészségvédelem a műhelyben, munkahelyen.		
<u>Tanulói tevékenység:</u> <p>Beszélgetés a tűz veszélyeiről, a munkagépek és munkaeszközök balesetet, sérülést okozó lehetőségeiről. Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása. Tűzvédelmi gyakorlat.</p> <p>Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal.</p>		

<p>Különböző típusú munkavégzéshez alkalmas és nem alkalmas munkaruha, védőruha válogatása. Munkatevékenységekhez védő és óvó felszerelések kiválasztása. Védőfelszerelés helyes használatának bemutatása, kipróbálása. Munkaeszközök helyes megfogásának, átadásának gyakorlása. <u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelőképesség, óvatosság, kooperációs készség. 	
Fogalmak	Baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, műhelyben használt eszközök, anyagok neve.

Témakör	2. Közlekedési ismeretek	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A műhelyek és munkahelyek tömegközlekedéssel történő megközelítése lehetőségeinek megismerése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – A munkahely és lakóhely közötti önálló közlekedés biztonságosan és célszerűen. – Tömegközlekedési eszközök biztonságos és célszerű igénybevétele. – Menetrend alapján menetidő, átszállások ismerete. – Közlekedéshez szükséges menetidő és útvonal tartása. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Menetrend. Átszállási lehetőségek. Tömegközlekedési eszközök útvonala. – Lakóhely közlekedése. Lakcím és munkahely, műhely címének pontos ismerete. – Bérletek, jegyek időbeli és térbeli hatályosságának ismerete. 		
<u>Tanulói tevékenység:</u>		
<p>Útvonalak tervezése, baleset esetén kerülőutak tervezése. Közlekedési igazolványok, bérletek és jegyek szükség szerinti beszerzése. Menetidő kipróbálása, pontos érkezés a munkahelyre.</p>		
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – figyelem, önállóság, együttműködési készség, pontosság, óvatosság. 		
Fogalmak	Közlekedési eszközök neve, menetrend, menetidő, átszállás, jegyek, bérletek elnevezése, útvonal.	

Témakör	3. Műhelygyakorlatok	Javasolt óraszám: 124 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Munkahelyen, műhelyben végezhető segítő feladatok, részmunkák végzése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása. – Egy-egy szakmacsoport közös szakmai gyakorlati ismereteinek, készségeinek, képességeinek fejlesztése. (könnyűipari/mezőgazdasági) – A szükséges általános elméleti elemekkel való összekapcsolás. – A műhelyben szokásos és elvárt higiénés szokások elsajátítása. – A képzés céljától függően felkészítés az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés, rész-szakképesítés vagy munkába állást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – A műhely helységeinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése, megnevezése. – A munkahely és műhely elvárt higiénés rendjének megismerése. – Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése. – Munkafolyamat menetének megismerése. – A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása. 		

<u>Tanulói tevékenység</u>	
A műhely elvárt és szükséges higiénés rendjének betartása. Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása. Szükséges munkaruha, védőruha, munkacipő helyes viselésének gyakorlása, gondoskodás a tisztántartásról. A munkaműveletek kipróbálása, a helyes munkavégzési szokások kialakulásának megalapozása. Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási szokásainak betartása. Munkavégzés közben a szükséges pihenőidő betartása. Helyes testtartás és fogások gyakorlása.	
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - praktikus készség, kooperációs készség, pontosság, precizitás, irányított figyelem, óvatosság, - önállóság, önismeret. 	
Fogalmak	Műhelyben használt helyiségek, eszközök, anyagok nevei.
Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	A tanuló az intézmény szakmai képzésének megfelelő területen jártas lesz a gyakorlati műhelyekben és munkahelyeken, elsajátítja a képzés során használatos alapvető segítő munkák és részfeladatok elemeit. Tájékozott lesz a munkavégzés során elvárt teljesítménnyel és saját képességeivel kapcsolatban.

Szakmai alapozó ismeretek elmélet

Szakmai alapozó ismeretek elmélet - a könnyűipari szakmacsoportban

Tematikai egységek, témakörök:	Óra- szám:
Szakmai alapozás a könnyűiparban	108
<ul style="list-style-type: none"> - Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése. - A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása. - A munkahelyi egészség és biztonság jelentősége - A szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények. - Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeinek értelmezése. - Munkaeszközök üzemeltetésének, használatának feltételei - A ruhaiparra jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése. - A textilipar nyersanyagai, csoportosításuk. - Növényi eredetű szálanyagok fajtái, általános jellemzői. - Állati eredetű szálanyagok fajtái, általános jellemzői. - Vegyi szálak fajtái, általános jellemzői. - Fonalak, cérnák fajtái, jellemzői, felhasználási lehetőségeik. - Anyagok csoportosítása felhasználás szerint (alap-, kellék-, segéd-, üzem- és fűtőanyagok). - A terítés (terítési módok, eszközök). - Szabás eszközei, módjai. - Méretvétel szabályai - Testméret, testalkat és a szerkesztési rajz összefüggés. - A divatrajzok értelmezése 	

- A szaklapokban és szabásmintákon előforduló idegen nyelvű szakkifejezések értelmezése.	
- A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Alapvető munkabiztonsági ismeretek. A könnyűiparban használatos alapanyagok rendszerezése. A ruhaipari ábrázolás módjainak ismerete. Készség szintű rajzeszköz használat Ismerje, felismerje a ruhaipari gépeket.
---	---

Szakmai alapoó ismeretek elmélet - a mezőgazdasági szakmacsoportban

Tematikai egységek, témakörök:	Óra- szám
Műszaki alapismeretek	108
<ul style="list-style-type: none"> • A szerkezeti anyagok tulajdonságai, jellemző felhasználási módjuk. Fémek: vas és ötvözetei, alumínium, réz. Nem fémes anyagok: fa, gumi, üveg, fólia, műanyagok. Tüzelő és kenőanyagok, ezek jellemző tulajdonságai, felhasználásuk. • Alapvető ábrázolási módok, a vetületek, ezek elrendezése. Alkatrészarajz, összeállítási rajz, metszet. Méretjelölés, méretháló. Gépészeti működési vázlat. Építészeti rajz megismerése • Kötésmódok: oldhatatlan kötések, oldható kötések ismerete. Csapágyak feladata, fajtái, karbantartása. Tengelykapcsolók: súrlódásos, biztonsági, kardántengelyek. Nyomatékátvitel (szíjhajtás, lánchajtás, fogaskerék-hajtás). Az áttétel. Mozgást átalakító hajtóművek (bűtykös, forgattyús). Szivattyúk: dugattyús-, membrán-, centrifugál-, fogaskerék szivattyú. Hidraulikus munkahengerek megismerése. • A négyütemű Ottó-motor szerkezete, működése. A négyütemű Diesel-motor szerkezete, működése. A kétütemű motorok. Az Ottó-motor üzemanyag-ellátó rendszerének működése, karbantartása. Az elemi karburátor működése, a hidegindítás. A Diesel-motor üzemanyag-ellátó rendszere, ennek karbantartása, a légtelenítés, a hidegindítás. A motorok hűtése, a vízhűtő rendszer működése, karbantartása. A motorok kenési módjai, a nyomóolajozás működése, karbantartása. • Az erőgépek fajtái, általános felépítésük, az erőátvitel egységei (motor, tengelykapcsoló, sebességváltó, kiegyenlítőmű, végrehajtás, járókerék). A teljesítményleadó-tengely, a függesztő-szerkezet, a vonószerkezet. A jároszerkezet és a kormányzás. A fékszerkezetek feladata, fajtái, működése, karbantartása. A járművek elektromos berendezései. Az akkumulátor működése, karbantartása. Az indítómotor, a generátor, gyújtórendszer, világítóberendezések, ezek üzemeltetése, karbantartása. • A villanymotorok működési elve, szerkezete, fajtái. A villanymotorok üzemeltetése, biztonságtechnikája. • A talajművelés, trágyázás gépei. A vetés, ültetés gépei. A növényápolás gépei. A betakarítás, tárolás gépei. Speciális kisgépek a gyümölcsstermesztésben, szőlőstermesztésben, zöldségstermesztésben. 	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Ismerje az alapvető anyagismereti jellemzőket. Ábrázolási formák, módok ismerete. Ismerje a kötési módokat, motorokat, ezek működését, karbantartását. Ismerje, felismerje a mezőgazdasági kisképeket
---	---

7. Intézményünk 9.-10. évfolyamának helyi tanterve

7.1.Bevezető

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára, a két évfolyamos szakiskolai szakmai oktatáshoz, képzéshez készült közismereti kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat.

A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek. A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók oktatására vonatkozó irányelveken alapul.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossgal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek.

7.2.Témakörök

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

7.3.Célok és feladatok

A szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a szakiskolai képzésben **kiemelt célja támogatni a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni** a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására.

A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

7.4.Fejlesztési területek – nevelési célok

- *Erkölcsei nevelés* terén a tanulók erkölcsi érzékének továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése zajlik. A szabálykövető magatartás érvényesítése a mindennapi gyakorlatban, az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. Segíti az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával. A folyamat végén az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelm, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelmétől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt

életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

- A nemzeti öntudat, hazafias nevelés segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezéseiben, a történelmi múlttal kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókuszba kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt-elfoglalható helyéről.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségeket, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

- Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit. Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mértén biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében, azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

- Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhe értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültségek, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul. Az elképzelések, vágyak, tervek a felnőtt szerepekről – a felnőttkori önmaga megvalósításáról – akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok türéseire, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások

helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

- A családi életre nevelést segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját. A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

- A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

- A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot. A szociális attitűd, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a mindennapi életben,

a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális attitűd, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

- A fenntarthatóságot, környezettudatosságot segítik azok a helyzetek, amelyekben a tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet épségének megóvása, a természet védelme érdekében. A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló étellel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

- A pályaaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerő-piaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

- A gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az ésszerű, beosztó felhasználás, takarékoság. A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén. A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás

területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

- A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a mindennapokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában. Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenységközpontúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelt meg szervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.
- A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben. Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerő-piaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

7.5. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

A Nat kulcskompetenciái nem tantárgyokhoz kötöttek, hanem tantárgyakon átívelve, horizontálisan jelennek meg a kerettantervben a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő adaptált formában. A Nat kulcskompetenciái az alábbi specifikumokat hordozzák az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

7.5.1. A tanulás kompetenciái:

A hatékony, önálló tanúláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapskompetenciák biztosítanak. A tanuló támogatni kell abban, hogy megtalálja saját

érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

7.5.2. A kommunikációs kompetenciák: (anyanyelvi kompetenciák, a két évfolyamos oktatás-képzés idegen nyelvi oktatást nem tartalmaz.)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvi fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

7.5.3. A digitális kompetenciák:

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

7.5.4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világgép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

7.5.5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

7.5.6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

7.5.7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

7.6. Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a *tanulói sajátosságok* – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, az önálló munkavégzés és az együttműködés terén való fejlettsége, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a *tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák*: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása

érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz-együttesként kell megjelenie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulószervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az *egyik* a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A *másik* a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalmi sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív,

interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, elemzés, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A mindennapi pedagógiai gyakorlat kialakítása a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál.

7.7. Tantárgyak és óraszámok

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskola szakmai oktatásnak, képzésnek tantárgyi rendszere. (A 9. évfolyamot megelőzi a szakiskola kötelező előkészítő évfolyama, melyhez külön kerettanterv készült.)

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	71
Matematika	Matematika	2	142
Technológia	Digitális kultúra	1	71
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	355
	Osztályfőnöki (közösségi nevelés)	1	71
Közismeret összesen		10	710
További szabad közismereti időkeret		1	71
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
További szabad szakmai időkeret (szabad sáv)		2	142
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

A 1-1 óra szabad közismereti időkeretet a szakmai tantárgyak oktatásához használjuk fel.

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

Magyar nyelv és irodalom

9–10. évfolyam

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával képessé váljanak a társadalmi kommunikációra, az önkifejezésre.

Legfontosabb célok:

- A tanuló készüljön fel a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességek elsajátítására, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.
- Rendelkezzen közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképességgel.
- A beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése: a tiszta artikuláció, a kommunikációs biztonságérzet kialakítása,
- Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó – képességekkel adekvát – szövegalkotás,
- Alakuljon ki eszköztudás, a kultúrtechnikák alkalmazásának gyakorlásával és használatával.
- Jelentősen bővül aktív és passzív szókincse a felnőtt élet, a munkavállalás és végzés valamint a szakmai munka területén
- Irodalmi kifejezésformák befogadására nevelés.
- Tudjon folyamatosan hangosan vagy magában olvasni, majd az olvasottakról tömörítve, a lényeget kiemelve beszámolni
- Legyen képes részben önállóan, részben tanári segítséggel elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket. Tegyen kísérletet ezek erkölcsi és életvezetési értelmezésére.
- Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

A tantárgy feladatai a következők:

- A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése.
- A kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek továbbépítése.
- Az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.
- A mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.
- A véleményalkotási képesség továbbfejlesztése.
- Önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.
- Motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.
- Az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése.
- A korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása.
- Szereplési biztonság kialakítása.
- A tanuló vegyen részt a dráma-, szerep és szituációs játékokban.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben:

- *Erkölcsei nevelés:* irodalmi művek és más írásos szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése. Napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetése.
- *Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:* hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők és más publicisták szemével.

- *Állampolgárságra, demokráciára nevelés:* a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.
- *Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése:* szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.
- *A testi és lelki egészségre nevelés:* az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítése ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével. Saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.
- *Családi életre nevelés:* írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.
- *Felelősségvállalás másokért, önkéntesség:* a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.
- *Fenntarthatóság, környezettudatosság:* helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).
- *Pályaorientáció:* a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicisztikák elemzése, megbeszélése.
- *Gazdasági és pénzügyi nevelés:* az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.
- *Médiatudatosságra nevelés:* ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.
- *A tanulás tanítása:* egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

Témakör	1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Javasolt óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	<p>A szókinccs gyarapítása mellett nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.</p> <p>A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése.</p> <p>A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás.</p> <p>Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása.</p> <p>A reprodukív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása.</p> <p>Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.</p>	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek</u></p> <p>Egyéni képességekhez igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókinccs fejlesztése, társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése.</p> <p><u>Fejlesztési ismeretek:</u></p> <p>Beszédtechnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás, - megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, a pontos artikuláció, - a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. <p>Beszéd(meg)értés: szavak, mondatok, szöveg szintjén.</p> <p>Beszédkészség</p>		

Tanulói tevékenység:

A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben.

A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás.

Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.

A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.

Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, a „rész” hozzárendelése az egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával.

Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása.

A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás.

Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízáló- szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.

Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szövegkörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).

Vers- és prózamondás gyakorlása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei.

Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem.

Emlékezet.

Fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlevegzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.
-----------------	--

Témakör	2. A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 5 óra
----------------	---	------------------------------------

A témakör fejlesztési céljai	Az önművelés igényének szinten tartása. Önálló könyvtárhasználat előkészítése. „Szabadpolcok” önálló használatának megtanulása. Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.
-------------------------------------	---

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. Érdeklődésnek megfelelő könyv választása.

Fejlesztési ismeretek

- Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. Tanulást segítő eljárások gyakorlása. Szövegfeldolgozás. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.

Tanulói tevékenység

Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése). Adatkeresés, adatgyűjtés.

<p>Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</u></p> <p>- Motiváció. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése. Önállóság.</p>	
Fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.

Témakör	3. Anyanyelvi ismeretek	Javasolt óraszám: 18 óra
A témakör fejlesztési céljai	A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése. A kommunikációs készség fejlesztése. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Betűrendbe rendezés. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.
- Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.
- Tanári útmutatás alapján szöveget alkot a tanuló, a szövegeket kiegészíti, módosítja.
- Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek.
- A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.
- Jól olvasható egyéni íráskép. Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.

Fejlesztési ismeretek

- A mondatok szövegben betöltött szerepe. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
- Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengeség).
- Tájékoztató, leírás stíuselemei. Az írott beszéd felelőssége. Pontos és szabatos megfogalmazás.
- Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: tulajdonnevek írása, mondatkezdés, mondatvégi írásjelek, szótagolás, szavak elválasztása, rövid- és hosszú magánhangzók, rövid- és hosszú mássalhangzók használata.
- Hibakeresés, hibajavítás. Helyesírási szótár használata.
- Helyesírási ellenőrző program használata segítségével számítógépen írás alkalmával.
- Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.

Tanulói tevékenység:

Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.

Megfogalmazások különböző stíuselemekkel (szaknyelv, argó, sms stb.)

Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése.

Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.

Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával.

Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:

Akusztikus figyelem, szerialitás.

Fogalmak	Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengeség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.
-----------------	--

Témakör	4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Javasolt óraszám: 18 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek, tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete.
- Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján.
- Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés.
- A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése.
- Önéletrajz írása tartalmi és formai követelményeknek megfelelően (kézírásos, számítógépen írott). Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén tanári segítséggel.
- A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.

Fejlesztési ismeretek

- Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás).
- Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése.
- Szövegértés, szövegalkotás. Vázlat készítése (lényegkiemelés, szöveg bővítés).
- Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.
- Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján.
- Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.
- Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).
- Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése).

Tanulói tevékenység

Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.

Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.

Ismert szövegről vázlat készítése (lényegkiemelés), vázlatpontok alapján szöveg bővítése (bőbeszédűség, felesleges körülmény kiszűrése) a célközönségnek megfelelően.

Levél írása adott témában barátoknak, idős rokonoknak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott.

A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés).

Saját önéletrajz írása (munkahelyi pályázat, ösztöndíj, segély kérése) a célnak megfelelően.

„Önéletrajz” írása ismert irodalmi szereplőről (pl. János vitéz).

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:

Finommotorika. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése.

Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Figyelem.

Fogalmak

Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.

Témakör	5. Irodalmi szöveg olvasása	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. – Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. – Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. – A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. – A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, 		

<p>regény, novella, elbeszélés).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása). – Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. – Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató). <p><u>Tanulói tevékenység</u> DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása. Alkalmra társaival előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szűkebb és tágabb közönségnek.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u> Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.</p>	
Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.

Témakör	6. Kommunikáció – Médiaismeret	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókinccs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés szintereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u> <ul style="list-style-type: none"> – Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése. – A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése. – Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása. – A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése. – Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása. – Számítógép, mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése. – A médiából szerzett információk, reklámok fenntartással, mérlegelve fogadása. <p><u>Fejlesztési ismeretek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). – A hiteles információhoz jutás szinterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források. – Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat, megerősítés). – Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez. – Az információ valóságtartalmának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom). – A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. A reklámok célja és természete. – Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél). <p><u>Tanulói tevékenység</u> Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás. Információk értékelése, mérlegelése. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u> Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.</p>		
Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság. Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. <i>Hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.</i>	

<p>Összegezett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, kulturáltan érvelni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni. Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján). Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni. Tudja az írást kommunikációs célokra használni. Képes az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználni. Képes a média által bemutatott valóságképet mérlegelve fogadni. Könyvtárhasználat megadott szempontok alapján. Fogékony a művészeti élményekre.</p>
---	--

Matematika

9–10. évfolyam

A matematika tantárgy szerepe a szakiskolában a nélkülözhetetlen alapismeretek megszilárdítása, a matematikai műveletvégzések pontosságának növelése, készségszintű műveletvégzés elérése a racionális számok körében. A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, szerkesztési alapismeretek elsajátítása. Szabványmértékegységek megismerése és alapszintű alkalmazása, mértékváltások megerősítése.

- A tantárgy segíti az önálló életvitel megalapozását a pénzügyi ismeretek elsajátításával, a munkabér, a háztartási költségvetés összefüggéseinek megismerésével. Lehetőséget teremt a háztartásban, kertben, közlekedésben a gyakorlati élethez szükséges mérések és számítások elvégzésére, a mennyiségek, az idő meghatározására.
- A tantárgy jelentős szerepet kap a *pályaorientáció* területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a képzésválasztási döntés előkészítésének támogatására.
- *A gazdasági és pénzügyi nevelés* terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.
- *A fenntarthatóság, környezettudatosság* terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Témakör	1. Gondolkodási műveletek	Javasolt óraszám: 24 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Logikai alapon állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Fejlesztési tevékenységek</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A logikai kifejezések alkalmazása. – Adatok leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. – Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon. 		
<i>Fejlesztési ismeretek</i>		
Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, mérlegelő gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás.		
– Összefüggések. Valószínűség. Nyitott mondatok.		
<i>Tanulói tevékenység:</i>		
Fogalmak értelmezése, rendszerezése. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére.		
Elemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak).		
Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.		
Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése. Biztos, lehet, lehetetlen leolvasása oszlopos diagramról.		
Gyakorlati feladatok, átlagszámítás. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon.		

<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u> Megfigyelőképesség. Irányított, tartós, tudatos figyelem. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. Problémamegoldó képesség. Matematikai összefüggések.	
Fogalmak	Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.

Témakör	2. Számтан. Műveletek	Javasolt óraszám: 60 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alpműveletek körében. A zsebszámológép használata.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>	
<ul style="list-style-type: none"> – A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. – Biztos számfogalom a racionális számkörben. – A négy alpművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában. – Pontos és gyors számolás. Zsebszámológép használata. Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. 	
<u>Fejlesztési ismeretek</u>	
Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok. Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok. Szöveges feladatok.	
<u>Tanulói tevékenység</u>	
Törtök: közöséges törtök, tizedes törtök, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Műveletek természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Arányosság, következtetések, egyenes- és fordított arányosság. Műveletek racionális számokkal. Tizedes törtök összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal. Közöséges és tizedes törtökkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban. A százalék fogalma. Egyszerű százalékkértékszámítások (kamatok, árleszállítás, adó). Fizetések, vásárlások részletre. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alpműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.	
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>	
Pontos munkavégzés. Szóbeli kifejezőképesség. Figyelem terjedelme, pontossága. Emlékezet mobilizálása. Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.	
Fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).

Témakör	3. Mérések	Javasolt óraszám: 58 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak használata a mindennapi életben. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése. – A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. – Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. – Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. 		

- Pontos, tiszta szerkesztés.

Fejlesztési ismeretek

- Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. Idő mérése.
- Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. Szerkesztési feladatok.

Tanulói tevékenység

Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel. Mértékegységek. Átváltások. Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése.

Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.

Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján.

Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.

A kör és alkotórészei. Az átmérő és a sugár kapcsolata. Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton.

Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján.

Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása.

Szöveges feladatok végzése.

Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méterarányos, szabványos jelölésekkel).

Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között.

Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés.

Fogalmak	Méterarányos, felül-, elöl-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Teshálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordinátarendszer.
-----------------	---

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeinek ismerete. Jártasság a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben. A tanuló képes arányos alaprajzot készíteni.</p> <p>Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket.</p> <p>Legyen jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.</p> <p>Tudjon állításokat tagadni, ismerje a tagadás logikai tartalmát.</p> <p>Legyen jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban. Képes egyszerű adatokból átlagszámításra.</p> <p>Ismerje a 10-es számrendszert milliós számkörben.</p> <p>Képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében.</p> <p>Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni.</p> <p>Képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.</p>
---	---

Digitális kultúra 9–10. évfolyam

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulónak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való elemző, biztonságos, etikus alkalmazása.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik *az önismeret és társas kultúra* fejlesztésében az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. *A médiatudatosság* területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

Témakör	1. A számítógép alkalmazása	Javasolt óraszám: 57 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Fejlesztési tevékenységek</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – A baleset-megelőzés szabályainak betartása. Számítástechnikai eszközök kezelése. – Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. – A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. – Szöveg- és ábraserkesztési ismeretek. Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. – Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése. Hálózati alapismeretek. – Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése. 		
<i>Fejlesztési ismeretek</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – Dokumentumkészítés. – Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkennel, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó). – Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata. – A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. – Játékprogramok. 		
<i>Tanulói tevékenység</i>		
<p>A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. Adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata. A számítógéphez csatolható eszközök használata. Termékek készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról). Játékprogramok mértékletes használata.</p>		

<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Megfigyelőképesség. Irányított, tartós, tudatos figyelem. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. Problémamegoldó képesség. Finommotorika.	
Fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).

Témakör	2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Javasolt óraszám: 14 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. A világhálóról szerzett információt fenntartással mérlegelve, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

- Szakszerű eszközhasználat.
- Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.
- A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.
- Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.
- Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.

Fejlesztési ismeretek

- A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.
- Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.
- A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.
- Káros szokások kialakulásának megelőzése.

Tanulói tevékenység

A gép és a perifériák megfelelő használata.
Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.
Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása.
A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.
Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.
Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:

Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség. Figyelem terjedelme, pontossága. Emlékezet mobilizálása.
Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.

Fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).
-----------------	--

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	Biztonságos, önálló eszközhasználat. Igénynek megfelelő tartalom keresése és önálló felhasználás. A tanuló képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédése.
---	--

Testnevelés 9–10. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.

További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulóknál.

A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egészségtudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeit is alkalmazni kell.

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 72 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u> <ul style="list-style-type: none"> – Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése. – Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. – Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.		
<u>Fejlesztési ismeretek</u> <ul style="list-style-type: none"> – A fittség és az edzettség kritériumai. A terhelés élettani és pszichés értelmezése. – A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése. Gimnasztika. – Egyensúly-gyakorlatok. Küzdőgyakorlatok. Zenére végzett gyakorlatok. Légzőgyakorlatok.		
<u>Tanulói tevékenység</u> <p>Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Tornaszereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi).</p>		

<p>Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus célzattal: motoros (Cooper), kardio-respiratorikus, állóképesség, erő, izomerő, állóképesség, testösszetétel. <u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</u> Döntési képesség. Térkihasználási képesség. Transzferhatások.</p>	
Fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.

Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 119 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. – Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése. 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. – Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából. – Rendgyakorlat. Torna. Támaszgyakorlatok. Mászás, vándormászás. Függeszkedés, lendülés. – Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. – Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. – Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. – Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése. – Úszás. A vízből mentés elemi szabályai. 		
<u>Tanulói tevékenység:</u>		
<p>Természetes mozgások végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélén, vándormászás bordásfalon. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből. Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében. Táncitanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.</p>		
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>		
Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége. Imitációs és elemző képesség. Alkalmazkodási képesség. A mozgás örömeinek átélése.		
Fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.	

Témakör	3. Játék	Javasolt óraszám: 72 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban. – Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és elemző értelmezés. Csapatépítés. – Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. – Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Játékszabályok által döntésképeség és szabálytudat kialakítása. – Éléményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata. 		
<u>Fejlesztési ismeretek:</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Dobó- és elfogójátékok. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. – Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. – Célba rúgó és célba dobó játékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézilabda. – Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel. Szabadidős teremjátékok. 		
<u>Tanulói tevékenység:</u>		
Dobó és elfogó játékok játszása. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).		
Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.		
Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).		
Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.		
Preventív játékok és tevékenységek vízben. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.		
<u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u>		
Szabálytudat. Kooperativitás. Asszertivitás, Kudarccs és győzelem sportszerű megélése.		
Fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.	

Témakör	4. Versenyzés	Javasolt óraszám: 72 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. – Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. – Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. – Példakép (választás, a választás megindokolása). 		
<u>Fejlesztési ismeretek</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. – Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. 		

<p>Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. Küzdősportok elemei. – Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia. <p><u>Tanulói tevékenység</u></p> <p>Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magas-, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).</p> <p><u>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</u></p> <p>Szabálykövetés, szabálytartás. Egészséges versenyszellem. Kooperáció. Koordináció. Döntési és reagáló képesség.</p>	
Fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpiakon, paralimpia.

Témakör	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Javasolt óraszám: 20 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<u>Fejlesztési tevékenységek:</u>		
<ul style="list-style-type: none"> – Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. – Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. – A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szennedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. – Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. – Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában. Biztonság és környezettudatosság. – Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása. Önkontroll, önuralom. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. – A tanulók betegségtudatának, félnkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. <p><u>Fejlesztési ismeretek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Otthon is végezhető testgyakorlatok. Táncok különféle műfajai. – Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok. – Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe. 		

- Természetben űzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása). Kerékpározás, görkorcsolyázás.
- Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
- Könnyített testnevelés.

Tanulói tevékenység:

Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.

Otthon is végezhető testgyakorlatok táncos elemei (aerobic, talajtorna).

Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.

Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás.

Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.

Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása). Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

Egészségtudatosság. Mozgásigény. A körülményekhez való alkalmazkodás.

A természet szeretete, fenntartható fejlődés.

Fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömréning.
-----------------	--

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	<p>Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás.</p> <p>Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni.</p> <p>A szerygyakorlatok képesség szerinti teljesítése, önálló végrehajtása.</p> <p>Ugróerő és súlypont emelkedésének tudatos szabályozása.</p> <p>A tánc és a közös mozgás élményének élvezete.</p> <p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - önállóan bemelegíteni; - a sportot életritmusába beépíteni; - legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni; - versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre; - labdát céltudatosan irányítani; labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni; a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben; - higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében; a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.
---	---

Osztályfőnöki óra

9–10. évfolyamon

Az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be a tantárgyak rendszerében. Tartalmaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagok értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatát, a szabálytudatot. Hozzájárulni – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.

Feladata, hogy erősítse – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önfogadást és az önfejlesztést. Biztosítsa a szociális attitűd légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül. Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.

Adjon képet a serdülőkor testi-lelki változásairól – tudatosítsa a saját élményeket, véleményeket.

Alakítson ki riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek használatának veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Szerezzenek a tanulók saját tapasztalatokat – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.

Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására.

Gyűjtsön tapasztalatokat a tanuló a munka világáról, a szakmákról. Feladat továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben, a nevelési célok elérésében:

- *Erkölcsei nevelés:* irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése, pozitív mintakövetés.
- *Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:* hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők szemével.
- *Állampolgárságra, demokráciára nevelés:* a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a

- múlt irodalmában.
- *Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése:* szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség megismerése, fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.
  - *Családi életre nevelés:* irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.
  - *A testi és lelki egészségre nevelés:* az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerése ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben. Ennek felismerése, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.
  - *Felelősségvállalás másokért, önkéntesség:* a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítés irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.
  - *Fenntarthatóság, környezettudatosság:* helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.)
  - *Pályaorientáció:* a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzése, megbeszélése.
  - *Gazdasági és pénzügyi nevelés:* az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.
  - *Médiatudatosságra nevelés:* ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.
  - *A tanulás tanítása:* egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

Témakör	1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><u>Fejlesztési tevékenységek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – A szabályok elfogadása. Helyes napirend kialakítása. – Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel. Szolidaritás a rászorulókkal szemben. – Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében. – Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, táncsoport). <p><u>Fejlesztési ismeretek:</u></p> <p>Tanulói jogok és kötelességek. Házi rend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).</p> <p><u>Tanulói tevékenységek:</u></p> <p>A házi renddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanuló párok együttműködésének tapasztalatairól.</p>		

Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</i> Akusztikus figyelem. Szerialitás.		
Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.	
Témakör	2. Önismeret – Testi és lelki egészség	Javasolt óraszám: 21 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<i>Fejlesztési tevékenységek:</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – Reális önismeret. – Sérelmeiről beszél a tanuló. – A vélemények elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. – Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. – A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. – Segítségkérés módjának és helyének megismerése. – Segélykérő telefonszámok ismerete. 		
<i>Fejlesztési ismeretek:</i>		
<p>Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Milyenek látom társaimat, ők hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. Dohányzás (aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás stb.). A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.</p>		
<i>Tanulói tevékenység:</i>		
<p>Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önelemzés). Javaslatok és tervek készítése a „hibajavításra”. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására). Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. Ellenzenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról. Megelőzés. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p>		
<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</i>		
Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.		
Fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önelemzés, tervek készítése, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.	

Témakör	3. Aktuális témák	Javasolt óraszám: 38 óra
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztályközösség alakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Szűkebb és tágabb közösség ismerete. – Aktivitás, együttműködés. <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. – A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <p>Akusztikus figyelem. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Serialitás.</p>		
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	
Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni.</p> <p>Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empátikusan együttműködni beszédpartnerével.</p> <p>A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben.</p> <p>Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.</p> <p>Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjt, dokumentál.</p>	

8. Lakástextil-készítő képzés 21 542 01¹

Az adott képzéshez készült képzési és kimeneti követelmények és programkövetelmények által meghatározott követelményeket a speciális kerettantervekben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni és számon kérni.

8.1.A képzés jogi háttere:

A speciális kerettanterv a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján készült. A szakiskolában történő oktatásához enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára

8.2.A képzésbe történő belépés feltételei:

- Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
- Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek
- Pályaalkalmassági követelmények: -

8.3.A képzés szervezésének feltételei:

Személyi feltételek:

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról rendelkező 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet előírásainak megfelelő végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Tárgyi feltételek:

A képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a képzés képzési és kimeneti követelménye, illetve programkövetelménye tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Szabászati berendezések, gépek, eszközök; varrodai berendezések, gépek, eszközök; vasaló-berendezések, eszközök, gépek; egyéb eszközök.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: nincs.

---

¹ Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók szakiskolában történő oktatásához készült Lakástextil-készítő képzés speciális kerettanterve alapján.

Képzési szerkezet az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (14 x 5 óra)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadsáv	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

Az évfolyamonként szabadon tervezhető 3 órát a szakmai óránál használtuk fel.

8.4.A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszama évfolyamonként szabadsávval együtt

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-16 Ruhaiipari anyagvizsgálatok	Ruhaiipari anyag- és áruismeret	3		70	2+1	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		3+1			4
10118-16 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák gyártástechnológiája	4+1			5	
	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat		11+1			10+2
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	16		8	16
Összes heti/ögy óraszám		24		70	24	

Az évfolyamonként szabadon tervezhető 3 órát a szakmai óránál használtuk fel és az óraszámok után plusszal jelöltük.

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

**8.5.A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök
óraszama évfolyamonként**

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Heti óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elmélet	gyakorlat	ögy	elmélet	gyakorlat	
10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	108	0	70	105	0	213
	Textilipari nyersanyagok	60			60		120
	Textíliák, kelmék I.	20			20		40
	Textíliák, kelmék II.	28			25		53
	Anyagvizsgálatok gyakorlat	0	144		0	140	284
	Textilipari nyersanyagok		50			50	100
	Textíliák, kelmék		54			54	108
	Áruismeret		20			20	40
	Anyagvizsgálatok		20			16	36
10118-16 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák gyártástechnológiája	180	0	70	175	0	355
	Lakástextíliák gyártástechnológiája	180			175		355
	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat	0	432		0	420	852
	Lakástextíliák készítése		392			392	784
	Lakástextil javító-szolgáltatás		40			28	68
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		288	576		280	560	1704
Összes éves/ögy óraszám:		864		70	840		1774
Elméleti óraszámok/aránya		568/32,01%					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1206/67,98%					

Jelmagyarázat: e/elmélet, gy/gyakorlat, ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A 10113-16 azonosító számú Ruhaiipari anyagvizsgálatok megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10113-16 azonosító számú, Ruhaiipari anyagvizsgálatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Ruhaiipari anyag- és áruismeret	Anyagvizsgálatok gyakorlat
FELADATOK		
Elemzi a textilipari alapanyagok fajtáit, tulajdonságait és előállításának módjait	x	x
Meghatározza a fonal vagy cérna előállítási módját, minőségi követelményeit	x	x
Elemzi a textíliák legismertebb fajtáit	x	x
Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket	x	x
Meghatározza az anyagok összedolgozhatóságát	x	x
SZAKMAI ISMERETEK		
A textilipari szálanyagok eredete, fajtái, tulajdonságai	x	x
A textilipari szálanyagok feldolgozásának módjai	x	x
Fonalak és cernák fajtái, jellemzői	x	x
Ruhaiipari textíliák fajtái és tulajdonságaik	x	x
Ruhaiipari textíliák felhasználási területei	x	x
Textíliák felületi struktúrája	x	x
Textíliák feldolgozási tulajdonságai	x	x
Kellékek fajtái és jellemzői	x	x
Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei		x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások	x	x
Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái		x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Szakmai olvasott szöveg megértése	x	x
Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése	x	x
Szakmai számolási készség	x	x
Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Önállóság	x	x
Döntésképesség	x	x
Tapintás	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Határozottság	x	x
Visszacsatolási készség	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Ismeretek helyén való alkalmazása	x	x
Problémaelemzés	x	x

1. Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy

213 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A textilipari nyersanyagok fajtáinak megismerése. A textilipari alapfogalmak elsajátítása, a textíliák előállítási műveleteinek megismerése, a nyersanyagok és kellékanyagok feldolgozhatósági és viselési tulajdonságainak megismerése a minőségellenőrzés és minőségbiztosítás szabványokban kialakított szempontjainak figyelembevételével.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

1.3. Témakörök

1.3.1. *Textilipari nyersanyagok*

120 óra

A textilipar nyersanyagai, csoportosításuk.

Növényi eredetű szálanyagok fajtái, általános jellemzői.

Növényi eredetű szálanyagok feldolgozási, viselési tulajdonságai és felhasználásuk.

Állati eredetű szálanyagok fajtái, általános jellemzői.

Állati eredetű szálanyagok feldolgozási, viselési tulajdonságai és felhasználásuk.

Vegy szálak fajtái, általános jellemzői.

Vegy szálak feldolgozási, viselési tulajdonságai, felhasználásuk.

Fonalak, cérnák fajtái, jellemzői, felhasználási lehetőségeik.

Kevert szálak tulajdonságai.

Az alapanyagok alakíthatósági feltételei. A mechanikai hatások és az alakíthatóság.

Az alapanyagok fizikai jellemzőinek meghatározása, mértékegységeinek értelmezése, szakszerű használatára vonatkozó ismeretekkel.

1.3.2. *Textíliák, kelmék I.*

40 óra

A szövetek gyártása, a szövés elve és eszközei.

A kötéstani alapjai, alap és levezetett kötések.

Kötött kelmék csoportosítása, a kötés-hurkolás technológiája és eszközei.

Vetülék és láncrendszerű alapkötések jellemzői.

Nemszött textíliák – fátyolkelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk.

Nemszött textíliák – varrva-hurkolt kelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk.

1.3.3. *Textíliák, kelmék II.*

53 óra

A textilkikészítés műveleteinek csoportosítása. Színezési eljárások.

Áruismeret: A ruházati textíliák legismertebb fajtái, tulajdonságai, külső képi és műszaki jellemzői, felhasználási területük.

Szövetek:

Pamutszövetek: karton, zefir, batiszt, puplin, krepp, flanel, barchend, bársony, frottír.

Gyapjuszövetek: fésűs, kártolt, kasha, gabardin, lóden, posztó, shetland, tropikál, velour, boucle, flausch, georgette, tweed, double.

Selyemszövetek: shantung, imprime, serge, lustrine, taft, georgette, brokát.

Vegyiszál és keverékszövetek.

Kötött, hurkolt kelmék: vetülékrendszerű kelmék, végárúk, darabárúk, félig idomozott, idomozott, láncrendszerű kelmék, végárúk.

Nemszött textíliák: fátyolkelmék, varrvahurkolt textíliák.

Ruhaipari kellékek: varrófonalak, varrócérnák, szalagok, zsinórok, gombok, csatok, kapcsok, húzózárok. Idegen nyelvű anyagismereti jelképek.

1.4. A képzés javasolt helyszíne: *Textilipari szaktanterem*

1.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Anyagvizsgálatok gyakorlat tantárgy

284 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

Megismertetni és elsajátíttatni a tanulókkal a különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételeit, a nyersanyag meghatározások, illetve alkalmazott vizsgálatok módját. Az elméleti órákon tanult tananyag gyakorlatban történő alkalmazása, az alapanyagok felismerése, elemzése látás, tapintás és szaglás alapján.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

2.3. Témakörök

2.3.1. *Textilipari nyersanyagok*

100 óra

Nyersanyagok meghatározása mikroszkopikus képük alapján.

Nyersanyagok meghatározása égetési próbával. Tapasztalatok ismertetése, táblázatos rendszerezése.

Díszítő és varrocérnák jellemzése.

Laboratóriumi eszközök ismerete és biztonságos használata.

2.3.2. *Textíliák, kelmék*

108 óra

Szövetvizsgálatok – kötésmód, szövetszerkezet, felületi jelleg meghatározása.

Színezési eljárások meghatározása.

Kötött-hurkolt kelmék szerkezeti felismerése.

Egyszerű laboratóriumi eszközök ismerete, biztonságos használata.

Mintagyűjtemény készítése, rendszerezése.

2.3.3. *Áruismeret*

40 óra

Ruházati textíliák legismertebb fajtái, alapanyag és technológia szerinti csoportosítása.

Kereskedelmi megnevezések.

Ruházati textíliák feldolgozási tulajdonságai.

Ruházati kellékek fajtái, felhasználási területük.

Különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételei.

Mintagyűjtemény alapján a textilméterárúk, kellékek, rövidárúk rendszerezése.

2.3.4. *Anyagvizsgálatok*

36 óra

Szövetek nyersanyag-összetételének meghatározása mikroszkóppal, égetési próbával.

Színoldal meghatározása. Anyagminták azonosítása.

Laboratóriumi eszközök ismerete és biztonságos használata.

2.4. A képzés javasolt helyszíne: *Textilipari szaktanterem, gyakorlati tanműhely*

2.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A 10118-16 azonosító számú Lakástextíliák készítése megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10118-16 azonosító számú **Lakástextíliák készítése** megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Lakástextíliák gyártás-technológiája	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat
FELADATOK		
Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez	x	x
Tanulmányozza a mérettáblázatokat, méretjelöléseket	x	x
Elkészíti és kivágja a szabásmintát	x	x
Szabás- és terítékrajzot készít	x	x
Felfekteti a szabásmintákat és kiszabja az alkatrészeket		x
Összeállítja a kiszabott alkatrészeket műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján		x
Javító szolgáltatást végez		x
Varrást, szakadást, záródásokat javít		x
Betartja a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásokat		x
Betartja a környezetvédelmi előírásokat		x
Betartja a fogyasztóvédelmi szabályokat		x
SZAKMAI ISMERETEK		
Ágynemű cikktechnológia	x	x
Asztalnemű cikktechnológia	x	x
Függöny cikktechnológia	x	x
Díszpárna cikktechnológia	x	x
Ágytakaró cikktechnológia	x	x
Konyhai textília cikktechnológia	x	x
Háztartási törülők cikktechnológia	x	x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások		x
Gépek biztonságtechnikája		x
Védőeszközök fajtái		x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK		
Kézi varrás és szabászat eszközeinek használata		x
Gépi szabászat eszközeinek használata		x
Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése		x
Varróautomata gépek használata, működtetése		x
Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése		x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK		
Önállóság	x	x
Pontosság	x	x
Kézügyesség		x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK		
Meggyőzőkészség		x

Motiválhatóság	x	x
Kompromisszumkészség	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK		
Logikus gondolkodás	x	x
Kreatív ötletgazdagság	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés		x

3. Lakástextíliák gyártástechnológiája tantárgy

355 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

Lakberendezési tárgyak méretvételi technikájának, a lakástextíliák mérettáblázatának megismerése, szabástechnikai ismereteinek elsajátítása. A lakástextília készítés műszaki dokumentációjának és gyártástechnológiai megoldásainak megismerése.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

3.3. Témakörök

3.3.1. *Lakástextíliák gyártástechnológiája*

355 óra

Szakszerű méretvétel lakberendezési tárgyokról. Lakástextíliák mérettáblázatának beazonosítása a mért méretekhez.

Térábrázolás, mértani testek vetületi ábrázolása és síkbeli kiterítése szabásminták készítéséhez. Cikktechnológiák szerinti szabásminták készítése/másolása. Szabásmintákon alkalmazott jelölések készítése, jelentése.

Szabástechnikai ismeretek elsajátítása (felfektetés, anyaghányad, terítékrajz, fonalirány, felületi struktúra).

Lakberendezési stílusok, befolyásoló tényezők.

A szaklapokban és szabásmintákon előforduló idegen nyelvű szakkifejezések értelmezése.

Hétköznapi és ünnepek textíliái, szerepük, különbözőségük.

Térelváltás szerepe és fajtái/megoldásai. Falikárpitok szerepe.

Ágyneműkészítés műszaki dokumentációinak készítése: Párnahuzat (angolszéllal, franciavarrással, gombolással, kötővel). Paplanhuzat (tükrös elejével, gombolt és más záródással). Ágynemű-garnitúrák (felnőtt, gyermek és franciaágyra).

Konyhai textíliakészítés műszaki dokumentációinak készítése: Asztalterítők (szögletes, kerek, ívelt). Tányéralátétek. Edényfogó-kesztyű. Kötények (melles, suszter, cukrász, felszolgáló). Háztartási törülők. Konyhai garnitúrák.

3.4. A képzés javasolt helyszíne: *Ruhaipari szaktanterem*

3.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat tantárgy

852 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

Az alapvető lakástextíliák esztétikus elkészítésének elsajátítása egyedi mérték után, illetve szabványméretek alapján. Lakástextíliák javítási lehetőségei.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

4.3. Témakörök

4.3.1. *Lakástextíliák készítése*

784 óra

A termékek és alkatrészek minőségi elkészítéséhez szükséges szakmai kidolgozási ismeretek elsajátítása, gyakorlása: Leigazítások, csipések, pontszerű jelölések, varrasszélességek csökkentése, szélek vékonyítása.

Szövetminták egyeztetése.

Rögzítő-szalagozás, bőségráncolás.

Díszítőelemek felhasználása.

Folttechnikák.

Ágynemű huzatok készítése és gyakorlása: Párnahuzat (angolszéllal, franciavarrással, gombolással, kötővel). Paplanhuzat (tükrös elejével, gombolt és más záródással).

Ágynemű-garnitúrák (felnőtt, gyermek és franciaágyra).

Konyhai textíliák készítése és gyakorlása: Asztalterítők (szögletes, kerek, ívelt).

Tányéralátétek. Edényfogó-kesztyű. Kötények (melles, suszter, cukrász, felszolgáló).

Háztartási törlők. Konyhai garnitúrák.

Szobai textíliák készítése és gyakorlása: Függönyök (csipkefüggönyök, drapériák, térelválasztók). Ágytakarók (bélelt és béleletlen). Díszpárnák (divatnak megfelelő modern és népművészeti).

Felfektetési rajz készítése.

Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások a munkaterületen.

Varrodai gépek, berendezések biztonságtechnikája.

Védőeszközök fajtái és azok használata.

4.3.2. *Lakástextil-javítószolgáltatás*

68 óra

Javíthatóság feltételeinek megállapítása.

A javításhoz szükséges technológia kiválasztása.

A szükséges anyagok és gépek kiválasztása.

A javítás alapanyagainak, kellékeinek összedolgozhatósági ismerete.

A javítási műveletek elvégzése.

4.4. A képzés javasolt helyszíne: Ruhaiipari tanműhely

4.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

8.6. Összefüggő szakmai gyakorlat

9. évfolyamot követően 70 óra (14x5 óra)

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

9. évfolyamot követő szakmai gyakorlat szakmai tartalma:

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Anyagvizsgálatok gyakorlat
	Áruismeret
10118-16 Lakástextíliák készítése	Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat
	Lakástextíliák készítés

10113-16 Ruhaipari anyagvizsgálatok

Anyagvizsgálatok gyakorlat tantárgy

Témakörök

Áruismeret

Kereskedelmi megnevezések.

Különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételei.

10118-16 Lakástextíliák készítése

Lakástextíliák készítése, javítása gyakorlat tantárgy

Témakörök

Lakástextíliák készítése

Díszítőelemek felhasználása.

Folttechnikák.

Ágynemű huzatok készítése és gyakorlása.

Konyhai textíliák készítése és gyakorlása.

Szobai textíliák készítése és gyakorlása.

8.7. A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék

Eszköz- és felszerelés megnevezése
Terméktároló állvány, vállfával
Csomagolóanyagok
Szabászati berendezések, gépek, eszközök:
Szabásasztal
Tároló szekrények vagy polcok
Elektromos olló (véglevágó)
Kardkéses szabásgép
Körkéses szabásgép
Álló szabásgép
Terítékleszorító csipeszek
Lyukasztógép
Kézi ollók (szabász, kézimunka, papírvágó stb.)
Mérő-, jelölő- és rajzeszközök (métrúd, mérőszalag, grafitceruza, szabókréta, körző, vonalzó, sablonok stb.)
Szabásmintapapír
Varrodai berendezések, gépek, eszközök:
Csúsztató asztal
Varrodai munkaszék
Szerszámtároló doboz
Varrógéptűk
Kézi varróeszközök (varrotűk, gyűszűk, gombostűk, varratbontó stb.)
Egyéb kézi eszközök (géptisztító ecset, olajozó, csavarhúzó stb.)
Huroköltésű ipari varrógép
Láncöltésű varrógép
Szegővarrógép (interlock)
Egyenes gomblyukvarrógép
Reteszelő gép
Cikcakk varrógép
Vasaló-berendezések, eszközök, gépek:
Vasalóállvány
Hőfokszabályozós kézi vasaló
Gőzvasaló
Síkragasztó prés
Segédeszközök (vasalópárnák, vasalófák, vasalóruha, kefe stb.)
Egyéb eszközök:
Kézmosó csap
Hulladékgyűjtő
Mentőláda
Modell- és alkatrész gyűjtemény
Szakkönyvek, tankönyvek, szakfolyóiratok, divatlapok
Munkanapló
Zárható öltöző és öltözőszekrények
Mikroszkóp, lupe, bontótű
Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém-, vagy porcelántálak

8.8. A lakástextil-készítő részzakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga:

Szakmai vizsgára bocsátás feltétele: a részzakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése.

Projektfeladat:

A vizsgatevékenység megnevezése: **Portfólió és lakástextil-termék készítése**

A vizsgatevékenység leírása:

I. vizsgarész:

Portfólió: A tanuló haladásáról és/vagy eredményeiről, munkáiból összeállított, a mentoráló gyakorlati oktató vagy szaktanár által hitelesített dokumentum.

Tartalma: a gyakorlati képzőhelyen készített lakástextil-termékek műszaki dokumentációjának bemutatása a gyakorlati képzőhelyen vezetett munkanapló alapján 2 db lakástextil-termék teljes dokumentációja (1 db konyhai és 1 db ágynemű).

II. vizsgarész

A kiszabott és előkészített alkatrészekből lakástextil-termék készítése véletlenszerűen kiválasztott tételmodell alapján gyártmányrajz és műszaki dokumentáció segítségével. Az elkészített lakástextiltermék bemutatása szakmai beszélgetés formájában.

A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 110 perc

I. vizsgarész: Portfólió bemutatása 10 perc

II. vizsgarész: Lakástextil-termék készítése 90 perc, szakmai beszélgetés 10 perc

A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100 %

I. vizsgarész   20%   **II. vizsgarész**   80%

A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

I. vizsgarész:

A portfólió átfogó képet adjon a vizsgázó szakmai felkészültségéről, a képzés során végzett munkájáról:

- a vizsgázó szakmai felkészültségéről,
- a képzés során végzett munkájáról,
- a munkafolyamat ütemezéséről,
- a kivitelezés esztétikumáról,
- szakkifejezések szakszerű használatáról
- dokumentált határidők betartásáról

A portfólió szakmaisága, kivitelezés módja: max. 70%

A portfólió bemutatása: 30% (időkeret max. 10 perc)

II. vizsgarész:

A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai: a vizsgafeladatot a vizsgabizottság értékeli az alábbi szempontsor alapján:

- a műszaki leírás technológiai sorrendjének betartása
- varrás- és tűzésszélességek paramétereinek betartása
- rész- és véglevasalás minősége
- tűz-, munka- és balesetvédelmi szabályok betartása
- önállóság, időgazdálkodás

- a gyakorlat közben használt gépek, berendezések, anyagok szakszerű használata - szakmai kifejezések, munkadarab bemutatása

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

-

A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- Szabásasztal
- Kézi ollók (szabász, kézimunka, papírvágó)
- Varrodai munkaszék
- Kézi varróeszközök (varrótűk, gyűszű, gombostű, varratbontó)
- Varrógépek: huroköltésű ipari gyorsvarrógép, szegőgépek (3 és 4 fonalas), egyenes gomblyukazógép, cikk-cakk varrógép
- Gombozó, gombfelvarró gép
- Különböző finomságú varrógéptűk
- Vasalóasztal és tartozékai, gőzvasaló, szárazvasaló
- Központi sűrített levegő vagy kompresszor
- Munkabiztonsági, tűzvédelmi és elsősegélynyújtási felszerelés
- Egyéni és kollektív védőeszközök és felszerelések
- Munkanapló

A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok

9. Kerti munkás képzés 21 622 01²

Az adott képzésekhez készült képzési és kimeneti követelmények és programkövetelmények által meghatározott követelményeket a speciális kerettantervekben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni és számon kérni.

9.1.A képzés jogi háttere:

A speciális kerettanterv a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján készült.

9.2.A képzésbe történő belépés feltételei:

- Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
- Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek
- Pályaalkalmassági követelmények: -

9.3.A képzés szervezésének feltételei:

Személyi feltételek: A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról rendelkező 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet előírásainak megfelelő végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Tárgyi feltételek: A képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a képzés képzési és kimeneti követelménye, illetve programkövetelménye tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: nincs.

*Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:
Nincs.*

Képzési szerkezet az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (14x5 óra)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	<i>heti:</i> 34	<i>heti:</i> 34	70	<i>heti:</i> 34

Az évfolyamonként szabadon tervezhető 3 órát a szakmai óránál használtuk fel.

² Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók szakiskolában történő oktatásához készült Kerti munkás képzés speciális kerettanterve alapján.

**9.4.A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszám
évfolyamonként szabadsávval együtt:**

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám					
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytani ismeretek	2		70	2		
	Termesztési ismeretek gyakorlat		5			5	
	Műszaki alapismeretek	2			+2		
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		4+1			5	
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	2				2	
11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák	2				2	
	Kerti munkák gyakorlat		4+2				5+1
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	13+3			6+2	15+1
Összes heti/ögy óraszám		24		70	24		

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Az évfolyamonként szabadon tervezhető 3 órát a szakmai óránál használtuk fel és az óra számok után plusszal jelöltük.

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

9.4.1. A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként:

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytani ismeretek	72			70		142
	A növény felépítése	30			30		60
	A növények életjelenségei	30			30		60
	Növény- és környezettan	12			10		22
	Termesztési ismeretek gyakorlat		180			175	355
	Termesztés tárgyi feltételei		60			60	120
	Trágyázás, öntözés		60			60	120
	Növényvédelem		60			55	115
	Műszaki alapismeretek	72			70		142
	Anyagismeret	24			24		48
	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok	24			24		48
	A termesztés gépei	24			22		46
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		180			175	355
	Kéziszerszámok használata		60			60	120
	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése		60			60	120
	A termesztés gépeinek működése		60			55	115
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	72			70		142
	Munkavédelmi szabályok	24			23		47
	Tűz- és robbanásvédelem	24			23		47
	Környezetvédelem	24			24		48
11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák	72			70		142
	Gyümölcsös növények telepítése	24			24		48
	Zöldségnövények telepítése	24			23		47
	Szőlő telepítése	24			23		47
	Kerti munkák gyakorlat		216			210	426
	Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata		72			72	144
	Zöldségnövények telepítésének gyakorlata		72			72	144
	Szőlő telepítésének gyakorlata		72			66	138
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:	288	576	70	280	560	1774 (függgőlegesen csak 1704)	
Összes éves/ögy óraszám:		864	70		840	1774	
Elméleti óraszámok/aránya	568 / 31,3 %						
Gyakorlati óraszámok/aránya	1136 / 68,7 %						

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A 10961-16 azonosító számú Kertészeti alapismeretek megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei:

A 10961-16 azonosító számú, **Kertészeti alapismeretek** megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növényteni ismeretek			Termesztési ismeretek gyakorlat			Műszaki alapismeretek			Műszaki alapismeretek gyakorlat		
	A növény felépítése	A növények életjelenségei	Növény- és környezettan	Termesztés tárgyi feltételei	Trágyázás, öntözés	Növényvédelem	Anyagismeret	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok	A termesztés gépei	Kéziszerszámok használata	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése	A termesztés gépeinek működése
FELADATOK												
Előkészíti a munkaterületet								X	X	X	X	X
Kiválasztja, előkészíti a munkájához szükséges eszközöket, gépeket, anyagokat							X	X	X	X	X	X
Talajmunkákat, gyomirtást, talajvédelmi munkát végez			X	X	X	X						
Tápanyag-utánpótlást végez			X	X	X	X						
Öntözést végez					X	X						
A fényviszonyokat szabályozza	X	X				X						
A hőmérsékleti viszonyokat szabályozza	X	X	X	X	X	X						
Növényvédelmi feladatot lát el						X						
A növényekkel mint élő anyaggal dolgozik	X	X	X		X	X						
Üzemelteti, használja a munka- és erőgépeket, eszközöket, kéziszerszámokat, termesztő berendezéseket								X	X	X	X	X
Épületeket, berendezéseket, műtárgyakat, gépeket, szerszámokat karbantart							X	X	X	X	X	X
SZAKMAI ISMERETEK												
A növényi szervek külső alakta (morfológia)			X									
A növényi szervek felépítése, működése (anatómia)	X	X										
A növények életjelenségei (fiziológia)			X		X	X						
A növénycsoportok jellemzői	X	X	X									
Növények felhasználási lehetőségei			X									
A növény és a környezet kapcsolata (ökológia)			X									
A Föld meteorológiai jellemzői				X	X							
Magyarország éghajlati viszonyai			X									
Meteorológiai műszerek			X									
A talaj alkotórészei, jellemzői			X	X	X							
Talajtípusok jellemzői			X	X								
Öntözés módjai					X							
Öntözés eszközei, gépei					X		X		X	X		
A talajművelés eljárásai								X	X	X	X	X
A talajművelés eszközei, gépei								X	X	X	X	X

A tápanyag-utánpótlás lehetőségei				X	X								
Trágyafélék jellemzői (szerves- és műtrágyák)					X								
A tápanyag-utánpótlás eszközei, gépei					X								
Védekezési eljárások a növényvédelemben						X							
A fontosabb kórokozók, kártevők, gyomok felismerése						X							
A növényvédelem eszközei, gépei						X							X
Termesztő berendezések													X
A kertészetben előforduló erő- és munkagépek									X	X	X	X	X
SZAKMAI KÉSZSÉGEK													
Olvasott szakmai szöveg megértése	X	X		X	X			X	X	X			
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése							X					X	X
Szakmai nyelvű beszédképesség			X	X	X	X		X	X	X			X
Elemi számolási készség	X	X		X								X	
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK													
Állóképesség				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Mozgáskoordináció (testi ügyesség)						X	X	X	X	X	X	X	X
Testi erő					X	X		X	X	X	X	X	X
TÁRSAS KOMPETENCIÁK													
Határozottság								X	X	X	X	X	X
MÓDSZERKOMPETENCIÁK													
Ismeretek helyénvaló alkalmazása	X	X	X	X	X								
Körültekintés, elővigyázatosság									X	X	X	X	X
Gyakorlatias feladatértelmezés				X	X	X	X						

1. Növényteni ismeretek tantárgy

142 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A végzett szakemberek a mindennapi munkájuk során állandó kapcsolatba kerülnek az élő növényvel, illetve annak valamilyen részével, ezért alapvető fontosságú, hogy tisztában legyenek a növények külső és belső tulajdonságaival, életfolyamataik működésével, a legfontosabb növénycsoportokkal és a növények és a környezete kapcsolatával.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia, földrajz – mindegyik témakörhöz

1.3. Témakörök

1.3.1. A növény felépítése

60 óra

- Növények belső felépítése. A növények sejtjei. A növényi sejt általános jellemzői.
- A növényi sejt alkotórészei (citoplazma, sejthártya, sejtmag, szintestek, sejtfüggelékek, sejtfal, sejtnedv, zárványok)
- A növények szövetei. Osztódó szövet. Állandósult szövet
- A növények szervei
- Gyökér – felépítés, működés, típusok, fejlődés
- Szár – felépítés, működés, típusok
- Levél – elhelyezkedés, felépítés, működés, típusok
- Virág - felépítés, működés, típusok

- Mag és termés - felépítés, működés, típusok
- A növényi sejt alakja, mérete, típusai
- Aktív sejtalkotók (protoplaszma, citoplazma, sejthártya, szintestek, sejtfüggelékek)
- Passzív sejtalkotók (plazmatermékek, sejtfa, sejtnevelő, zárványok)
- A növényi sejt alkotó részei
- Citoplazma (alakja, felépítése, működése)
- Sejthártya (elhelyezkedése, felépítése, működése)
- Ozmózis. Turgor.
- Sejtmag (előfordulása, felépítése, működése)
- Szintestek (kloroplasztiszok, leukoplasztiszok)
- Sejtfüggelékek (csilló, ostor)
- Sejtfa (pektin, cellulóz, lignin, kősejt)
- Sejtnevelő (cukrok, szerves savak, antociánok, alkaloidák, cseranyagok, vitaminok)
- Vitaminok (A-vitamin, D-vitamin, E-vitamin, K-vitamin, B1-vitamin, B2-vitamin, B12-vitamin, C-vitamin)
- Zárványok. Tartalék vagy raktározott anyagok (keményítő, zsír, olaj, nem állandó sejtalkotórészek.)
- Végtermékek (kristályok, illóolajok, gyanták)
- Növényi szövetek fajtái (osztódó szövet, bőrszövet, elsődleges bőrszövet rhizodermisz, másodlagos bőrszövet, szállítószövet, alapszövet, asszimiláló raktározó alapszövet, víztartó alapszövet, szellőztető szilárdító alapszövet, kiválasztó- és váladéktartó alapszövet)
- Növényi szövetek előfordulása, felépítése, működése, külső felépítése
- Hajtástengely (szártagok, szárcsomók, szállítónyalábok)
- Levelek (levéllemez, levélnyel), Virágok (nőivarú, hímivarú), Magok és termések (csíra, magfehérje), Gyökerek (hagyma, gumó, rizóma)
- Nyitva termő virágok felépítése. Zárva termő virágok felépítése
- Kétszikűek felépítése. Egyszikűek felépítése
- Fás szárú növények felépítése. Lágyszárú növények felépítése

1.3.2. A növények életjelenségei

60 óra

- Növényi működések (felszívás, párologtatás, légzés, fotoszintetizálás, anyagszállítás)
- Gyökér funkciói: rögzítés, felszívás, szállítás. Gyökér funkcióinak a folyamatai
- Legfontosabb anyagok: víz, ásványok, nitrogén fehérjék, nitrit, nitrát, foszfor, kálium
- Növények gázcseréje: (anyagszállításig)
- A levél funkciói: Tápanyagkészítés, fotoszintézis (zöld szintest), párologtatás, légzés
- A szár működése. A hancselem feladata.
- Farész elemei: vízszállító sejtek, vízszállító csövek
- Hancsrész elemei: rostacsövek, kísérősejtek
- Vízszállítás mechanizmusa (tapadási erő: adhézió, kohézió)
- Növények önszabályozása: Vezérlés, Szabályozás
- Auxin. Etilén. Citokinin.
- Növényi szövetek fajtái (osztódó szövet, bőrszövet, elsődleges bőrszövet, rhizodermisz, másodlagos bőrszövet, szállítószövet, alapszövet asszimiláló raktározó alapszövet, alapszövet, víztartó alapszövet szellőztető szilárdító alapszövet, alapszövet kiválasztó- és váladéktartó alapszövet)
- Növényi szövetek előfordulása, felépítése, működése. Növények külső felépítése.

- Növények szaporodása: Ivartalan növények szaporodása. Ivaros növények szaporodása
- A növények sejtjei. A növényi sejt általános jellemzői
- Növényi sejt. A növényi sejt alakja, mérete, típusai
- Aktív sejtalkotók (protoplaszma, citoplaszma, sejthártya, szintestek, sejtfüggelékek)
- Passzív sejtalkotók (plazmatermékek, sejtfa, sejtnevelő, zárványok)
- A növényi sejt alkotó részei
- Színanyagok
- A fotoszintézis általános folyamata
- A növények oxigéntermelő fotoszintézise
- A II. fotokémiai rendszer (PSII)
- Citokróm b6/f komplex
- Az I. fotokémiai rendszer
- ATP-szintézis a fotoszintézis fényszakaszában
- Katalízis
- A működés bizonyítékai
- Szabályozás
- A növényi fotoszintézis sötét-szakaszának típusai
- Oxigént nem termelő bakteriális fotoszintézis
- Fotoszintézis jelentősége
- Vegetatív növények szaporodása (tőosztás, hagyma, sarj, gumó, szár, vessző, levél)
- Nyitvatermő virágok életjelenségei. Zárvatermő virágok életjelenségei
- Egyszikű növények életjelenségei. Kétszikű növények életjelenségei
- Ivarszerv virág. Pollen, virágpór
- Növények egyedfejlődése:
- Kétszakaszos egyedfejlődés

1.3.3. Növény- és környezettan

22 óra

- A rendszerezés alapjai: mesterséges és természetes rendszer, rendszertani kategóriák, faj, fajta fogalma, kettős nevezéktan
- A kertészetben jelentős törzsek, osztályok, családok ismerete: mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők. Fontosabb két- és egyszikű növénycsaládok
- A növény és környezete: élő környezeti tényezők (más növények, állatok, ember); élettelen környezeti tényezők (levegő, hőmérséklet, fény, víz, tápanyag, talaj)
- Környezetvédelem. Növényeket érintő környezetszennyezések. A peszticidek
- Az élelmiszerekben és takarmányokban található növényvédő szerek megengedett határértéke
- Műtrágyák. Mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezés. Biocidok
- A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Stockholmi Egyezmény
- A higany kivitele és tárolása. Higanyra vonatkozó közösségi stratégia
- Az élelmiszerek előállításánál felhasznált extrakciós oldószerek
- Dioxinokra, furánokra és PCB-kre vonatkozó közösségi stratégia
- Állatokban és állati termékekben lévő hormonhatású és egyéb anyagok ellenőrzése
- A haszonállatok hormonnal (és egyéb anyagokkal) történő kezelésének tilalma
- Állatgyógyászati készítmények maradékanyagai az állati eredetű élelmiszerekben
- Az élelmiszerekkel rendeltetésszerűen érintkezésbe kerülő anyagokra és tárgyakra vonatkozó helyes gyártási gyakorlat
- Élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő anyagok és tárgyak
- Műanyagok és műanyagból készült tárgyak. Újrafeldolgozott műanyagok és

- műanyag tárgyak. Regenerált cellulózfilmből készült anyagok és tárgyak
- Aktív és intelligens anyagok és tárgyak
  - Élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő műanyagok összetevői kioldódásának vizsgálata
  - Vinil-klorid-monomert tartalmazó anyagok és tárgyak
  - N-nitrozaminok cumikból történő kibocsátása
  - Epoxiszármazékok élelmiszer-csomagolásokban való felhasználásának korlátozása
  - Élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő kerámiatárgyak
  - Környezeti hatások értékelése (Hatásregiszter példa)
  - A vállalati környezeti politika. Szennyezőanyag-kibocsátás. Zaj- és rezgések kibocsátás, sugárzás
  - Élőhelyek megszüntetése, felszabdálása. Természeti erőforrások készletének változása
  - Környezeti elemek létének megszüntetése. Művi elemek létesítése
  - Mozgó környezeti elemek áramlásának, terjedésének, mozgási lehetőségeinek megváltoztatása. Területhasználat változás

1.4. A képzés javasolt helyszíne: Tanterem

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat	x			
1.2.	megbeszélés		x		
1.3.	szemléltetés			x	

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése		x		-
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.3.	Tesztfeladat megoldása			x	-
2.4.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x		-

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2.1. A tantárgy tanításának célja

A végzett szakemberek a mindennapi munkájuk során állandó kapcsolatba kerülnek az élő növényvel, illetve annak valamilyen részével, ezért alapvető fontosságú, hogy tisztában legyenek a növények külső és belső tulajdonságaival, életfolyamataik működésével, a legfontosabb növénycsoportokkal, valamint a növények és környezetük kapcsolatával.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia, földrajz – mindegyik témakörhöz

2.3. Témakörök**2.3.1. Termesztés tárgyi feltételei****120 óra**

- A kertészeti termesztésben előforduló termesztőberendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás berendezések), kiegészítő építmények (tárolók), termesztőedények (cserepek, szaporítóládák, -tálcsák), kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.) megismerése
- A meteorológiai mérőház
- A páratartalom meghatározására alkalmazható mérőeszközök (hajszálas nedvességmérő, száraz-nedves hőmérő, polyméter). A léghőmérséklet mérésének eszközei (állomási hőmérő, Fuess-féle maximum-minimum hőmérő)
- A csapadékmérés eszközei
- A talajhőmérséklet meghatározásának eszközei (felszíni, mélységi talajhőmérők)
- A szél irányának, erősségének, sebességének mérésére alkalmazható mérőeszközök (Wild-féle nyomólapos szélzászló, kézi kanalas szélesebbésmérő)
- A talaj helyszíni vizsgálata (előzetes tájékozódás, bejárás)
- Talajmintavétel (szelvényminta, átlagminta)
- Talajminták előkészítése laboratóriumi vizsgálatra
- Egyszerű talajvizsgálatok (pH-érték, szerkezeti elemek, talajkötöttség, mésztartalom)

2.3.2. Trágyázás, öntözés**120 óra**

- Szerves trágyák használata (istállótrágya, zöldtrágya, egyéb növényi eredetű szerves trágyák, komposzttrágyák)
- Műtrágyák használata (egyszerű, összetett, kevert és mikroelem trágyák)
- Technológiailag kevert műtrágyák. Iparilag kevert műtrágyák
- Összetett műtrágyák alkalmazása
- Összetett műtrágyák felhasználása. Agrokémiai és ökonómiai szempontok.
- Növény specifikus igénye
- Technikai-műszaki adottságok
- Új típusú műtrágyák. Folyékony halmazállapotú műtrágyák
- Folyékony műtrágyák alkalmazásának főbb szempontjai.
- Alapvető trágyázási eljárások. A trágya megválasztása
- A trágyamennyiség (-adag) meghatározása. A trágya elosztásának módja, kiszórás és talajba juttatás módja. Trágyázás időpontjának meghatározása
- Növény védőszerek alkalmazása

2.3.3. Növényvédelem**115 óra**

- Legfontosabb kórokozók (vírusok, baktériumok, gombák) és állati kártevők kártételének felismerése (kór- és kárképek)

- Növényvédőszer felismerése.
- Herbicidek: gyomirtó szerek. Fungicidek: gombaölő szerek. Inszekticidek: rovarirtó szerek. Avicidek: madárirtó szerek. Akaricidek vagy miticidek: atkaölő szerek. Rodenticidek: rágcsáló irtók. Vespacidek: darázsirtók. Molluszkicidek: csigairtó szerek. Baktericidek: baktériumok ellen használt vegyszerek. Viricidek: vírusölők. Nematicidek: fonalféreg őrő szerek
- Kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényeinek felismerése
- Permetlé-összetétel számítása
- A permetlé készítésének szabályai, permetlevek bekeverése (gyakorlatilag nem mérgező szerekkel)
- Természetes növényvédőszer használata

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tangazdaság, szakmaspecifikus képzőhely

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat			X	-
1.2.	kiselőadás			X	-
1.3.	megbeszélés		X		-
1.4.	szemléltetés			X	-
1.5.	házi feladat	X	X	X	-

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	X			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			X	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre	X			-
2.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		X		-
2.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		X		-

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

3. Műszaki alapismeretek tantárgy

142 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának feladata általános műszaki ismeretek nyújtása, valamint a kertészetben használt erő- és munkagépek, eszközök működési elvének, szerkezetének megismertetése.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Technika – mindegyik témakörhöz.

3.3. Témakörök

3.3.1. Anyagismeret

48 óra

- A szerkezeti anyagok tulajdonságai,
- Szerkezeti anyagok jellemző felhasználás módjai
- Fémek: vas és ötvözetei, alumínium, réz, horgany, ólom, ón, nikkel, forrasztanyagok
- Nem fémes anyagok: fa, gumi, üveg
- Műanyagok, tömítő- és szigetelőanyagok, a beton
- Tüzelő anyagok jellemzői, tulajdonságai, felhasználása
- Kenőanyagok jellemzői, tulajdonságai, felhasználása
- A műhely kéziszerszámainak ismerete
- A gépek anyagainak ismerete, ezek megmunkálhatóságának technológiai
- Kötésmódok (oldható, nem oldható)
- Kertészeti eszközök használatának ismerete (gereblye, kapa, ásó, lapát, talicska)
- Kisgép alkatrészek használatának ismerete
- Magasnyomású kerti mosók használatának technológiai
- Öntözési eszközök használatának technológiai
- Víztechnikai eszközök használatának technológiai
- Tengelyek, csapágyak anyagainak tulajdonságai
- Tengelykapcsolók, a tengelykapcsolók típusainak tulajdonságai
- Növényvédőszeresek ismerete. Trágya anyagainak ismerete

3.3.2. Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok

48 óra

- Gépelemek, kötőgépelemek fogalma
- Kötésmódok: oldhatatlan kötések, oldható kötések
- Tengelyek, csapágyak, a csapágyak feladata, fajtái, karbantartása
- Tengelykapcsolók, a tengelykapcsolók típusai, jellemzőik
- Nyomatékátvitel (szíjhajtás, lánchajtás, fogaskerék-hajtás). Az áttétel
- Mozgást átalakító gépelemek, típusai, jellemzőik
- Szivattyúk: dugattyús, membrán-, centrifugál-, fogaskerék-szivattyú, centrifugálszivattyú, csavarlapátos szivattyú
- Hidraulikus munkahengerek
- A négyütemű Otto-motor szerkezete, működése
- A négyütemű Diesel-motor szerkezete, működése
- A kétütemű motorok
- Az Otto-motor üzemanyag-ellátó rendszerének működése, karbantartása
- Az elemi karburátor működése, a hidegindítás
- A Diesel-motor üzemanyag-ellátó rendszere, ennek karbantartása, a légtelenítés, a hidegindítás
- A motorok hűtése, a vízhűtő rendszer működése, karbantartása

- Az erőgépek fajtái, általános felépítésük, az erőátvitel egységei (motor, tengelykapcsoló, sebességváltó, kiegyenlítőmű, véglehajtás, járókerék)
- A teljesítményleadó-tengely, a függesztőszerkezet, a vonószerkezet
- A járószerkezet és a kormányzás
- A fékszerkezetek feladata, fajtái, működése, karbantartása
- A járművek elektromos berendezései
- Az akkumulátor működése, karbantartása
- Az indítómotor, a generátor, gyújtórendszer, világítóberendezések, ezek üzemeltetése, karbantartása

3.3.3. A termesztés gépei

46 óra

- A talajművelő gépek. Az ekék feladata, fajtái, az ágyeke fő részei, működése, beállítása
- A boronák fajtái, működésük
- A tárcsák, kultivátorok felépítése, működése, beállítása. A lazítók és a hengerek. A talajmarók. Az ásógép. Magágykészítők
- Az istállótrágya-szórók felépítése, működése, szabályozása
- A hígtrágya kijuttatása
- A műtrágyaszórók felépítése, működése, szabályozása (szilárd és folyékony műtrágyák kijuttatása)
- A növényvédő gépek csoportosítása (permetezők, porozók, nagyüzemi és háti permetezők, légi növényvédelem), cseppképzési módok
- Hidraulikus porlasztású gépek, légporklasztásos gépek és szállítólevegős gépek fő részei, működése
- Szóró szerkezetek, a ködpermetezés gépei. A porozógépek, csávázók
- Háti permetezők (szivattyús, légszivattyús, légporklasztásos)
- A permetezőgépek automatikái
- Permetlé összetétel számítása, növényvédelmi gépek beállítása
- Az üzemeltetés, karbantartás, környezetvédelem feladatai
- A szállítás, rakodás gépei. Biztonsági előírások a szállítás, rakodás gépeire
- Az öntözési módok (felületi, esőztető, mikroöntözés), az öntözőberendezések fő egységei stabil, félstabil öntözőtelep és eszközeik
- Tápanyag-utánpótlás öntözéssel, mikroöntözés

3.4. A képzés javasolt helyszíne: Tanterem

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás			x	-
1.3.	megbeszélés		x		-
1.4.	szemléltetés			x	-
1.5.	házi feladat	x	x	x	-

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			x	-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			-
2.5.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	-

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Műszaki alapismeretek gyakorlat tantárgy

355 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja:

A gyakorlatok során fel kell készíteni a tanulókat a kertészetben alkalmazott kéziszerszámok, eszközök készségszintű használatára, a gépek, berendezések szakszerű üzemeltetésére.

Legyenek képesek elvégezni az egyszerűbb javításokat, az eszközök, berendezések, gépek karbantartását. Meg kell tanulniuk a munkavédelmi, tűzvédelmi, környezetvédelmi és higiéniai előírásoknak megfelelően, a veszélyeket elhárító módon dolgozni.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Technika – mindegyik témakörhöz.

4.3. Témakörök

4.3.1. Kéziszerszámok használata

120 óra

- A műhely kéziszerszámainak megismertetése, a használat gyakorlása
- A gépek anyagai, ezek megmunkálhatósága
- Kötésmódok (oldható, nem oldható)
- Kertészeti eszközök használata (gereblye, kapa, ásó, lapát, talicska)
- Kisgép alkatrészek használata
- Magasnyomású kerti mosók használata
- Öntözési-és víztechnikai eszközök használata
- Kertészeti szerszámok élezése, nyelezése, karbantartása

4.3.2. Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése

120 óra

- A legfontosabb gépépítő egységek megismertetése (tengelyek, csapágyak, tengelykapcsolók, szivattyúk, hidraulikus munkahengerek), működésük, karbantartásuk, jellegzetes meghibásodásuk
- Az Otto-motorok, Diesel-motorok szerkezete, működése
- Az üzemanyag-ellátó rendszerek, a kenési rendszer és a hűtési rendszer, valamint a levegőszűrő fő részei, működése
- Hidegindítások, indítások gyakorlása
- A kétütemű és a négyütemű motorok összehasonlítása
- Üzemanyagok, kenőanyagok
- Az erőgépek szerkezeti egységei, ezek megnevezése, funkciója, elhelyezkedése a járművön. Az erőátvitel egységei
- A kormányzás, a járószerkezet, a fékek, a 3 pont felfüggesztés
- Az erőgép indításának, leállításának, vezetésének gyakorlása

4.3.3. A termesztés gépeinek működése

115 óra

- A talajművelő gépek szerkezetének, működésének áttekintése, a csatlakoztatások, beállítások, az üzemeltetés és a karbantartás gyakorlása a rendelkezésre álló eszközökkel (ágyeke, tárcsa, kultivátor, talajmaró, boronák, lazítók, hengerek, rotációs kapák)
- Az istállótrágya-szórók és műtrágyaszórók szerkezeti részei, csatlakoztatásuk az erőgéphez, beállításuk, üzemeltetésük, karbantartásuk gyakorlása
- A vontatott és háti permetezők szerkezetének, működésének bemutatása, üzemeltetése, szabályozása, karbantartása
- Vontatott gépeknél: hidraulikus porlasztású légporlasztásos és szállítólevegős permetezők
- Vontatott porozó
- Háti permetezőnél: szivattyús, légszivattyús, légporlasztásos motoros
- Szórófejek, cseppnagyság jelentősége
- Környezetvédelmi, karbantartási feladatok
- Permetlé összetétel számítás
- Permetezőgépek automatikái
- A traktoros pótkocsik felépítése, a csatlakoztatás, vontatás gyakorlása
- A billenthető pótkocsik üzemeltetése
- Traktoros és önjáró homlokrakodók
- Kerti traktor és pótkocsi összekapcsolása
- Karbantartási teendők, munkabiztonsági követelmények
- Elektromos és gázüzemű rakodók
- Az esőztető és csepegtető öntözés berendezéseinek főbb egységei (szivattyúk, vezetékek, szórófejek, csepegtető testek, zárószerkezetek)
- Kézi áttelepítésű vagy mobil berendezés összeszerelése, szétszerelése, üzemeltetése, karbantartása
- Öntözési automatika
- A kertészetben leggyakrabban használatos kisgépek (fűnyírók, komposztálók, láncfűrészek stb.) üzemeltetése, karbantartása, kisebb javítása

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás): Tankert

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			X	-
1.2.	kiselőadás	X			-
1.3.	megbeszélés			X	-

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			X	-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			X	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			X	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			X	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	X			-
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	X			-
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	X			-
2.5.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			X	-

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

**A 10962-16 azonosító számú Kertészeti munkavállalói alapismeretek
megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei:**

A 10962-16 azonosító számú, Kertészeti munkavállalói ismeretek megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek		
	Munkavédelmi szabályok	Tűz- és robbanásvédelem	Környezetvédelem
FELADATOK			
Munkavédelmi, balesetvédelmi, tűzvédelmi, biztonságtechnikai, higiéniai és minőségbiztosítási jogszabályokat, hatósági előírásokat betart, betartat	X	X	
Környezetvédelmi jogszabályokat, hatósági előírásokat betart, betartat			X
Gondoskodik az áru- és vagyónvédelemről	X		
A munkaviszony megkezdésére, folytatására, megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó szabályokat, előírásokat betart, betartat	X		
SZAKMAI ISMERETEK			
Baleset-, munka-, tűzvédelmi szabályok, higiéniai előírások	X	X	
Környezetvédelmi szabályok			X
Természetvédelem (védett növények)			X
Az áru- és vagyónvédelmi berendezések fajtái	X		
Az áru- és vagyónvédelmi berendezések használata	X		
Munkajogi fogalmak	X		
SZAKMAI KÉSZSÉGEK			
Olvasott szakmai szöveg megértése	X		
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	X	X	
Szakmai nyelvű beszédkésztség	X		X
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK			
Felelősségtudat	X	X	X
TÁRSAS KOMPETENCIÁK			
Határozottság	X	X	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK			
Ismeretek helyénvaló alkalmazása	X	X	X
Körütekintés elővigyázatosság		X	

5.1. A tantárgy tanításának célja

Olyan komplex ismeretanyag biztosítása, amely a kertészet bármely területén lehetővé teszi a munkavédelmi, tűzvédelmi, ergonómiai és környezetvédelmi szempontoknak megfelelő munkavégzést.

Adjon megfelelő biztonságot a balesetek és betegségek megelőzésében; a balesetekkel kapcsolatos operatív és adminisztratív teendők végzésében, valamint tudatosítsa a tűzvédelmi teendőket.

A tanulók ismerjék meg a legalapvetőbb munkajogi fogalmakat

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

-

5.3. Témakörök

Technika – mindegyik témakörhöz.

5.3.1. Munkavédelmi szabályok**47****óra**

A munkavédelem fogalma és feladatai

Munkakörülmények, veszély, veszélyeztetettség, alkalmasság, munkabiztonság, biztonsági eszközrendszer, védőeszközök, biztonságtechnika fogalma, feladata

A munkavédelmi törvény, jogszabályok

Biztonsági szabályzatok

A munkavédelem helyi szabályai

Gépkönyv, használati és kezelési utasítás

Technológiai dokumentáció, leírás, utasítás

Műveleti - munkahelyi utasítás

Szabványok a munkavédelemben

A szabvány fogalma, fajtái, formai és tartalmi követelményei

Szabványok alkalmazása

A munkavédelem szervezetei

Irányítás, felügyelet (általános és szakfelügyelet), társadalmi szervezetek, munkahelyi szervek

A vezető, munkahelyi vezető, szervezeti egységek vezetőinek munkavédelmi feladatai

A munkavállalók munkavédelmi feladatai

Baleset, munkabaleset, foglalkozási betegség fogalma

A balesetek bejelentése, kivizsgálása, dokumentálása

A balesetek típusai, jellegzetes okai

Megbetegedések bejelentése, kivizsgálása, dokumentálása

Baleseti ellátás, rehabilitáció

A munkaeszközökre vonatkozó általános követelmények

Munkahelyi magatartás

Biztonsági berendezések, védőburkolatok

Biztonsági szín- és alakjelek

Rendszeres ellenőrzés, karbantartás

Anyagmozgatás általános szabályai

Anyagtárolás általános szabályai

Tartályokban, aknáknban, magasban végzett munkák általános szabályai

Az elsősegélynyújtó alapvető feladatai, az első ellátás nyújtása, a veszélyes behatás

megszakítása, a sérült biztonságba helyezése
Sérülések csoportosítása, ellátásuk
A légzés és vérkeringés fenntartása
Gondoskodás az orvosi ellátásról
Az elsősegélynyújtás eszközei
A munkák csoportosítása
Az ember energiaszükséglete
A fizikai munka energiaszükséglete
Alap, munka- és szabadidős tevékenységi energia
A dinamikus és statikus munka jellemzése
Az idegi és szellemi munka energiaszükséglete
A szervezet alkalmazkodása a terheléshez
A fáradás fizikai és pszichikai módjai
A munka minőségét befolyásoló tényezők (a munkateljesítmény időbeni alakulása, életkor, monotonitás, a munka szervezettsége)
Munkaidő-pihenőidő összhangja

5.3.2. Tűz-és robbanásvédelem

47 óra

Tűz- és robbanásvédelmi alapfogalmak
Tűzveszélyességi osztályok
Éghetőség, tűzállóság
Tűzvédelmi jogszabályok, irányító szervek, tűzoltóságok
Az üzemi tűzvédelmi feladatok, tűzvédelmi oktatás, tűzriadó-terv
Gépek és létesítmények tűzbiztonsági szabályai
Gépszínek, gépek (erő- és munkagépek) üzemeltetése
Tűzoltó anyagok: oltóporok, víz, oltóhabok, oltógázok (szén-dioxid)
Tűzoltó eszközök és készülékek
Gázpalackok, gázkészülékek kezelésének biztonsági szabályai

5.3.3. Környezetvédelem

48 óra

A környezetvédelem fogalma és feladatai
A környezetvédelem jogi szabályozása, szervezetek
A különböző környezet- és természetvédelmi (a veszélyes hulladékokról, az erdőkről, a vadakról stb.) szóló törvények
A minisztérium és a hatóságok
Környezetvédelmi feladatok
A talajvédelem: sík és dombvidéki
Talajerózió, defláció
A talajok szennyeződése, az öntözés, műtrágyázás, vegyszeres növényvédelem hatása
A víz védelme
A víz szennyeződésének forrásai, megelőzés lehetőségei, víztisztítási lehetőségek
Tisztított szennyvíz elhelyezése
A levegő tisztaságának védelme
A levegő szennyezettsége, a légszennyezés folyamata, a levegőtisztaság megóvásának lehetőségei
Az erdők és a vadak védelme
Hulladékok, a hulladék fogalma, csoportosításuk, a hulladékok ártalmatlanításának, újrahasznosításának eljárásai
A veszélyes hulladékok és ártalmatlanításuk
Környezetvédelmi károk és bírságolás

A természetvédelem feladata, jelentősége, elvárások az Európai Unióban
 Védett növények fogalma, a legfontosabb védett növényfajok
 A kertész lehetőségei a környezetvédelem területén
 Talajvédelem jelentősége a kertészeti termesztés során
 Talajművelés, talajfertőtlenítés, speciális tápközegek használata

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

-

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat			X	-
1.2.	kiselőadás	X			-
1.3.	megbeszélés			X	-
1.4.	vita		X		-

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			X	-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			X	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			X	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			X	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	X			-

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A 11024-16 azonosító számú Kerti munkák megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei:

A 11024-16 azonosító számú, **Kerti munkák** megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák			Kerti munkák gyakorlat		
	Gyümölcsös növények telepítése	Zöldségnövények telepítése	Szőlő telepítése	Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata	Zöldségnövények telepítésének gyakorlata	Szőlő telepítésének gyakorlata
FELADATOK						
Gyümölcsfát ültet	X			X		
Gyümölcsfajt meghatároz	X			X		
Támberendezést, kerítést fenntart a gyümölcsösben	X			X		
Gyümölcsöst gondoz, metsz				X		
Zöldmunkákat végez, hajtásokat kötöz a gyümölcsösben	X			X		
Talajt művel, tápanyag-utánpótlást végez a gyümölcsösben	X			X		
Gyümölcsöt betakarít	X			X		
Szőlő telepítését végzi			X			X
Szőlő-szaporítóanyagot előkészít, szaporítóanyagot ültet			X			X
Támberendezést, kerítést fenntart a szőlőültetvényben			X			X
A szőlő gondozását végzi, metsz			X			X
Zöldmunkákat végez, hajtásokat kötöz a szőlőültetvényben			X			X
Talajt művel, tápanyag-utánpótlást végez a szőlőültetvényben			X			X
Szőlőt betakarít			X			X
Talajt előkészít, tápanyag-utánpótlást végez a zöldségtermesztésben		X			X	
Zöldségnövényeket szaporít		X			X	
Növényápolási munkákat végez a zöldségtermesztésben		X			X	
Zöldségnövényeket betakarít		X			X	
Használja, karbantartja a gyümölcsstermesztésben, a szőlőtermesztésben és a zöldségtermesztésben használatos eszközöket	X	X	X	X	X	X
SZAKMAI ISMERETEK						
Gyümölcsmorfológia	X			X		
Gyümölcsfajok, a gyümölcstermő növények csoportosítása, gyümölcsfajok felismerése	X			X		
Gyümölcstermő növények éghajlatigénye, talajigénye	X			X		
Gyümölcsfák ültetése	X			X		
Gyümölcsfák termőfelületének fenntartása	X			X		
A gyümölcsös trágyázása talajművelése, öntözése	X			X		
A gyümölcs betakarítása	X			X		
Szőlőmorfológia			X			X
Szőlőfajták			X			X

A szőlő éghajlatigénye, talajigénye			X			X
Szőlő ültetése			X			X
Termőszőlők metszése, a szőlő zöldmunkái			X			X
Talajmunkák, tápanyag-gazdálkodás a szőlőben			X			X
A szőlő betakarítása			X			X
Zöldségnövények morfológiája		X			X	
Zöldségfajok, a zöldségnövények felismerése		X			X	
A zöldségnövények éghajlatigénye, talajigénye		X			X	
A zöldségnövények termesztési módjai		X			X	
A zöldségnövények szaporítása, ápolási munkái		X			X	
A zöldségnövények betakarítása		X			X	
A gyümölcsstermesztésben, a szőlőstermesztésben és a zöldségstermesztésben előforduló eszközök, anyagok, épületek, építmények	X			X		
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Olvasott szakmai szöveg megértése		X		X		
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	X	X			X	X
Mennyiségérzék			X		X	
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Állóképesség	X	X	X	X	X	X
Monotónia-tűrés						X
Megbízhatóság	X	X	X	X	X	X
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Irányíthatóság	X	X	X	X	X	X
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Ismeretek helyénvaló alkalmazása	X	X	X	X	X	X
Módszeres munkavégzés	X	X	X	X	X	X

6. Kerti munkák tantárgy

142 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja a gyümölcs-, a zöldség- és a szőlőstermesztés leglényegesebb, a gyakorlati munkavégzéshez feltétlenül szükséges szakmai elméleti ismereteinek megismertetése a tanulókkal.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia – mindegyik témakörhöz

6.3. Témakörök

6.3.1. Gyümölcsös növények telepítése

48 óra

- A gyümölcsstermő növények fogalma, gyümölcsfajok
- A gyümölcsstermő növények csoportosítási módjai. A gyümölcsstermő növények részei
- A gyümölcsfajok éghajlati és talajigénye. A gyümölcsstermő növények szaporítási módjai. A sor- és tőtáv, sor- és sorköz fogalma
- Gyümölcsfák ültetése. A gyümölcsfák ültetésének az időpontja. A gyümölcsfák

ültetési anyagának típusai, a növények előkészítése az ültetéshez.

- Gyümölcsfák ültetés utáni munkálatai
- Metszés: a metszés alapfogalmai, a metszés ideje, metszsmódok, a metszés eszközei, sebkezelés, a nyesedék eltávolítása
- A gyümölcsfák öntözésének jelentősége, fenntartó trágyázásuk, gyümölcsfák mechanikai talajápolása, a zöldmunkák fogalma, a támberendezés fenntartása
- Az ápolási munkák eszközei.
- Az érettség fogalma. A betakarítás módjai. Gyümölcsfajok kézi betakarításának jellemzői
- Az alakító és ritkító metszés célja. A metszés ideje, kivitelezési módja, sebkezelés, nyesedék eltávolítás
- A korona alakítását befolyásoló tényezők (életkor, faj, fajta, talaj- és éghajlati viszonyok). A metszés és hajlítás biológiai alapjai. A metszés elemei
- A metszést kiegészítő eljárások (a hajtások csavarása, a vesszők lehajlítása, leívelése)
- A metszsmódok hatása a növekedésre, termőrész-képződésre. A termőegyensúly
- Koronanevelés és művelési mód, a legelterjedtebb koronaformák kialakítása
- A gyümölcsfák termőfelületének fenntartása: a termőfelület fenntartás módjai (ritkító metszés, ifjító metszés, átoltás)
- Gyümölcscsritkítás, termés szabályozás
- A tápanyagellátás célja. A tápanyagellátást befolyásoló tényezők
- A tápelemek szerepe a gyümölcstermő növények tápanyagellátásában
- A tápanyag-ellátottság hatása a gyümölcs minőségére
- A gyümölcsös trágyázásának ideje, módjai (szerves-, műtrágyázás)
- A talajművelés módjai (mechanikai, vegyszeres, biológiai vagy talajtakarásos), menete
- A talajművelés céljai, feladatai, technológiai
- Az öntözés célja, jelentősége. A gyümölcstermő növények vízigénye. Az öntözés időpontjai
- Öntözési célok a gyümölcstermesztésben (vízpótló, frissítő, kondicionáló, színező stb.)
- Öntözési módok a gyümölcstermesztésben: árasztó, barázdás, mikroöntözés (csepegtető, mini szórófejes, mini esőztető mikroszórófejes, mikroesőztető), esőszerű öntözés
- Az öntözés menete
- A gyümölcsfélék általános károsítói: élettani és fertőző betegségek, kártevők, gyomok
- A növényvédelem célja, (a károsítók felismerése, az elterjedés megakadályozása, előrejelzés, megelőző, gyógyító védekezés)
- A növényvédelem jelentősége. A növényvédelem feladata
- A növényvédelem módjai: karantén hatósági intézkedések, termesztéstechnikai, mechanikai, kémiai, biológiai, biotechnikai védekezés
- Komplex és integrált növényvédelem
- Trágyázási technológiák ismerete. Trágyák fajtáinak ismerete
- Különböző gyümölcsös növények telepítésének ismerete: (alma, birs, cseresznye, datolyaszilva, egres, eper, faeper, földicseresznye, görögdinnye, josta, kajszibarack, kivi, kopasz kivi (weiki), körte, málna, meggy, naspolya, nektarin, paradicsom,

őszibarack, ribizli, ringlő, sárgadinnye, tüskétlen szeder, szilva, szőlő, dió, mandula, pisztácia, szelídgesztenye, berkenye, csipkebogyó (vadrózsa), erdei szamóca, fekete áfonya, fekete bodza, feketeribizli, galagonya, hamvas szeder, homoktövis, kőkényszilva, közönséges boróka, madárberkenye, húsos som, tőzegáfonya, vadcsereesznye (madárcsereesznye), vadalma, vadvörte, vadszeder, vörös áfonya) acai, ananász, avokádó, banán, citrom, datolya, durian, édes granadilla, füge, grépfrút (grape fruit), gránátalma, jujuba, kaktuszfüge, kaktuszgyümölcs, kamkvat, közönséges földicsereesznye, kuruba, licsi, zöldcitrom (lime), mandarin, mangó, maracuja, narancs, naranjilla, óriás passiógyümölcs, papája, perui földicsereesznye, pomelo, rambután, tojásdinnye)

6.3.2. Zöldségnövények telepítése

47 óra

- A zöldségnövények fogalma, zöldségfajok. A zöldségfajok növénytani jellemzői, igényei
- A hajtás módjai, a módok fontosabb jellemzői
- A szabadföldi termesztés módjai, a módok fontosabb jellemzői, a vetésforgó jelentősége
- A zöldségnövények szaporítási módjai. A sor- és tőtáv, sor és sorköz fogalma
- A magvetés célja, módjai, a vetés mélysége. A palánták típusai
- Az öntözés, a mechanikai talajmunkák, a tápanyag utánpótlás célja, eszközei
- Az érettség fogalma. A betakarítás módjai
- Zöldségfajok kézi betakarításának jellemzői
- A zöldségnövények hőigényének felmérése
- A zöldségnövények fényigényének felmérése
- A zöldségnövények vízigényének felmérése
- A zöldségnövények tápanyagigényének felmérése
- Az egyes makro- és mikroelemek növényi életfolyamatokban betöltött szerepének vizsgálata
- A zöldségnövények levegő igény összetételének vizsgálata
- A talaj szerepének vizsgálata a zöldségfélék termesztésében
- A környezeti tényezők összefüggései és gyakorlati vizsgálata a zöldségnövények termesztésében
- A termesztő berendezések használata: üvegházak vagy növényházak (szaporító, termesztő, vegyes hasznosítású növényházak), fóliás termesztő berendezések
- A zöldségfélék termesztési módjainak kipróbálása: szabadföldi termesztés (korai-, tömegtermesztés), termesztő berendezés alatti termesztés
- A növényházi termesztés sajátosságainak felismerése
- A fóliás termesztő berendezések (alagút, ágy, sátor) alatti termesztés
- A váz nélküli fóliatakarásos termesztés
- Korai szabadföldi termesztés, szabadföldi tömegtermesztés
- Növényi sorrend, vetésszerkezet. A biotermesztés. Szaporítás
- Szaporítási módok a zöldségtermesztésben: ivaros (magról), ivartalan (vegetatív) szaporítási eljárások
- A vetés, a vetőmag tulajdonságainak vizsgálata. A vetőmag vetés előtti kezelése
- A zöldségnövények tenyészterületének vizsgálata
- Vetésmódok, a vetés mélysége, a vetőmagszükséglet kiszámítása
- A vetés idejének ütemezése, a szabadföldi vetés, ültetés időpontjai
- A palántanevelés előnyei, módjai: tűzdelés nélküli és tűzdeléses palántanevelés
- A palántanevelés közegei és termesztőedényei
- A palántanevelés helye, időtartama, munkái, a palánta kiültetése

- Palántázás legfontosabb lépései
- A trágyázás. A trágyázás módjai, menete: alaptrágyázás, indítótrágyázás, fejtrágyázás. Szerves-, műtrágyázás a zöldségtermesztésben
- Zöldségek ültetése: articsóka, bab, burgonya, csemege kukorica, cékla, dinnye (görögdinnye, sárgadinnye), feketegyökér, ehető gombák, hagymafélék (vöröshagyma, póréhagyma, téli sarjadékhagyma, metélőhagyma, fokhagyma), káposztafélék (fehérkáposzta, lilakáposzta, kelkáposzta (leveles kel, kínai kel, bimbóskel), karalábé, karfiol, brokkoli, paprika (fűszerpaprika), paradicsom, pasztinák, petrezselyem, levélpetrezselyem, rebarbara, retek, saláta (endíviasaláta, fejes saláta, cikóriasaláta, kötözösaláta, mezei saláta, tépősaláta), spárga, sárgarépa, som, sóska, spenót, padlizsán, torma, tök (spárgatök, sütőtök, laskatök), cukkini, patisszon, uborka, zeller, zöldborsó.
- Jelentősebb zöldségfélék felismerése

6.3.3. Szőlők telepítése

47 óra

- A szőlőfajták csoportosítása
- A borszőlő-fajták és a csemegeszőlő-fajták csoport jellemzői, a csoportok legjellemzőbb fajtái
- Ültetés: az ültetés ideje, módja, a szaporítóanyag
- Metszés: a metszés alapfogalmai, a metszésmódok, a metszés ideje, a termő szőlő metszése, metszés eszközei, a venyige eltávolítása
- A szőlő mechanikai talajápolása, fenntartó trágyázása, zöldmunkák a támberendezés fenntartása. Az ápolási munkák eszközei
- A borszőlő betakarítása, a betakarítás eszközei
- A csemegeszőlő betakarításának eszközei
- A kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás berendezések), kiegészítő építmények (tárolók), termesztőedények (cserepek, szaporítóládák, -tálcák), kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.) megismerése
- A meteorológiai mérőház
- A páratartalom meghatározására alkalmazható mérőeszközök (hajszásas nedvességmérő, száraz-nedves hőmérő, polyméter). A léghőmérséklet mérésének eszközei (állomási hőmérő, Fuess-féle maximum-minimum hőmérő)
- A csapadékmérés eszközei
- A talajhőmérséklet meghatározásának eszközei (felszíni, mélységi talajhőmérők)
- A szél irányának, erősségének, sebességének mérésére alkalmazható mérőeszközök (Wild-féle nyomólapos szélzászló, kézi kanalas szélsébségmérő)
- A talaj ismerete (előzetes tájékozódás, bejárás)
- Talajmintavételi ismeretek (szelvényminta, átlagminta)
- Talajminták előkészítésének ismerete laboratóriumi vizsgálatra
- Egyszerű talajvizsgálatok ismerete (pH-érték, szerkezeti elemek, talajkötöttség, mésztartalom)
- Szerves trágyák használatának ismerete (istállótrágya, zöldtrágya, egyéb növényi eredetű szerves trágyák, komposzttrágyák)
- Műtrágyák használatának ismerete (egyszerű, összetett, kevert és mikroelem trágyák). Technológiailag kevert műtrágyák ismerete. Iparilag kevert műtrágyák ismerete. Összetett műtrágyák alkalmazásának technológiái. Összetett műtrágyák felhasználásának technológiái

- Agronómiai szempontok. Ökonómiai szempontok ismerete
- Növény specifikus igénye
- Technikai-műszaki adottságok
- Új típusú műtrágyák. Folyékony halmazállapotú műtrágyák. Folyékony műtrágyák alkalmazásának főbb szempontjai
- Alapvető trágyázási eljárások ismerete. A trágya megválasztásának ismerete
- A trágyamennyiség (-adag) meghatározásának ismerete
- A trágya elosztásának módja, kiszórás és talajba juttatás módja
- Trágyázás időpontjának meghatározása
- Növény védőszer alkalmazásának technológiái
- Legfontosabb kórokozók (vírusok, baktériumok, gombák) és állati kártevők kártételének felismerésének ismerete (kór- és kárképek)
- Növényvédő szerek felismerésének technológiái
- herbicidek: gyomirtó szerek, fungicidek: gombaölő szerek, inszekticidek: rovarirtó szerek, avicidek: madárirtó szerek
- akaricidek vagy miticidek: atkaölő szerek, rodenticidek: rágcsáló irtók
- vespacidek: darázsirtók, molluszkicidek: csigairtó szerek
- baktericidek: baktériumok ellen használt vegyszerek, viricidek: vírusölők
- nematocidek: fonalféreg ölő szerek
- Kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényeinek ismerete
- Permetlé-összetétel számításának ismerete
- A permetlé készítésének szabályai, permetlevek bekeverésének ismerete (gyakorlatilag nem mérgező szerekkel)
- Természetes növényvédőszer használatának ismerete

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás): Tankert

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporthoz	osztályhoz	
1.1.	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás	x			-
1.3.	megbeszélés			x	-

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoportbontás	Osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			-

1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			-
2.5.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	-

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Kerti munkák gyakorlat tantárgy

426 óra

7.1. A tantárgy tanításának célja

A gyakorlat keretében ismertetjük meg a kertészeti termesztés alapvető munkáit. A tanuló legyen képes elvégezni a ház körüli kertekben az alapvető kertészeti tevékenységeket.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia – mindegyik témakörhöz

7.3. Témakörök

7.3.1. Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata

144 óra

- A gyümölcsfaiskola részeinek megismerése
- A gyümölcsfa részei, termőrészek felismerése
- Ivaros és ivartalan szaporítási módok gyakorlása
- Csemetenövények nevelése, ápolása, kitermelése
- A telepítés előkészítése: területrendezés, talajjavítás, talajfertőtlenítés, talaj-előkészítés, a fák helyének kitűzése
- A telepítés: az ültetési anyag átvétele, a fák előkészítése az ültetéshez (gyökérmetszés, pépezés), a gyümölcsfák ültetése, a telepítést követő munkák (védelem, a telepítés nyilvántartása)
- Tamberendezés készítése, karbantartása
- Szervestrágyázás: istállótrágyázás; trágyalé, komposzt, szerves hulladék kijuttatása és bedolgozása; zöldtrágyázás
- Műtrágyázás: szilárd műtrágyák kijuttatása, bedolgozása; folyékony műtrágyák használata
- Kémiai (vegyszeres) talajművelés: gyomirtó szer megválasztás, bekeverés, kijuttatás, bedolgozás
- Biológiai talajművelés: füvesítés, zöldtrágyázás, talajtakarás
- Az alakító és ritkító metszés célja
- A metszés ideje, kivitelezési módja, sebkezelés, nyesedék eltávolítás
- A korona alakítását befolyásoló tényezők (életkor, faj, fajta, talaj- és éghajlati viszonyok)
- A metszés és hajlítás biológiai alapjai. A metszés elemei
- A metszést kiegészítő eljárások (a hajtások csavarása, a vesszők lehajlítása, leívelése)

- A metszéspókok hatása a növekedésre, termőrész-képződésre. A termőegyensúly
- Koronanevelés és művelési mód, a legelterjedtebb koronaformák kialakítása
- A gyümölcsfák termőfelületének fenntartása: a termőfelület fenntartás módjai (ritkító metszés, ifjító metszés, átoltás). Gyümölcsritkítás, termés szabályozás
- A tápanyagellátás célja. A tápanyagellátást befolyásoló tényezők
- A tápelemek szerepe a gyümölcs termő növények tápanyagellátásában
- A tápanyag-ellátottság hatása a gyümölcs minőségére
- A gyümölcsös trágyázásának ideje, módjai (szerves-, műtrágyázás)
- A talajművelés, célja, jelentősége, feladata, módjai (mechanikai, vegyszeres, biológiai vagy talajtakarásos), menete
- Az öntözés célja, jelentősége. A gyümölcs termő növények vízigénye
- Az öntözés időpontjai. Öntözési célok a gyümölcs termesztésben (vízpótló, frissítő, kondicionáló, színező stb.)
- Öntözési módok a gyümölcs termesztésben: árasztó, barázdás, mikroöntözés (csepegtető, mini szórófejes, mini esőztető mikroszórófejes, mikroesőztető), esőszerű öntözés. Az öntözés menete
- A gyümölcsfélék általános károsítói: élettani és fertőző betegségek, kártevők, gyomok
- A növényvédelem célja, jelentősége, feladata (a károsítók felismerése, az elterjedés megakadályozása, előrejelzés, megelőző, gyógyító védekezés)
- A növényvédelem módjai: karantén hatósági intézkedések, termesztéstechnikai, mechanikai, kémiai, biológiai, biotechnikai védekezés
- Komplex és integrált növényvédelem

7.3.2. Zöldségnövények telepítésének gyakorlata

144 óra

- A zöldségnövények hőigénye, fényigénye, vízigénye, tápanyagigénye
- Az egyes makro- és mikroelemek növényi életfolyamatokban betöltött szerepe
- A zöldségnövények igénye a levegő összetételét illetően
- A talaj szerepe a zöldségfélék termesztésében
- A környezeti tényezők összefüggései és gyakorlati jelentőségük a zöldségnövények termesztésében
- A termesztő berendezések fogalma. A termesztő berendezések csoportosítása: üvegházak vagy növényházak (szaporító, termesztő, vegyes hasznosítású növényházak), fóliás termesztő berendezések
- A zöldségfélék termesztési módjai: szabadföldi termesztés (korai-, tömegtermesztés), termesztő berendezés alatti termesztés
- A növényházi termesztés szerepe, jelentősége és sajátosságai
- A fóliás termesztő berendezések (alagút, ágy, sátor) alatti termesztés A váz nélküli fóliatakarásos termesztés
- Korai szabadföldi termesztés, szabadföldi tömegtermesztés
- Növényi sorrend, vetésszerkezet. A biotermesztés lehetőségei, feltételei
- A szaporítás fogalma. Szaporítási módok a zöldségtermesztésben: ivaros (magról), ivartalan (vegetatív) szaporítási eljárások
- A vetés, a vetőmag tulajdonságai. A vetőmag vetés előtti kezelése. A zöldségnövények tenyészterülete. Vetésmódok, a vetés mélysége, a vetőmagszükséglet kiszámítása
- A vetés idejének ütemezése, a szabadföldi vetés, ültetés időpontjai
- A palántanevelés előnyei, módjai: tűzdelés nélküli és tűzdeléses palántanevelés. A palántanevelés közegei és termesztőedényei. A palántanevelés helye, időtartama, munkái, a palánta kiültetése
- A trágyázás célja, jelentősége. A trágyázás módjai, menete: alaptrágyázás, indítótrágyázás, fejtrágyázás Szerves-, műtrágyázás a zöldségtermesztésben

7.3.3. Szőlő telepítésének gyakorlata

138 óra

- Az ültetvény-telepítések előkészítése (tereprendezés, talajmintavétel, talajelőkészítés, a tőkék helyének kitűzése, a szaporítóanyag előkészítése)
- Az ültetés (ültetés gödörbe, kézfűrővel, hidrofűrővel, fóliatakarással)
- Az ültetés befejező munkái (felcsirkézés, az ültetés minőségének ellenőrzése, törzskönyvezés). A telepítés gondozása
- Támberendezés-típusok tanulmányozása, építése (az oszlopok beállítása, karózás, huzalozás). A támberendezések karbantartása, felújítása.
- A szőlőtőke részeinek megismerése. A tőkeművelési módok bemutatása
- Európai vessző előállítása (begyűjtés helye, ideje)
- A vessző tárolása és növényvédelmi vonzata. A szaporításra alkalmas vessző szabványa. Az európai vessző iskolázása, módjai, ápolása, felszedése
- Alanyvessző előállítása, alanyfajták ismerete (mésztűrés, filoxéra-ellenállóság)
- Alanytelep éves ápolási munkái. Az oltványkészítés műveletei
- Előhajtás, edzés. Oltványok iskolázása. Gyökeres oltványok felszedése, szabványok. In vitro szaporítóanyag előállítása

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás) Tankert

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporthoz	osztály	
1.1.	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás	x			-
1.3.	megbeszélés			x	-

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			x	-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

9.4.2. Összefüggő szakmai gyakorlat

9. évfolyamot követően 70 óra (14x5 óra)

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák gyakorlat
	Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata
	Zöldségnövények telepítésének gyakorlata
	Szőlő telepítésének gyakorlata

11024-16 Kerti munkák

Kerti munkák gyakorlat tantárgy

Témakörök:

Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata:

- A gyümölcsfaiskola részeinek megismerése
- A gyümölcsfa részei, termőrészek felismerése
- Ivaros és ivartalan szaporítási módok gyakorlása
- Csemetenövények nevelése, ápolása, kitermelése
- A telepítés előkészítése: területrendezés, talajjavítás, talajfertőtlenítés, talaj-előkészítés, a fák helyének kitűzése
- A telepítés: az ültetési anyag átvétele, a fák előkészítése az ültetéshez (gyökérmetszés, pépezés), a gyümölcsfák ültetése, a telepítést követő munkák (védelem, a telepítés nyilvántartása)
- Támlerendezés készítése, karbantartása
- Szervestrágyázás: istállótrágyázás; trágyalé, komposzt, szerves hulladék kijuttatása és bedolgozása; zöldtrágyázás
- Műtrágyázás: szilárd műtrágyák kijuttatása, bedolgozása; folyékony műtrágyák használata
- Kémiai (vegyszeres) talajművelés: gyomirtó szer megválasztás, bekeverés, kijuttatás, bedolgozás
- Biológiai talajművelés: füvesítés, zöldtrágyázás, talajtakarás
- Az alakító és ritkító metszés célja. A metszés ideje, kivitelezési módja, sebkezelés, nyesedék eltávolítás. A korona alakítását befolyásoló tényezők (életkor, faj, fajta, talaj- és éghajlati viszonyok)
- A metszés és hajlítás biológiai alapjai. A metszés elemei. A metszést kiegészítő eljárások (a hajtások csavarása, a vesszők lehajlítása, leívelése). A metszésmódok hatása a növekedésre, termőrész-képződésre. A termőegyensúly
- Koronanevelés és művelési mód, a legelterjedtebb koronaformák kialakítása
- A gyümölcsfák termőfelületének fenntartása: a termőfelület fenntartás módjai (ritkító metszés, ifjító metszés, átoltás)
- Gyümölcsritkítás, termésszabályozás
- A tápanyagellátás célja. A tápanyagellátást befolyásoló tényezők

- A tápelemek szerepe a gyümölcstermő növények tápanyagellátásában
- A tápanyag-ellátottság hatása a gyümölcs minőségére
- A gyümölcsös trágyázásának ideje, módjai (szerves-, műtrágyázás)
- A talajművelés, célja, jelentősége, feladata, módjai (mechanikai, vegyszeres, biológiai vagy talajtakarásos), menete
- Az öntözés célja, jelentősége. A gyümölcstermő növények vízigénye. Az öntözés időpontjai
- Öntözési célok a gyümölcsstermesztésben (vízpótló, frissítő, kondicionáló, színező stb.)
- Öntözési módok a gyümölcsstermesztésben: árasztó, barázdás, mikroöntözés (csepegtető, mini szórófejes, mini esőztető mikroszórófejes, mikroesőztető), esőszerű öntözés. Az öntözés menete
- A gyümölcsfélék általános károsítói: élettani és fertőző betegségek, kártevők, gyomok
- A növényvédelem célja, jelentősége, feladata (a károsítók felismerése, az elterjedés megakadályozása, előrejelzés, megelőző, gyógyító védekezés)
- A növényvédelem módjai: karantén hatósági intézkedések, termesztéstechnikai, mechanikai, kémiai, biológiai, biotechnikai védekezés
- Komplex és integrált növényvédelem

Zöldségnövények telepítésének gyakorlata:

- A zöldségnövények hőigénye, fényigénye, vízigénye, tápanyagigénye
- Az egyes makro- és mikroelemek növényi életfolyamatokban betöltött szerepe
- A zöldségnövények igénye a levegő összetételét illetően
- A talaj szerepe a zöldségfélék termesztésében
- A környezeti tényezők összefüggései és gyakorlati jelentőségük a zöldségnövények termesztésében
- A termesztő berendezések fogalma. A termesztő berendezések csoportosítása: üvegházak vagy növényházak (szaporító, termesztő, vegyes hasznosítású növényházak), fóliás termesztő berendezések
- A zöldségfélék termesztési módjai: szabadföldi termesztés (korai-, tömegtermesztés), termesztő berendezés alatti termesztés
- A növényházi termesztés szerepe, jelentősége és sajátosságai
- A fóliás termesztő berendezések (alagút, ágy, sátor) alatti termesztés. A váz nélküli fóliatakarásos termesztés
- Korai szabadföldi termesztés, szabadföldi tömegtermesztés
- Növényi sorrend, vetésszerkezet. A biotermesztés lehetőségei, feltételei
- A szaporítás fogalma. Szaporítási módok a zöldségtermesztésben: ivaros (magról), ivartalan (vegetatív) szaporítási eljárások. A vetés, a vetőmag tulajdonságai
- A vetőmag vetés előtti kezelése. A zöldségnövények tenyészterülete
- Vetésmódok, a vetés mélysége, a vetőmagszükséglet kiszámítása
- A vetés idejének ütemezése, a szabadföldi vetés, ültetés időpontjai
- A palántanevelés előnyei, módjai: tűzdelés nélküli és tűzdeléses palántanevelés
- A palántanevelés közegei és termesztőedényei. A palántanevelés helye, időtartama, munkái, a palánta kiültetése
- A trágyázás célja, jelentősége
- A trágyázás módjai, menete: alaptrágyázás, indítótrágyázás, fejtrágyázás Szerves-, műtrágyázás a zöldségtermesztésben

Szőlő telepítésének gyakorlata:

- Az ültetvény-telepítések előkészítése (tereprendezés, talajmintavétel, talajelőkészítés, a tőkék helyének kitűzése, a szaporítóanyag előkészítése)

- Az ültetés (ültetés gödörbe, kézfúróval, hidrofúróval, fóliatakarással)
- Az ültetés befejező munkái (felcsirkézés, az ültetés minőségének ellenőrzése, törzskönyvezés). A telepítés gondozása
- Támberendezés-típusok tanulmányozása, építése (az oszlopok beállítása, karózás, huzalozás). A támberendezések karbantartása, felújítása
- A szőlőtőke részeinek megismerése. A tőkeművelési módok bemutatása
- Európai vessző előállítás (begyűjtés helye, ideje). A vessző tárolása és növényvédelmi vonzata. A szaporításra alkalmas vessző szabványa. Az európai vessző iskolázása, módjai, ápolása, felszedése. Alanyvessző előállítás, alanyfajták ismerete (mésztűrés, filoxéra-ellenállóság). Alanytelep éves ápolási munkái
- Az oltványkészítés műveletei. Előhajtás, edzés. Oltványok iskolázása
- Gyökeres oltványok felszedése, szabványok. In vitro szaporítóanyag előállítás

9.5.A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz- és felszerelési jegyzék:

- Kertészeti kéziszerszámok
- Erőgép
- Szállítóeszközök
- Mérlegek, egyéb mérőeszközök
- Területmérés eszközei
- Meteorológiai eszközök
- Termesztőberendezés
- Növényszaporítás eszközei
- Ültetés eszközei
- Talajművelés eszközei
- Tápanyag-utánpótlás eszközei
- Öntözés eszközei
- Betakarítás eszközei
- Tárolók
- Elsősegélynyújtó felszerelések
- Egyéni védőfelszerelés
- Munkabiztonsági berendezések
- Környezetvédelmi berendezések
- Személyes felszerelés: metszőolló, tűzdelőfa, ültetőkanál

9.6. A kerti munkás részzakma követelményeinek teljesítését mérő szakmai vizsga:

Szakmai vizsgára bocsátás feltétele: a részzakma megszerzésére irányuló képzés teljesítése.

Projektfeladat:

A vizsgatevékenység megnevezése: **Kerti munkás projektfeladat**

A vizsgatevékenység leírása:

A. vizsgarész: A gyakorlat helyszínén végzett gyakorlati vizsgamunka.

A vizsgatevékenység két egymástól elkülönülő részből áll: egy kertészeti termesztés és egy növényismereti felismerés feladatból.

A1: Kertészeti feladat végrehajtása (pl. talaj-előkészítés, magvetés, ültetés, ültető gödör kiásása, ápolási munkák, gépüzemeltetési/karbantartási feladatok, betakarítás)

A2: A központilag meghatározott növénylistában szereplő 30 db növény és növényi rész felismerése és írásban történő megnevezése magyar nyelven. (Gyümölcstermő növények, növényi részek, szőlő növényi részek, zöldségnövények, növényi részek, magok, palánták). A feladathoz élő növényanyag használható.

B. vizsgarész: A vizsgarész során a vizsgabizottság, az **A. vizsgarészben** meghatározott munkafolyamattal kapcsolatos **szakmai beszélgetést** folytat a vizsgázóval, kérdéseket tesz fel neki, amelyek érintik a termesztéstechnológia, a használatos munkaeszközök, gépek, termelési eredmények, az előállított termékek felhasználásának, értékesítésének, a munka egészségügyi, környezetvédelmi és biztonságtechnikai feltételeinek kérdéskörét.

A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 70 perc

A. vizsgarész: 60 perc (A1: 30 perc, A2: 30 perc)

B. vizsgarész: 10 perc

A vizsgatevékenység aránya a teljes szakmai vizsgán belül: 100%

A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A. vizsgarész: A gyakorlat helyszínén végzett gyakorlati vizsgamunka.

A1 vizsgafeladatok:

Kertészeti feladat végrehajtása (pl. talaj-előkészítés, magvetés, ültetés, ültető gödör kiásása, ápolásimunkák, gépüzemeltetési/karbantartási feladatok, betakarítás)

Kertészeti vizsga feladat	Adható pontszám
Szükséges szerszámok, eszközök, összekészítése	10
A meghatározott kertészeti feladat elvégzése	30
Gyomtalanítás, talajápolás	25
Öntözés	15
Szerszámok és a terület rendbetétele	10
Szakmai kérdésekre adott válasz	10

Gépüzemeltetési/karbantartási vizsga feladat	Adható pontszám
Üzembe helyezés előtti feladatok: motor ellenőrzés, kenés, tisztítás, gép ellenőrzés	20
Üzembe helyezés előtti feladatok: mennyiségi, minőségi szabályozás	10
Biztonságtechnikai előírások: védőfelszerelések használata	10
Biztonságtechnikai előírások: időjárási tényezők, munkavégzés közbeni szabályok	10
Üzemeltetési szabályok: megfelelő oldat készítés, beállítások elvégzése	30
Üzemeltetési szabályok: biztonságos üzemeltetés, karbantartás, tisztítás, maradék szer kezelése	10
Szakmai kérdésekre adott válasz	10

Az adható pontszámok a vizsgafeladat jellegétől függően eltérhetnek.

A2 vizsgafeladat:

A központilag meghatározott növénylistában szereplő 30 db növény és növényi rész felismerése és írásban történő megnevezése magyar nyelven.

A növényismeret értékelése az alábbiak alapján történik: A növények/növényi részek helyes megnevezése esetén egy növény/növényi rész megnevezésére 1 pont adható. Így a maximálisan adható pontszám 30 pont. A nagyon helytelenül, olvashatatlanul leírt megnevezésekért nem jár pontszám.

Az **A. vizsgarész** értékelésének százalékos aránya a vizsgatevékenységen belül: 90%
/A1: 70%, A2:20%/

B. vizsgarész: A vizsgabizottság a munkatevékenységhez kapcsolódóan komplex módon értékeli a vizsgázó felkészültségét, a munkához, a szakterülethez való viszonyát, a szakmai nyelv helyén való alkalmazását.

A „B” vizsgarész értékelésének százalékos aránya a vizsgatevékenységen belül: 10%

A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a tanuló a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át elérte.

A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges személyi feltételek: -

A szakmai vizsga vizsgatevékenységeinek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- termesztő-berendezések (szaporítóház, üvegház, fólia)
- szőlő-, gyümölcsültetvény, zöldségeskert
- kertészeti erő- és munkagépek (kerti traktor, pótkocsi, talajművelés gépei, tápanyag-utánpótlás gépei)
- növényvédelem gépei, eszközei
- ültető-, palántázógépek
- vetőgép, szemenkéntvető gép
- kertészeti kisgépek
- gépüzemeltetéshez szükséges szerszámok, eszközök, anyagok
- háti motoros permetezőgép

- kézi és gépi anyagmozgatás eszközei, emelőgépek
- kéziszerszámok (kertészeti szerszámok, metsző-, és szedőállványok, göngyölegek, kötözőanyagok, mérleg, mérő- és jelölő eszközök)
- öntözőberendezések
- kertészeti anyagok (termesztőedények, termesztő közegek, növényi szaporítóanyagok, tápanyagok, növényvédőszer)
- meteorológiai eszközök
- szakirodalom (könyvek, folyóiratok, prospektusok, kezelési-karbantartási utasítások stb.)
- digitális infrastruktúra
- egyéni védőfelszerelések
- munkabiztonsági berendezések
- környezetvédelmi berendezések
- elsősegélynyújtó felszerelések
- személyes felszerelés: metszőolló, szemző és/vagy oltókés, tűzdelőfa, ültetőkanál

A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

A vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok: -

Makó, 2022. augusztus 25.

Megyesi Istvánné
intézményvezető